NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 20 גראשען

12 ז[ייט]ען

נייער פאלקסבלאט

№ 228 | Łódź, Niedziela, 4 października 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, זונטאג, ב׳ דחוה״מ סוכות י״ח תשרי תרצ״ז | 14-טער יאהרגאנג

פוילישע וואלוטע-פאליטיק ווערט נישט געענדערט ווערען

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאניש)

דאנערשטאג איז אויפן שלאס אין דער אנוועזנהייט פון מלוכה־פרעזידענט, גענעראל־אינספעקטאר פון דער ארמעע, גענ. רידז־שמיגלי, פרעמיער גענ. סקלאדקאווסקי און די מיניסטארען פון די ווירטשאפטליכע רעסארטען פארגעקומען א איבער־פארמאציע־קאנפערענץ וועלכע איז געווען א פארטזעצונג פון די ביז אהער געפיהרטע געשפרעכען וועגען די פיהרענדע פאקטארען פון דער מלוכה. די אנוועזענדע רעגירונגס־מיטגלידער אויף דער קאנפערענץ האבען פעסטגעשטעלט, אז אין צוזאמענהאנג מיט דער איצטיגער סיטואציע אויפ׳ן אינטערנאציאנאלען וואלוטע־מארק איז נישטא קיין שום יסוד צו אנ׳ענדערונג אין דער ביז־אהעריגער וואלוטע־פאליטיק פון דער רעגירונג.

פויליש-פראנצויזישע אונטערהאנדלונגען וועגן דער הלוואה נישט איבערגעריסען געווארען

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאניש)

אין שייכות מיט דער בעראטונג ביים גענעראל רידז־שמיגלי האט אין ווארשא געמאכט א שטארקען רושם דער קלאנג, אז ס׳זענען לעצטענס איבערגעריסען געווארען סיי די פויליש־פראנצויזישע געשפרעכען וועגען דער צווייטער טראנשע פון דער הלוואה אויך צו פערענדיגען די באהן־ליניע אויבערשלעזיען־גדיניע און סיי וועגען דער אלגעמיינער פויליש־פראנצויזישער צוזאמענארבייט.

פון די מאסגעבענדע קרייזען אינפארמירט מען אבער, אז ס׳קען נישט זיין קיין רייד וועגען איבעררייסען די פויליש־פראנצויזישע אונטערהאנדלונגען, ווייל די פרינציפען פון די קרעדיטען, וואס זענען אנערקענט געווארען פון פראנקרייך פאר פוילען זענען פולשטענדיג פעראייניהייטליכט און אנגעצייכענט געווארען בעת׳ן בעזוך פון גענעראל רידז־שמיגלי אין פראנקרייך.

צוואנג-ארבייט פאר מיליטער-פליכטיגע

וואס וועלען נישט דינען אין אקטיווען מיליטער

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאניש)

אין דער „גאזעטא פאלסקא" האט זיך בעוויזען א סענסאציאנעלע נאטיץ.

די רעגירונגס־צייטונג פערזיכערט, אז ס׳איז שוין פארטיג א דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט וועגען איינפיהרען צוואנג־ארבייט פאר אלע מענער אין מיליטערישען עלטער. יונגע מענער, וואס וועלען נישט גענומען ווערען צום מיליטער, ווייל זיי געהערען צו די ווייטערדיגע קאטעגאריעס (פאליטיש רושעניע" און „הנליכע") און די בעפרייטע צוליב דעם, וואס דער יעהרליכער קאנטינגענט איז שוין פול — וועט מען נעמען אויף א געוויסע צייט צו צוואנג־ארבייט. אויב מען וועט די רעקרוטירטע בעשעפטיגען אין זייער שטענדיגען וואוין־ארט, וועלען זיי מוזען ברענגען אייגענע ארבייט־מכשירים און אליין זיך אויסהאלטען מיט עסען א. ד. גל. בלויז דאן, ווען מען וועט זיי ערגעץ [illegible] וועלען זיי בעקומען [illegible] און ארבייט־מכשירים.

לויטן דאזיגען דעקרעט וועלען בעפרייט ווערען פון צוואנג־ארבייט נאר קאליקעס, מענשען וואס געפינען זיך אין אויסלאנד אדער מענשען וואס מען קען נישט אפרייסען פון זייער שטענדיגער בעשעפטיגונג, ווייל דאס וואלט געקענט ברענגען אנ׳עפענטליכען שאדען. אויסער דעם וועלען אויך בעפרייט ווערען קאטוילישע גלחים — [illegible] אמונות נישט.

גרויסע דעמאנסטראציע פון די ענגלישע פאשיסטען

די ארבייטער גרייטען צו א געגען-דעמאנסטראציע

לאָנדאָן, 3 (ספ. טעל.)

מיט גרויס שפאנונג ווערט ערווארט אין לאנדאן דער מארגענדיגער טאג, אויף וועלכען די פאשיסטען האבען אנגעקינדיגט א מארש אויף דער איסט־ענד. א דעלעגאציע פון פערשידענע אנגעזעהענע פערזענליכקייטען האט בעזוכט דעם וויצע־אינערן־מיניסטער און איהם איבערגעגעבען א מעמאריאל מיט 100,000 אונטערשריפטען, אז דער דאזיגער מארש זאל נישט דערלאזט ווערען.

ביז איצט איז נאך נישט בעוואוסט, וואס פאר א שטעלונג עס וועט אננעהמען דער אינערן־מיניסטער סיימאן. יעדענפאלס זענען שוין צום מארגענדיגען טאג מאביליזירט געווארען 3000 פאליציאנטען.

לאָנדאָן, 3 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט דער מארגענדיגער דעמאנסטראציע, וואס איז אנגעקינדיגט געווארען פון מאסלעי׳ס פארטיי און דער קאנטר־דעמאנסטראציע פון דער אומאפהענגיגער ארבייטער־פארטיי, האט די זיכערהייטס־מאכט קאנצענטרירט אין לאנדאן 3000 פאליציאנטען, וואס זעלען אין א געשלאסענעם קארדאן ארומרינגלען דעם פלאץ, אויף וועלכען עס וועט פארקומען די פערזאמלונג פון די ענגלישע פאשיסטען, בכדי נישט צו דערלאזען צו א צוזאמענשטויס.

אינטערוועניץ פון דעפ. דר. זאמערשטיין אין יוסטיץ-מיניסטעריום

וואַרשאַ (יט״א) מיטוואך האט דער פרעזעס פון יודישען פארלאמענטארישען קאלא, דעפ. דר. עמיל זאמערשטיין, אינטערוועניִרט אין יוסטיץ־מיניסטעריום וועגען דעם, וואס די פשיטיקער ארעסטירטע, לעסקא, קערשענצווייג און פרידמאן זענען אום יום־כפור איבערגעפיהרט געווארען פון דער ראדאמער תפיסה קיין שעראדז. דער דאזיגער ענין וועט דורכ׳ן יוסטיץ־מיניסטעריום אויסגעפארשט ווערען.

הוי נפלה עטרת ראשנו.

אחרי מחלה כבידה שבק חיים לכל חי׳ האיש החסיד י״א נדיב לב

נ״ע בנימין יוסף מאראכא

בן הרב ר׳ יעקב ז״ל מו״ץ דפה

בשנת 67 לימי חייו

הלוי׳ תהי׳ היום ביום א׳ ב׳ דח״מ בשעה 1 אחה״צ מבית האבל 11 ליסטאפאד 3.

השרויים בצער עמוק

אשתו, בניו, כלותיו, נכדיו ומשפחתו.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז פרייטאג ד. 2 אקטאבער ד. י. געשטארבען אין עלטער פון 68 יאהר מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, שוועגערין און מומע

נ״ע אסתר מלכה (מאלטשע) יאסקאוויטש אשת ר׳ אברהם אלתר נ״י

(געבוירענע ראזענשטיין)

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 4 אקטאבער 1936, 12 בייטאג פון טרויער־הויז 6־טער שערפיען 41, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

וואהלען פון דער ווארשאווער קהלה-פערוואלטונג

פאדערונג פון רעגירונגס-קאמיסאריאט

וואַרשאַ, (יט״א) די וואהל־קאמיסיע, וואס איז אויסגעטיילט געווארען דורכ׳ן נייעם קהלה־ראט אין ווארשע, האט בריפליך מיטגעטיילט דעם רעגירונגס־קאמיסאריאט, אז די פערוואלטונגס־וואהלען זענען בעשטימט געווארען אויפ׳ן 20־טען ה. ח. איצט האט דער רעגירונגס־קאמיסאריאט, ענטפערענדיג אויף דעם בריף, מיטגעטיילט דעם פארזיצער פון דער וואהל־קאמיסיע, ה׳ מ. הינדעס, אז ער בעטראכט דעם דאזיגען טערמין אלס צו שפעטען און פאדערט, אז די וואהלען זאלען דורכגעפיהרט ווערען דעם 15־טען ה.ח. כדי אנצונעהמען אנ׳ענטשפרעכענדען בעשלוס וועט מאנטאג דעם 6־טען ה. ח. פארקומען א זיצונג פון דער וואהל־קאמיסיע.

דער לאקאטארען-שוץ וועט איינ-ציקוויין ליקווידירט ווערען

וואַרשאַ, 3. (טעל.)

די דאקטוירים־קאמער האט מיט א צייט צוריק געשיקט א מעמאריאל צום פרעמיער, אז מען זאל צוריק איינפיהרען לאקאטארען־שוץ פאר גרעסערע וואוינונגען פון דאקטוירים און אדוואקאטען, וועלכע בענוצען זיך מיט די וואוינונגען צוליב פערדינסט־צוועקען.

איצט האבען זיי בעקומען א תשובה אויף זייער מעמאריאל. דער פרעמיער גיט זיי צו וויסען, אז זייער ווענדונג האט נישט קיין שום אויסזיכטען אויף ערפאלג, ווייל דער לאקאטארען־שוץ וועט בכלל איינציגווייז אפגעשאפט ווערען.

דער פיהרער פון די לינקע פועלי-ציון — זרבבל

צוריקגעקומען קיין ווארשא

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאניש)

נאך א לאנגערע רייזע איבער פאלעסטינע, אמעריקע, מעקסיקא, ארגענטינע און מערב־אייראפע איז געקומען קיין ווארשא דער פיהרער פון די לינקע פועלי־ציון — זרבבל.

זרבבל האט אין די אלע לענדער געפיהרט אנ׳אקציע לטובת דער ליגע פאר יודיש אין ארץ־ישראל, וועלכע האט אין די יודישע ישובים ארויסגערופען א שטארקען אינטערעס. דער רעזולטאט פון דער אקציע איז געווען זעהר א גוטע.

אין פוילען וועט זרבבל האלטען רעפעראטען וועגען לעבען פון די יודען אין די ישובים.

קאנפערענץ פון די גובערנאטארן פון די נאציאנאלע בענק

פּראַג, 3 (ספ. טעל.)

אנהויב קומענדיגע וואך יועט אין פראג פארקומען א קאנפערענץ פון די גובערנאטארען פון די נאציאנאלע בענק פון טשעכאסלאוואקיען, רומעניען און יוגאסלאוויען.

דאנציגער הויך-קאמיסאר גייט אוועק אין דעמיסיע

זשענעווע, 3. (ספ.)

אויף א פערטרוילעכער זיצונג פון ראט פון דער פעלקער־ליגע האט דער גענעראל־סעקרעטאר פון דער ליגע אוועקגעשטעלט פארגעשלאגען צו נאמינירען דעם איצטיגען דאנציגער הויך־קאמיסאר לעסטער אלס וויצע־סעקרעטאר פון דער פעלקער־ליגע. צווישען אנדערן האט ער מאטיווירט זיין פארשלאג מיט דעם, וואס לעסטער האט סיי ווי נישט וואס צו טון אין דאנציג, ווייל ער ווערט דארט באיקאטירט.

מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען אידען, דעלבא און בעק. אלע האבען שטארק געריהמט לעסטערן און אונטערגעשטראכען, אז לעסטערס אפטרעטען דארף נישט ארויסרופען קיין שום צווייטיגע אפשאצונגען. מינ. בעק האט אויסגעדריקט זיין זיכערקייט, אז אידען וועט קומען מיט אזעלכע פארשלאגען, וועלכע וועלען גיך מיטהעלפען נארמאליזירען די פערהעלטנישען אין דאנציג.

דער פארשלאג פון רעפערענט איז אנגענומען געווארען.

Siostr[y] LENOIR TRIO KONCERTOWE znów w **ZIEMIAŃSKIEJ**

אינהאבער: ש. האלפערן

די בעוואוסטע יודישע **שאקאלאד־פאבריק איז לאדז „ZŁOTY RAJ"**

מאכט בעקאנט דער ג׳ קונדשאפט, אז צו די קומענדיגע ימים־טובים איז פארזארגט מיט א רייכן אויסוואהל פון די בעסטע שאקאלאדען און קאר[אמעלעך] ...ע לעז.

פערקויפס־שטעלן: Piłsudskiego 50, Zawadzka 11, Śródmiejska 7

בעקאנטמאכונג!

צום הערבסט־ און ווינטער־סעזאן

האט דאס בעוואוסטע **שיך־געשעפט**

צוגעגרייט א קאלאסאלן אויסוואהל שפאציר און ספארט־שיך לויט די לעצטע מאדעלן.

A. Ogórek Łódź, Zawadzka 11 tel. 202-86.

צוגענגליכע פרייזן א ספעציעלע אפטיילונג פון מענער־שיך.

Spółdzielczy **Bank Rzemieślniczy** w Łodzi, Piotrkowska 28

היינט, זונטאג, דעם 4־טען אקטאבער ד. י. 5 נאכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון האנטווערקער־פארבאנד, גדאנסקא 40

די יעהרליכע **אלגעמיינע פערזאמלונג**

צו וועלכע אלע מיטגלידער ווערן געבעטן פינקטליך צו ערשיינען.

מיט אכטונג דער ראט און די פערוואלטונג.

וואס ווענטן וואונטשן?

ניסן איז נישט תשרי. הגם ביידע חדשים זענען, נאטירליך, נישט ענליך איינער צום צווייטן, אבער דאך בעזיצען זיי איינע און די זעלבע שטריכען דערמיט, וואס זיי זענען די חדשים פון אונזערע לענגערע ימים־טובים.

אין ניסן איז פסח, וועלכער בעשטעהט פון די ערשטע צוויי טעג יום־טוב, חול־המועד און די לעצטע צוויי יום־טוב־טעג. אין תשרי איז ראש השנה. יום־כפור און אכט טעג סוכות, וואס טיילט זיך אויך ווי פסח, אויף די ערשטע צוויי יום־טוב טעג, חול־המועד און לעצטע צוויי טעג. צווישען די פיער חול־המועד־טעג איז דער מיטעל־פונקט הושענא־רבה, ווען דער רבונו של עולם, לויט אונזער גלויבען, דעצידירט וועגען יעדענס גורל אויפ׳ן נייעם יאהר. ס׳ווערט ארויסגעגעבען דאס „גוטע קוויטעל".

וואס־זשע זאלען מיר ווינשען אינ׳ם דאזיגען טאג אונזערע אייגענע, פריינד און בעקאנטע?

ס׳פערשטעהט זיך: געזונט, גליק, ערפאלג און אזוי ווייטער... געוואוינען אויף דער מלוכה־לאטעריע, וואס וועט פערזיכערן זייער עקזיסטענץ און וואוילשטאנד אויפן גאנצען לעבען.

די ערשטע דריי ווינשונגען זענען אפהענגיג פון מיסטישע סיבות און מיר קאנען אויף זיי קיין השפעה נישט האבען. דערפאר אבער איז פאר אונז נישט קיין בעהיימניס די סיבה, צוליב וועלכער מען קאן געווינען: מ׳דארף בעזיצען א לאס, וואס גיט די מעגליכקייט אנטייל צונעמען אין שפילן אויף דער מלוכה־לאטעריע.

אזוי־אום, וויסענדיג פערזענליך די דאזיגע סבה, קאנען מיר ברענגען בעווייזען וועגען נישט בעדייטענדער זארג פאר דער אייגענער טובה.

וואס שייך די רעזולטאטען, וועלען מיר זיך איינגיען קאנען אין זיי איבערצייגען. ווייל דעם 22־טען ה. מ. הויבט זיך אן די ציהונג פון דער ערשטער קלאס פון דער זיבען־און דרייסיגסטער מלוכה־לאטעריע און וועט דויערן פיער טעג.

כדי צו געווינען דארף מען שפילען, באזארגט אייך בעצייטענס מיט א לאס.

Dr. **Wajnberg**

ספעציאליסט פאר לונגען־, הארץ־ און סקלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 10-9 פריה. 3-5 8-9 און

ווויכטיג פאר דאמען

נאר **2** זל. ווערט פאר איבערגע[...]

מאכט די עלטעסטע **הימען**

אויף גאנץ נייע ווי אויך נייע הימען צו

3.50

„TOLA"

25 Zawadzka 25

א עונג יום־טוב

קאנט איהר נאר האבען אין גוט־בעקאנטען און שטרענג כשר׳ן

פענסיאנאט **„NICEA"**

KOLUMNA, Krakowska 3.

דער פענסיאנאט געפינט זיך אין בעסטען, גרעסטען און שענסטען וואלד פון קאלומנא. פרישע און געשמאקע שפייזען. פינקטליכע און זארגפעלטיגע בעדינונג.

אויף די יום־טובים וועט דאווענען א ספעצ. אנגאזשירטער חזן. אויפ׳ן פערלאנג ספעצ. דיעטעטישע קיך.

צו זעהר מעסיגע פרייזען!

אינפארמאציעס אין לאדז: ביי ר׳ חיים ווערדיגער, אגראדאווא 5, טעל. 215-24

און אויפ׳ן ארט אין קאלומנא.

די געסט ווערען ערווארט ביי דער באהן!

אכטונג אכטונג

100־טער מענשען

האבן זיך שוין איבערצייגט, אז די בעסטע **היגיענישע טאפטשאנעס**, מאזעמקעס און מאטראצען ווי אויך פערשידענע טאפעציר־ארבייטן ווערען נאר צו בעקומען אין דער 1־טער לאדזער ווערקשטאט פון אויסגעצייכענטע היגיענישע טאפטשאנעס און מאטראצען

א. פ. **„ZURMA"**

אינה. ל. מרוז

Łódź, Cegielniana 58

telefon 178-21.

סאליד ע און פינקטליכע אויספיהרונג!

ווילסט פערקויפען א נייםאשין

און ערצילען דעם העכסטען פרייז? ווענד זיך צו:

Skład maszyn do szycia

Singer i Lachman

Łódź, Zydowska 2,

telefon 246-73.

בעקאנטמאכונג

דער בעקאנטער בוי־ און וואסער־לייטונג **שלאסער־ווערקשטעל** פון

H. LEWKOWICZ i M. ZONABEND

האט זיך איבערגעטראגען פון קאמיענא 1 אויף **פיעטריקאווער 39**

און נעמט אן אלערליי **שלאסער־ארבייטען** צו מעסיגע פרייזען און פינקטליכע אויספיהרונגען

רעליגיעזע טעכטער־שולע

Chawacalot „חבצלות"

8 פאמארסקא 8.

אין דער שולע „חבצלות" בעקומט אייער טאכטער אלגעמיינע בילדונג פון א פאלקס־שולע, אין א פולער מאס יודישע למודים, לויט׳ן פראגראם פון „בית יעקב" אונטער דער לייטונג פון דעם אגודיסטישען כלל־טוער ר׳ יעקב בילויער.

איינשרייבונגען צום נייעם שול־יאהר ווערען אנגענומען אין דער שול־קאנצעלאריע פאמארסקא 8 פון 10 ביז 2 נאכמיטאג. מעסיגע פרייזען!

די פרעבעל־שולע איז טעטיג פון 15־טען אקטאבער ד. י. נאכמיטאג.

גארדינען

קאפעס, שטארעס און טישטיכער

אין א גרויסער אויסוואהל שטפפעהלט

M. Goldbart

Piotrkowska 62, tel. 135-35.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דאס ג׳ פובליקום, אז אין מיין טרשטקלאסיגע ווילע פון **י. רויטמאן**

אין קאלומנע פיעטריקאווער 11 — טעל. 11 —

(3 מינוט פון דער באהן) איז נאך פערהאן אפצוגעבען

● **צום ווינטער־סעזאן** ●

עטליכע קאמפארט איינגעארדענטע ווארימע צימערן

אנאלידירט מיט אלע בעקוועמליכקייטען מיט עלעקטריש ליכט:

גענויע אינפארמאציעס אויפ׳ן ארט אדער טעלעפאניש קאלומנע פיעטריקאווער 11 טעל. 11, אדער אין לאדז: צוקערניע „קאפרין" פיעטריקאווער 29.

וויכטיג נייעס

פאר לאנג־געקליידעטע בעפעלקערונג!

איהר דארפט שוין נישט טראגען קיין סטאנדייט־מלבושים דען איך דער געוועזענער געשעפטס־אנפיהרער פון דער בעוואוסטער פירמע ח. מענדראווסקי האב צוליב זיין אפרייזע נאך ארץ־ישראל ערעפענט א געשעפט פון

יודישע לאנגע מלבושים

מיט גוטע בעשטעלטע ארבייט און גאראנטירטע צופרידענהייט אויך פאר נישט טייערע פרייזען ווי סטאנדייטער איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער אלערליי יודישע מלבושים אויך גאנצע אויסשטייער פאר חתנים. — אויף פערלאנג ווערט אויסגעפערטיגט אין פערלויף פ׳ 24 שעה. געדענקט די אדרעס

א. ווארטסקי און י. זיסהאלץ

פולנאצנא 5 אין הויף. סאלידע בעדינונג

היטעט זיך פאר עלעגאנט געקליידעטע! און מיין געשעפט ווערט אויסגעפערטיגט מלבושים לויט די נייעסטע מאדעלן.

יין כשר

ווער עס וויל הנאה האבען פאר זיין געלד און א אמת׳ן עונג שבת ויום־טוב זאל זיך איבערצייגען, אז נאר ביי דער פירמע

„פראגרעס"

אייגענטימער זלמן גוטער, בעקומט מען גוטע

ראדזינער־וויין און מעהד

אויך אלע אנדערע סארטען וויין און מעהד צו ביליגע פרייזען. וויין און מעהד־פאבריק

פירמע **„פראגרעס"**

אינהאבער: זלמן גוטער.

הויפט־פערקויף: אלטער מארק 2 אין פאבריק.

ענצעל־פערקויף: אלטער מארק 2 אויפ׳ן הויף.

גרינער־מארק 6 אין ווייגעשעפט

הערצבערג (פריהער פולווערמאכער).

מיר דריקען אויס אונזער ח׳ מיטגליד

הערצקא ראפאלאוויטש

דעם טיפסטען מיטגעפיהל, צוליב׳ן טויט פון זיין

ברודער

שמואל פרץ נ"ע

זייט געטרייסט!

די פערוואלטונג

פון שניידער־צעך

אין לאדז, וואלטשאנסקא 27.

אונזער ח׳ מיטגליד

אברהם ראזענבלאט

דריקען מיר אויס אונזער טיפען מיטגעפיהל צוליב׳ן טויט פון זיין אונפערגעסליכע פרוי

ליבע נ"ע

זייט געטרייסט!

די פערוואלטונג

פון שניידער־צעך

אין לאדז, וואלטשאנסקא 27.

אנו משתתפים בצערם הגדול של

משפחת **לוסטרניק** ופירמה **פיקלני**

למותו של

נ"ע **אהרן לוסטרניק**

בעבודתכם הפוריה למען תחית עמנו תמצאו תנחומים.

קבוץ „בילו" בלודז.

NAJNOWSZE

RADJO-APARATY PHILIPSA

stereofoniczno na dogodnych warunkach ratalnych

Wisła S. A. Moniuszki 2

אויערן, נאז און האלז און לונגען־קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. RAKOWSKI

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזעס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריש) פון 9-2 און פון 4-8 אווענט

ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען־קאבינעט

פאר דורכליכטונגען און ארדיי[...]

בקאנטמאכונג:

דערמיט מאך איך בעקאנט דעם ג׳ לאדזער פובליקום, אז עס איז ערעפענט געווארען די נייע־מאדערנע

טאנץ־שולע

אויף פיעטריקאווער 89

וועלכער אפיצינע פארטער

אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען דיפלאמירטען טאנץ־לעהרער

S. Rubinsztajn

בעמ. פאר אוועטורטע שבת און זונטאג פראקטישע לעקציעס.

איינשרייבונגען טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 10 אווענד. מיט אכטונג

דיפלאמירטער טאנץ־לעהרער

ס. רובינשטיין

בחנם ווערט צוגעפאסט **אלערליי גלעזער!**

„OPTICUM"

28 פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער־גלעזער, סאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען. ס׳ווערן אויך אויסגעפיהרט ואמט, רעפאראטורען פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס: עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה״ה דאקטוירים.

קריגס-צושטאנד ווערט נישט פראקלאמירט

עס וועט נאר געפירט ווערן אן אויסראטונגס-אקציע פון די אראבישע טעראריסטען

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש) „הארץ“ מעלדעט, אז העכסטוואַרשיינליך וועט אין ארץ ישראל נישט פראקלאמירט ווערן קיין קריגס - צושטאנד. דאס מיליטער וועט נאר אונטערנעמען א אויסראטונגס-אקציע פון די אראבישע טעראריסטען.

בעת עס האבען זיך אנגעהויבען די פערהאנדלונגען מיט'ן אראבישען אויבערשטען ראט, איז ווי בעוואוסט בעפרייט געווארען פון קאנצענטראציע-לאגער דער גענעראל - סעקרעטאר פון אראבישען אויבערשטען ראט אוני בעי.

איצט איז אוני בעי ווידער ארעסטירט געווארען און אפגעשיקט געווארען אין קאנצענטראציע-לאגער אויף א חודש צייט.

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

צום ערשטען מאל זייט עס זענען אויסגעבראכען די אומרוהען אין ארץ ישראל האבען זיך מיטוואך ווידער בעוויזען אין יודישען קווארטאל אין ירושלים מאה שערים, פעלאכען, וואס האבען פערקויפט די יודען גרינס און פרוכטען.

לאנדאן, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

„דיילי הערא‏לד“ מעלדעט פון ירושלים, אז דער פיהרער פון די אראבישע טעראריסטען פאאוזי בעי קאאיקאזשי האט פערעפענטליכט א בעלוינונג פון 500 פונט, פאר'ן קאפ פון גענעראל דילל.

דאס זאל זיין א ענטפער דערויף, וואס די ארץ ישראל רעגירונג האט בעשטימט א בעלוינונג פון 500 פונט פאר קאאוקארדשיס קאפ.

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

דער אראבישער קעניג איבן-סאוד האט זיך געווענדעט צו די אראבישע פיהרער אין ארץ ישראל מיט אן אפיל צו פערענדיגען די שטרייק-אקציע און אפצושטעלען די טעראר-קאמפאניע.

צו דעם ציל האט איבן סאוד ארויסגעשיקט קיין ארץ ישראל א ספעציעלען שליח, וועלכער וועט אפהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן מופתי פון ירושלים און מיט'ן אראבישען הויפט-קאמיטעט. איבן-סאאוד האנדעלט נישט פון איינענער איניציאטיוו, נאר ער טרעט אויך ארויס אין נאמען פון אנדערע צוויי אראבישע הערשער, דהיינו — מצד דעם אימאם פון ימן און דעם עמיר פון עבר-הירדן. דער קעניג פון איראק גאזי, וועלכער האט אין אנהויב זיך פעראייניגט מיט דער דאזיגער אקציע, האט זיך איצט דערפון צוריקגעצויגען.

אין פאלעסטינא דריקט מען אויס די האפנונג, אז נאכ'ן דערהאלטען די אנרעגונג פון איבן-סאאוד'ן, וועט דער הויפט-קאמיטעט פערעפענטליכען אן'אויפרוף צו דער בעפעלקערונג מיט דער עמפעהלונג צוריקצוטרעטען פון דער ארבייט און אפשטעלען די טעראר-אקציע. אין די פיהרענדע אראבישע קרייזען הערשט איצט די איבערצייגונג, אז איבן-סאאוד'ס אקציע גיט א גוטע געלעגענהייט זיך צוריקצוציהען פון דער אומערטרעגליכער לאגע, נישט פערגעסענדיג קיין שאדען דעם פרעסטיזש פון אראבישען הויפט-קאמיטעט.

די אראבישע אנפיהרענדע קרייזען זענען איצט געקומען צו דער איבערצייגונג, אז די בריטישע מאכט וועט נישט איינגעהן אויף קיין שום הנחות לטובת די אראבישע פאדערונגען אפצושטעלען די יודישע עמיגראציע, ווי אויך אין דער פאדערונג צו פערווערען דאס פערקויפען יודען בארען כל-זמן עס דויערט דער טעראר און די שטרייק-אקציע.

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

נעכטען (דאנערשטאג) פארנאכט האט דער הויפט קאמאנדיר פון די ענגלישע מיליטערישע קרעפטען אין א"י, גענעראל דזשאן ג. דילל, זיך געטראפען אונטערן פיהער פון אנ'אראבישער טעראריסטען-באנדע, צוזאמען מיט נאך. דילל איז געפאהרען דער קאמאנדיר פון דער 15-טער אינפאנטעריע - בריגאדע, גענעראל - בריגאדיער ט. ביומען און איניגע העכערע שטאב-אפיצירען. ווען דער אויטא מיט די גענעראלען האט זיך געפונען אויפ'ן שאסע צווישען עכו און צפת, האט א באנדע אראבער פון א בערגעלטניש ארויסגעגעבען צו זיי מעהרערע שאסען, דער אויטא איז געווען בעוואכט דורך א פאטראל פון סיפארטה-רעגימענט. קיינער פון די אפיצירען איז פון די קוילען נישט געטראפען געווארען.. דורכ'ן ראדיא זענען אלארמירט געווארען אעראפלאנען, וועלכע האבען געעפענט א פייער אויף די טעראריסטען און זיי פערטריבען. מצד דעם מיליטער זענען קיין קרבנות נישט געווען.

אין משך פון היינטיגען טאג האט מען מיטגעטיילט וועגען א רייה פרישע אראבישע טעראר-אקטען פון קלענערן פערנעם. קיין מענשען-קרבנות זענען נישט געווען.

Kasy P. K. O. Oddziału w Łodzi,
ul. Aleja Kościuszki 15
otwarte są: DLA WPŁAT I WYPŁAT OSZCZĘDNOŚCIOWYCH ORAZ DLA WPŁAT NA KONTA CZEKOWE
od godz. 8—13 i od 17—19
dla wypłat czekowych
od godz. 8—13.

שווערער צוזאמענשטויס צווישען טעראריסטען און מיליטער

באהן-קאטאסטראפע צוליב אראבישען סאבאטאזש-אקט

ירושלים (יט"א) אין דער נאכט פון דינסטאג אויף מיטוואך איז צו צפון-מערב פון שכם פארגעקומען א שווערער צוזאמענשטויס צווישען א מיליטער-אפטיילונג און א גרעסערער גרופע אראבישע טעראריסטען, וועלכע האבען אנגעגריפען דאס מיליטער. עס האט זיך ענטוויקעלט א פערביסענע שלאכט, און אין רעזולטאט זענען אום געקומען פיל אראבער. אויפ'ן ארט האבען די אראבער איבערגעלאזען 20 טויטע. די פערוואונדעטע אראבער האבען די טעראריסטען צוגענומען פון שלאכט-פעלד. מצד דעם מיליטער איז איין אפיציר און צוויי זעלנער פערוואונדעט געווארען.

ירושלים (יט"א) אין משך פון מיטוואכדיגען טאג איז פארטגעזעצט געווארען דער אראבישער טעראר געגען אראבער און אנדערע נישט-יודען, וואס ווילען זיך נישט אונטערווארפען די בעפעהלען פון די טעראריסטען-באנדעס.

מיטוואך פריה איז דורך טעראריסטען דערשאסען געווארען אויף טויט א שאפער נעבען בית-וגן. דער שאפער, אנ'ארמענער, האט געפיהרט א לאסט-אויטא פון רעגירונגס-דעפארטמענט פאר עפענטליכע ארבייטען, פון וועלכען דער אומגעקומענער איז געווען א בעאמטער.

נישט ווייט פון לוד האבען אראבישע טעראריסטען אויסגעפיהרט א סאבאטאזש-אקט, וואס האט גורם געווען א באהן-קאטאסטראפע. דריי פערזאן, דער מאשיניסט, קאנדוקטאר און הייצער פון א פאסאזשיר-צוג — אלע דריי אראבער — זענען פערוואונדעט געווארען. דריי וואגאנען זענען פולשטענדיג צושמעטערט געווארען. אויפ'ן פאסאזשיר-צוג, וואס האט נישט געפיהרט קיין פאסאזשירען, האבען די טעראריסטען ארויסגעלאזען א לאסט-צוג.

אין האנדעלס-צענטער פון ירושלים האט אנ, אראבישער טעראריסט היינט געווארפען א באמבע אויף אנ'אראבער, וואס איז ארויס, נאכ'ן מאכען אנ'איינקויף, פון א יודיש געשעפט. די באמבע האט עקספלאדירט, קיינער האט אבער נישט געליטען.

אין משך פון מיטוואכדיגען טאג האבען אראבישע טעראריסטען אויסגעפיהרט א רייה אנגריפען אויף מעהרערע יודישע קאלאניעס. אין אלע פאלען זענען די אנגריפען צוריקגעשטויסען געווארען דורך דער יודישער זעלבסטשוץ. קיין קרבנות אויף יודישער זייט זענען נישט געווען.

ירושלים (יט"א) ארץ-ישראל געפינט זיך אונטער'ן רושם פון דעם מיטוואך אוועקגעגעבענעם פערעפענטליכטען קריגס-געזעץ, וועלכען די גאנצע פרעסע בעצייכענט אלס אקט, וואס וועט ברענגען א ראדיקאלע ענדערונג פון דער לאגע.

דערווייל ערווארט מען די פראקלאמאציע פון הויך-קאמיסאר, אין וועלכער ער זאל מאכען געברויך פון זיינע פולמאכטען (אויפ'ן יסוד פון געזעץ) און איבערגעבען זיין מאכט דעם הויפט-קאמאנדיר פון די מיליטערישע קרעפטען גענ. דילל.

מיטוואך איז פארגעקומען א זיצונג פון אויבערשטען אראבישען קאמיטעט, וועלכער האט בא טראכט די ניי-געשאפענע לאגע אין רעזולטאט פון פערעפענטליכטען קריגס-ערמעכטיגונגס-געזעץ.

קיין בעשלוס אפצורופען דעם שטרייק האט דער אויבערשטער אראבישער קאמיטעט נישט אנגענומען.

ווי עס ווערט אבער מיטגעטיילט, האט דער קאמיטעט בעשלאסען צו געבען זיין הסכמה אויף דעם טעקסט פון אויפרוף, וואס זאל ארויסגעגעבען ווערען צו דער אראבישער בעפעלקערונג אין א"י דורך די קעניגען פון די אומאפהענגיגע אראבישע לענדער און אין וועלכען די א"י-אראבער זאלען גערופען ווערען אפצושטעלען דעם שטרייק און אויפהערען דעם טעראר.

ירושלים, (יט"א)

ביז אין אוונט איז דער היינטיגער טאג (פרייטאג) אדורכגעגאנגען אין א"י פערהעלטניסמעסיג רוהיג. פון ערגעץ ווערט נישט מיטגעטיילט וועגען וועלכע עס איז געוואלטזאמערע טעראר-אקטען. זייט 5 און א האלב חדשים איז עס דער ערשטער טאג, וואס איז אדורך רוהיג אין לאנד.

רעדאקטאר פון לעמבערגער „מארגען“ אין לאדז

אין לאדז האבען אין די ערשטע יום-טוב-טעג, וועגען ענינים פון זייער צייטונג פערבראכט די זשורנאליסטען מ. רעטיג און מייזעלס (רעדאקטארען פון לעמבערגער „מארגען“).

ה' גראס-צימערמאן אין לאדז

אנהויב פון דער אקציע פון מפעל הבצרון

דאס הויפט-ביורא פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים האט דעלעגירט קיין לאדז דעם בעקאנטען יודישען שריפטשטעלער און זשורנאליסט, ה' גראס-צימערמאן, כדי אנצופיהרען מיט דער ספעציעלער גרויסער אקציע פאר דער פערגרעסערונג און בעפעסטיגונג פונם ישוב אין ארץ ישראל (מפעל הבצרון).

ה' גראס-צימערמאן האט שוין אפגעהאלטען א רייה בעראטונגען מיט די פיהרענדע פערזענליכקייטען פונם לאדזשער נאציאנאלען יודענטום, וועלכע האבען זיך געשטעלט צו דער דיספאזיציע פון קאמיטעט פאר דעם ספעציעלען א"י-קאמפיין.

יצחק גרינבוים און בעריל לאקער אין „וויזא“

היינט, זונטאג, 9 אוו. קומט פאר אין לאקאל פון „וויזא“ (פעטריק. 86) א פייערליכע פערזאמלונג אויף וועלכע ס'וועלען ארויסטרעטען די ה"ה יצחק גרינבוים און בעריל לאקער, זיי וועלען רעדען וועגען דער איצטיגער לאגע אין ארץ-ישראל.

גענעראל-פערטרעטונג פון
INTOURIST
אויספלוג קיין רוסלאנד
ס'ווערט אנגענומען פעסער אויסצוארבייטען וויזעס.
הנחות קיין זאלעשטשיקי, ווילנא, זאקאפאנע און ווארשא
אנמעלדונגען נעהמט אן
„ארביס“ פעטריק. 18
טעל. 249-33

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-נאם 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 פייטאג און 4—9 אוונט

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פעטריקאווער 161 טעל. 245-21
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג און פון 7 ביז 9 אוונט
זונטאג פון 8—1 בייטאג

הכנות צו די קהלה-וואהלען אין לאדז

נעכטיגע זיצונג פון רעקלאמאציע-קאמיסיע.—גרויסע חלוקי-דעות וועגן וואהל-רעכט פאר חלוצים

נעכטען איז אונטער'ן פארזיץ פון פרעזעס מינצבערג פארגעקומען א זיצונג פון דער רעקלאמאציע-קאמיסיע צו די קהלה-וואהלען. אין אנהויב פון דער זיצונג איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען וואהל-רעכט פאר די מיטגלידער פון די לאדזער קיבוצים. פרעזעס מינצבערג איז ארויסגעטרעטען געגען געבען וואהל-רעכט די מיטגלידער פון די קיבוצים, ארויסגעהענדיג פון דער הנחה, אז זיי זענען נישט קיין שטענדיגע איינוואוינער פון לאדז און צווייטענס געניסען זיי פון עפענטליכער שטיצע.

ה' אליעזר שיין איז ארויסגעטרעטען געגען דעם דאזיגען פארשלאג, אנווייזענדיג, אז דאס געזעץ גיט וואהל-רעכט די אלע, וועלכע וואוינען זייט א יאהר אין לאדז. די מיטגלידער פון די קיבוצים געניסען נישט פון קיין שום עפענטליכער שטיצע, ווייל זיי ארבייטען און זיי האלטען זיך אליין אויס. ה' שיין איז אויך ארויסגעטרעטען געגען מאכען שוועריג קייטען די חלוצים, וועלכע האבען פערדינט צו האבען וואהל-רעכט צו דער יודישער קהלה. ער פאדערט א נאמענטליכע אפשטימונג און ערקלערט, אז אויב ה' מינצבערג'ס פארשלאג וועט אנגענומען ווערען, וועט דאס זיין געגען געזעץ און ער וועט זיך דעריבער ווענדען מיט אנ'אנקלאגע צו דער סטאראסטווע.

ה' ליבערמאן בעט א הפסקה, בעת וועלכער די אגודה-מיטגלידער פון דער קאמיסיע האלטען אפ א בעראטונג. נאך דער הפסקה, ערקלערט פרעזעס מינצבערג, אז הגם די ארגומענטן פון ה' שיין האבען איהם נישט איבערצייגט, נעמט ער אבער אין בעטראכט, אז די חלוצים ארבייטען פארן אויפבוי פון ארץ ישראל און ער ציהט צוריק זיין פארשלאג.

דאן טראגט ה' שיין ארייין א פארשלאג אז די וועלכע נעמען חודשליכע שטיצע פון דער קהלה, אדער האבען גענומען כסדר 3 חדשים שטיצע אין דער קהלה, זאלען געשטראכען ווערען פון די וויילער-רשימות.

צוליב דעם, וואס פרעזעס מינצבערג ערקלערט, אז אזעלכע זענען אין דער קהלה נישט פערהאן, האט ה' שיין דעם פארשלאג צוריקגעצויגען.

נאכדעם זענען בעטראכט געווארען עטליכע הונדערט רעקלאמאציעס פון וועהלער, וועלכע זענען בעריקזיכטיגט געווארען. בלויז 84 רעקלאמאציעס זענען אפגעווארפען געווארען. צוליב דעם, וואס זיי האבען נישט געקענט בעווייזען מיט געהעריגע דאקומענטען (מעלדונגס-ביכער), אז זיי וואוינען שוין א יאהר צייט אין לאדז.

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20.
נאכ'ן שטורמישען דעדעבלג אין פוילישען ראדיא קומען פאר
פרייטאג, דעם 9 און שבת, דעם 10 אקטאבער, 7.30 אוונט
2 פייערליכע קאנצערטען
פון בעריהמטע
ווילבין-כאר
פון ווילנע
אונטער דער לייטונג פון פראפ. א. סליעפ.
ביים קלאוויר: פראפ. ט. רידער.
פרטים אויף די אפישען.
בילעטען פון 80 גר. אן שוין צו בעקומען אין געז. „קולטור-ליגע“ זאכאדניע 68.
פאספארטוער און הנחה-בילעטען נישט גילטיג.

גרויסע ערפאָלגען
פון רעגירונגס־מיליטער אין שפּאַניען

מ אַ ד ר י ד, 3 (ספ. טעל.)
דאָס קריגס־מיניסטעריום מעלדעט אַז אויפ'ן צפון־פראָנט האָט די אַרטילעריע בעשאָסען די פייַנדליכע פּאָזיציעס אין דער געגענד פון ביסקאַיאַ. אויפ'ן אַראַגאָנישען פראָנט, אויף די אָפּשניטען באַר באַס־לאָאַ קאַספּע און אַלקאַזיר איז קיין שום נייעס נישט פאָרגעקומען. די טעטיגקייט פון די אויפשטענדיגע אין טיגועזאַ האָט זיך אָפּגעשטעלט. דאָס רעגי־רונגס־מיליטער אונטערשטיצט פון אעראָפּלאַנען האָט געצווונגען דעם שונא צו אַ ריקצוג. אויפ'ן דרום־פראָנט האָט דאָס רעגירונגס.מיליטער פאַרנומען גראַנדיאַ דער מאַרהערמאָסאַ. די אויפשטענדיגע האָבען ווידער אַטאַקירט די פּאָזיציעס פון רעגי־רונגס.מיליטער אין דער סביבה פון קאַרעמיניאַנאַ בײַ קאָרדאָוואַ. זיי זענען אָבער אָפּגעשלאָגען געוואָרען. אין שטח פון טאָלעדאָ האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער אַטאַקירט די אַרויסגערוקטע פּאָזיציעס פון די אויפשטענדיגע. דערבײַ זענען דערהרגעט געוואָרען 10 מאַראָקאַנער. 18 זענען גענומען געוואָרען געפאַנגען און עס זענען ערבעאָבערט געוואָרען צוויי מאַשינען־געווער.

ר אַ ב אַ ט, 3 (ספ. טעל.)
דער ראַדיאָ־קאָמוניקאַט פון סעווילאַ מעלדעט: דאָס מיליטער פון גענ. מאָלאָ האָט, נאָכ'ן פאַר־פעסטיגען זיך אויף די פּאָזיציעס אין סיעראַ גוואַדאַ־ראַמאַ אָנגעהויבען אַ מאַרש אויף מאַדריד

ט אַ נ ז ש ע ר, 3 (ספ. טעל.)
אין טעטואַן לאָזט זיך בעמערקען אַ לעב־האַפטע אַקציע פון אעראָפּלאַנען, וואָס פליהען צווי־שען מאַראָקאָ און דעם איבערישען האַלב־אינזעל. דאָס איבערפיהרען מיליטער פון צעאוטאַ קיין אַל־זשעסיראַס קומט פאָר אויף האַנדעלס־שיפען און אויף דער קרייצער־שיף „קאַנאַריאַס".

צוזאַמענפאָהר פון ווידזוואָלעניע אין וואַרשע

וו אַ ר ש אַ, 3 (טעלעפאָניש)
שבת איז אין זאַל פון דער בירגער־רעסור־סע פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון דער פּויערן פּאַרטיי ווידזוואָלעניע. צום צוזאַמענפאָהר זענען געקומען 400 מאַן פון גאַנץ פּוילען. געעפענט די פאַרזאַמלונג האָט סענאַטאָר מאַקסימיליאַן מאַלי־נאָווסקי, דאַן איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ פּרע־זידיום מיטן סענאַטאָר מיכאַל רוג אַלס פּאָרזיצענ־דער.

אין די רעזאָלוציעס, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען ווערט צווישען אַנדערע פעסטגעשטעלט, אַז די אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע פאָדערט פון פּוי־לישען פאָלק די גרעסטע וואַכזאַמקייט און גרייט־קייט צו פאַרטיידיגען די גרעניצען פון דער פּוילי־שער מלוכה. פּוילען קען זיך איצט נישט ערלויבען אויף אינערליכע קאַמפען.

צום סוף ווערט אין די רעזאָלוציעס צווישען אַנדערע אַרויסגערוקט די פאָדערונג פון אַן אַגראַר־רעפאָרם, לויט וועלכער די ערד דאַרף געהערען נאָר צו די, וואָס אַרבייטען אויף איהר און מיט'ן גורל פון זייער גאַנצען לעבען זענען זיי מיט איהר פאַרבינדען.

דער צוזאַמענפאָהר האָט אויך איבערגעשיקט אויסדרוקען פון פאַרעהרונג דעם פיהרער פון דער פּוילישער אַרמעע, גענ. רידז־שמיגלי.

proszki dla dorosłych ze zn. fabr.
KOWALSKINA
stosuje się przy uporczywych BÓLACH GŁOWY
AK MARKI OCHR.

אַטענטאַט אויף גען. האַוואַרד. נישט גען. דילל.

י ר ו ש ל י ם, (יט"א)
ווי עס שטעלט זיך אַרויס, איז די ידיעה וועגען אַראַבישען טעראָריסטען־אַטענטאַט אויף גען. דילל געווען אַ טעות'דיגע. מיט'ן אויטאָ, אויף וועל־כען די טעראָריסטען־באַנדע האָט אויפ'ן שאָסע צווישען עכו און צפת געעפענט אַ שיסעריי, איז אין דער געזעלשאַפט פון גען. ביומען געפאָהרען נישט גען. דילל, נאָר דער קאָמאַנדיר פון דער 5־טער פיעכאָטע־דיוויזיע, גען. האַוואַרד.

גאַז אין שטוב איז די העכסטע מדרגה פון בעקוועמליכקייט און היגיענע

יעדע בעל־הבית'טע ווייסט שוין די בעקוועמ־ליכקייט און נוצען, וואָס עס גיט דאָס קאָכען אויף גאַז, זיי ווייסען וויפיל מען שפּאָרט זיך צוליב דעם אין געלד, ווי געזונט דאָס איז, גאַז איז דאָס בעס־טע פיים קאָכען, פּלעטען און ביים צוגרייטען אַ באָד. ווען אַלע וואָלטען זיך אָפּגעגעבען דערפון אַ חשבון וואָלטען זיך איבערצייגט ווגעגען די דאָזיגע אַלע בעקוועמליכקייטען, וואָלט נישט געווען קיין קויך, וואו ס'וואָלט נישט געווען קיין גאַז.
אין פראַנקרייך, ענגלאַנד, בעלגיען א. אַ. וו. איז שוין לאַנג איינגעפיהרט דאָס קאָכען אויף גאַז און קוילען־קוכען זענען שוין לאַנג איבערגעלעבט, דער־צו מאַכט קאָכען אויף גאַז אויס פיל ביליגער.
דאָס קאָכען אויף גאַז גיט צו פיל שנעלער און דערצו קאָן מען דאָס בעווצען צו יעדער מינוט פון טאָג און פיינאַכט און מ'קען דאָס פייער שטענדיג רעגולירען, מ'דאַרף נישט טראָגען קיין קוילען, נישט זיך פאַרשמירען און האָבען צרות.
מיר מוזען געדענקען אַז גאַז אין דער קיך — דייסט שפּאָרעוודיגקייט, ריינקייט און גרויסע בע־קוועמליכקייט.

מאָרגען גרויסער הזמיר קאָנצערט
(מזל הישימון) פון פּראָפ. י. זאַקס מיט'ן אָנטייל פון בערימטען אָבערקאַנטאָר משה קוסעוויצקי אין פילהאַרמאָניע

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 5־טען אָקטאָבער (3־טען טאָג חול־המועד סוכות) 8.30 אָוונט קומט פאָר אין זאַל פילהאַרמאָניע דער לאַנג־ערוואַרטעטער גראַנד־יעזער קאָנצערט פון „מזל הישמיון" פון פּראָפ. י. זאַקס מיט'ן אָנטייל פון גאַנצען הזמיר־כאָר, פיל־האַרמאָנישער אָרקעסטער, סאָליסטען מיט דעם בע־ריהמטען אָבער־קאַנטאָר משה קוסעוויצקי בראָש.
אויסער דער קאַנטאַטע וועט אויסגעפיהרט ווע־רען פון אָרקעסטער די זעהר שעהנע יודישע ראַפּסאָדיע פון זאַלאָמאָן גאָלדמאַן גלאַזאַנאָוו, ווי אויך וועט דער חשוב'ער סאָליסט ה' משה קוסע־וויצקי זינגען איינינע אַריעס מיט אָרקעסטער־בע־גלייטונג.
ס'איז זיכער, אַז דער דאָזיגער זעלטענער קאָנ־צערט וועט האָבען דעם פּאַסענדען ערפאָלג.

Gabinet Kosmetyczny
I. NAMIOTOWA
POWRÓCIŁA.
Narutowicza 11,
front, I piętro.

אויך אַ יודישער שונא...

(ז) אויף פּעטריקאָוו 84 זענען נעכטען פאָר־געקומען סקאַנדאַלען, וואָס דער עולם האָט געמאַכט דעם כוליגאַנישען צייטונגס־פערקויפער דאָרטען, וועלכער האָט אין זיין קיאָסק אַרויסגעשטעלט אַ ריין דייטשע יודענ־פייַנדליכע בלעטער, בעפּוצט מיט דעם „אָרענדאָוויק" און מיט'ן היטלער־פּאָרטרעט...
עס האָט אינטערווענירט פּאָליציי. און דער ניי־דערדערמאָנטער צייטונגס־פערקויפער האָט בלויז בע־זייטיגט דעם „אָרענדאָוויק".

די „ל. אַ. פּ. פּ.־וואָך" אין לאָדז

אין שייכות מיט דער ל. אַ. פּ. פּ.־וואָך, פלי־הען די לעצטע טעג אַרום איבער לאָדז אעראָפּלאַ־נען בייטאָג און בייַנאַכט, ס'וועלען איינגעאָרדענט ווערען צאַפּשטיקעס, דעם 11־טען ד. ח. ווערט איינ־געאָרדענט ווערען אַ צוג איבער די גאַסען, דער פּל. וואָלנאָשטשי און די הייזער וועלען דעקאָרירט זיין פון שבת דעם 10־טען ד. ח.
ס'וועלען אויך איינגעאָרדענט ווערען פאַר־שידענע פייערליכקייטען פאָרשטעלונגען און רעפע־ראַטען, אָרגאַניזאַציעס וואָס ווילען זיך בעטייליגען אין די פייערליכקייטען, דאַרפען אָנמעלדען זייער אָנטייל אין ל. אַ. פּ. פּ.

אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון דער האַנדווערקער־באַנק

הייַנט 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פון צענטראַלען האַנדווערקער־פאַרבאַנד גדאַנסקאַ 40 די אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון דער קאָאָפּעראַטיווער האַנדווערקער־באַנק

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע־בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. Zalcwasser
כ י ר ו ר ג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
נעמט אָן פון 1—2 מיטאָג און פון 4—6 אָוונט

וואַרשאַווער אַפּיציעלע בערזע
2־טען אָקטאָבער
דעוויזען:

בעלגיען — — — —	89.50
לאָנדאָן — — —	26.23
ניו־יאָרק (קאַבעל) — — —	531,3/8
פּאַריז — — — —	24.80
פּראָג — — — —	21.85
ציריך — — — —	12260

אַפּיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי — — —	106.00
3 פּראָצ. אינוועסטיציע I. פּרעמירטע	61.75
4 „ „ II. —	62 75
7 „ דאָלאַרובקע — —	47.00
— „ סטאַביליזאַציע — —	47.50
5— „ וואַרשאַווער — —	54.50
5— ...ידזשע — — —	48.00

געוואַלט דערשיסן די אייגנטימער פון קוראָרט אין טרוסקאַוויעץ

ט ר ו ס ק אַ וו י עץ, 3 (טעלעפאָניש)
מיטוואָך איז אויסגעפיהרט געוואָרען אין טרוס־קאַוויעץ אַן אָנפאַל אויף די באַלעבאַטים פון די טרוס־קאַוויעצער הייל־אַנשטאַלטען ד"ר ראַמאַ יאַראָש און אינזש. אַלעקסאַנדער יאַראָש. דער אָנפאַלער, דער ...וועכטער מיכאַל קאָביעלניק איז אַרעסטירט געוואָרען.
דער אָנפאַל איז צושטאַנדגעקומען אין לאָקאַל פון דער פערוואַלטונג פון קוראָרט. קאָביעלניק איז מיט אַ צייט צוריק געוואָרען אָפּגעזאָגט פון דינסט און מיטוואָך האָט ער געזאָלט ענדגילטיג אָוועק פון דער אַרבייט.
אין אַן אויפגערעגטען צושטאַנד האָט ער זיך אַריינגעריסען אין קאַבינעט פון הויפּט־דירעקטאָר ד"ר יאַראָש און אויף איהם אויסגעשאָסען. ביידע ברידער יאַראָש האָבען געפּרובט ענט־וואָפענען דעם אָנפאַלער. בעת'ן ראַנגלען זיך האָט דער רעוואָלווער נאָכאַמאָל אויסגעשאָסען און שיעור נישט דורכגעשאָסען דעם קאָפּ פון אינזש. יאַראָש, ווען מען האָט דעם אָנפאַלער אַרויסגעריסען פון האַנד דעם רעוואָלווער, האָט ער אַרויסגעצויגען פון טאַש אַ מעסער און זיך געלאָזט צום אַרויסגאַנג. אויפ'ן וועג האָט ער שיעור נישט דערשטאָכען די פרוי אָלגאַ יאַראָש, וועלכע איז איהם גראָד ענטקעגענגעקומען. אנטלויפענדיג דורכן „דעפּ־טאַק", האָט ער פערוואונדעט מיטן מעסער אַ פאַר־בייגעהער, וואָס האָט איהם געפּרובט פערהאַלטען. לסוף האָבען איהם פערהאַלטען די אָרטיגע פּאָ־ליציאַנטען.
קאָביעלניק איז שוין אַמאָל אָפּגעזעסען אַ תפיסה־שטראָף פון אַנדערטהאַלבען יאָהר פאַר אַ אָנפאַל אויף אַ פּאָליציי פּשאָדאָווניק.

MATERJAŁY najmodniejszej jakości JANKOWSKI
FABR. SUKNA BIELSKO
SPRZEDAŻ DETALICZNA Łódź, Piotrkowska 88.

דעקרעט וועגן אַפּלייגען עקסמיסיעס
פון האַנדעלס־לאָקאַלען

אין נומער 74 „דזשעניק אוסטאַוו" פון'ם ...טען סעפּטעמבער ה. י. איז דערשינען אַ דעקרעט פון'ם מלוכה־פּרעזידענט וועגען אַפּלייגען די עקס־מיסיעס פון האַנדעלס און אינדוסטריע־לאָקאַלען.
בירוט, קען דאָס אַפּלייגען דעצידירען דאָס געריכט ביז'ן 31 מערץ 1939.
אויב אַפילו פאַר'ן דערשיינען פון'ם דעקרעט האָט דאָס געריכט שוין אַרויסגעגעבען אַן עקסמיסיע־אורטייל, קען דאָס אויספיהרען פון איהם אויך אָפּגעלייגט ווערען. אויב אָבער דער פּאַכטער פון'ם לאָקאַל האָט געמאַכט אין לאָקאַל אינוועסטיציעס, וועלכע זענען נאָך נישט אַמאָרטיזירט געוואָרען, איז דאָס געריכט מחויב אָפּצולייגען די עקסמיסיע ביז די אינוועסטיציעס וועלען זיך אַמאָרטיזירען — נישט שפּעטער אָבער, ווי ביז'ן 31 מערץ 1939.
דער דעקרעט איז אַריין אין קראַפט דעם 1 אָקטאָבער ה. י.

אָנגעקלאָגט די „איבעזפּעטשאַלניע"
דורך אַ גנווה. בעאַמטין, וואָס איז דאָרט קראַנק געוואָרען

(א) נעכטען איז אין קרייז־געריכט פאָרגעקו־מען אַן אינטערעסאַנטער פּראָצעס.
געשטאַנען פאַר'ן געריכט איז די „אובעזפּיעטשאַלניע", וועלכע איז אָנגעקלאָגט געוואָרען דורך אַ גנווה. בעאַמטין בענלבינאַ־ווידערא ריס (זשע־ראָמסקיעגאָ 77), וועלכע מאָהנט זיך 15,000 זלאָ־טעס ענטשעדיגונג און 500 זלאָטעס פאַר'ן הייליגען זיך.
אין משך פון דער צייט, וואָס זי האָט געאַרבייט אין דער „אובעזפּיעטשאַלניע" (פריהער־קראַנקען־קאַסע) אין דער רעגיסטראַציע־אָפּטיילונג, — פון יאָהר 1926 ביז מערץ 1934 — האָט זי זייענדיג בעשעפטיגט ביי די בלייענע רעגיסטראַציע־טאַוולען, זיך פערגיפטעט די אָטעם־רעהרען, בעקו־מען אַ האַרץ־פעהלער, פער'סם'ט די נירען א.אַ.וו אַזוי אַז זי איז אינגאַנצען געוואָרען אומפעהיג צו אַר־בייטען.
די עקספּערטען דאָקטוירים און דער אַרבייטס אינספּעקטאָר האָבען זיך אַרויסגעזאָגט לטובת דער אָנקלאָגערין.
דער געריכטס־אורטייל וועט אַרויסגעגעבען ווערען אין דער קומענדיגער וואָך.

ש. י. אימבער און משה גראָס אין לאָדז

מיר האָבען איצט אין לאָדז חשוב'ע געסט: די ...שטעלער ש. י. אימבער און משה גראָס.
דער בעריהמטער יודישער דיכטער ש. י. אימבער האָט זיך קונה שם געווען אין דער יודישער ליטע־ראַטור מיט זיינע אויסגעצייכענטע לירישע לידער און מיט זיין פּאָעמע „אסתר'קע". אין דער לעצטער צייט פיהרט ש. י. אימבער אַ קאַמפּף־אַקציע געגען די בעסטיאַלישען אַנטיסעמיטיזם, און זיין ווערק אויף פּויליש „אסי טשיסטשי ראסי" האָט געמאַכט אַ גוואַלדיגען רושם מיט דער איבערצייגטקייט ...סטקייט, שאַרפקייט פון זיין אינהאַלט און פאָרם. ... קאָנטינואירט ער די דאָזיגע אומגעהייער־נוצלי־כע קאַמפּף־אַרבייט דורך דעם זשורנאַל „אקאַ וו' ...", וואָס גייט אַרויס אין לעמבערג אונטער זיין רע־דאַקציע.
דער צווייטער גאַסט, משה גראָס (צימערמאַן), דער אָריגינעלער ליטעראַטור־קריטיקער און עסייסט ... לעצטענס צוגעצויגען אויף זיך די אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט דורך די גלייצייטיג ... רעפּאָרטאַ־זשען פונם יודישען לעבען אין פּוילען, וועלכע זיי פערעפענטליכט פעריאָדיש אין וואַרשע. די דאָזיגע רעפּאָרטאַזשען וואָס צייכענען זיך אויס מיט שאַרפע אַריינבליק אינם תוך פון די בעהאַנדעלטע טעמעס און מיט אַ בעזונדערן זאַכליכקייט, פאַסציאָנירען אויך מיט זייער שפּיגל־קינסטלערישער פאָרם.
אימבער און גראָס וועלען פערברענגען אין לאָדז איבער יום־טוב.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע פּעראַטונגען פון פּסיכאָ־אַנאַליזע
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
יום־טוב און חגאות פון 9—12.

וואַלוטע-טומעל אויף דער וועלט

אין שייכות מיט דער דעוואַלואַציע פון פראַנצויזישען פראַנק

די דעוואַלוואַציע פון פראַנצויזישען פראַנק האָט געשטעלט אין שאָטען אַלע אַנדערע פּאָליטישע פּראָבלעמען אין אייראָפּאַ. דער דאָזיגער פאַקט האָט אַרויסגערופען אַ גרעסערע אויפמערקזאַמקייט פון דער עפענטליכער מיינונג אין דער וועלט, ווי די סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראַט, וואָס קומט איצט פאָר אין זשענעוו און אַפילו ווי דער בירגער-קריג אין שפּאַניען.

דער פראַנצויזישער פּאַרלאַמענט האָט שוין דאָס דעוואַלוואַציע-געזעץ אָנגענומען און עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק, אַז אויך די אַנדערע מלוכות, וואָס האַלטען זיך אין דעם גאָלד-בלאָק וועלן מוזען ציהען דערפון געהעריגע קאָנסעקווענצען.

אַזוי למשל האָט די שווייצאַרישע רעגירונג אין אַ נאַכט-זיצונג, וואָס איז פאָרגעקומען פון זונטאָג אויף מאָנטאָג און מאָנטאַג אַ גאַנצען טאָג אָנגענומען אַ רייהע טעכנישע שריט ווי אַזוי אַדורכצופיהרען די דעוואַלוואַציע פון שווייצאַרישען פראַנק. גלייכצייטיג זענען אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען אַ רייהע ווירטשאַפטליכע שריט, וואָס האָבען דעם ציל אַרויסצובעקומען פון דער דעוואַלוואַציע די העכסטע ווירקזאַמע מאָס. עס האַנדעלט זיך קודם כל וועגען שריט נישט צו דערלאָזען צו אַ האָסטע פון די פרייזען און צו אַ יקרות פון די לעבענסמיטעל-פּראָדוקטען. די דעוואַלוואַציע פון שווייצאַרישען פראַנק זאָל בעטרעפען אומגעפעהר 30 פּראָצענט. די שווייצאַרישע נאַציאָנאַלע באַנק וועט אַזוי אַרום פון דער דעוואַלוואַציע געווינען אַן ערך פון 650 מיליאָן פראַנק. דאָס וועט בענוצט ווערען אַלס ספּעציעלער פאָנד אויסצוגלייכען די מעגליכע וואַלוטע-וואַקלונגען.

אין טשעכאָסלאָוואַקיען האָט די דעוואַלואַציע פון פראַנצויזישען פראַנק נישט אַרויסגערופען קיין בעזונדערע איבעראַשונגען. אָבער דאָך פערנעהמען זיך די מאַסגעבענדע ספערען זעהר שטאַרק מיט דעם ענין. די טשעכאָסלאָוואַקישע נאַציאָנאַלבאַנק האָט באַלד זונטאָג אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג, אויף וועלכער עס איז אָבער נישט אָנגענומען געוואָרען קיין שום בעשלוס. אין שייכות מיט דער דעוואַלואַציע פון פראַנצויזישען פראַנק, הערשט די איבערצייגונג, אַז דער טשעכישער קראָן וועט דערפון כמעט נישט אָנגערירט ווערען. דער פּרעמיער האָדזשאַ האָט אָפּגעגעבען אַן ערקלערונג, אַז די רעגירונג אָבסערווירט רוהיג די געשעהענישען אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען דעוויזען-מאַרק, און אַז נישט די רעגירונג און נישט די נאַציאָנאַל-באַנק וועלען נישט אונטערנעהמען קיין שום אויסערגעוועהנליכע מיטלען מיט'ן ציל צו מאַכען וועלכע עס איז בעגרענצונגען דעם קאָנטראָל-מאַרק און דעוויזען-מאַרק. דער טשעכאָסלאָוואַקישער פּרעמיער האָט גלייכצייטיג צוגעגעבען, אַז דער פראַנצויזישער שריט רירט נישט אָן די אינטערעסען פון דער טשעכישער ווירטשאַפט, ווייל די טשעכאָסלאָוואַקישע פּראָדוקציע מאַכט נישט קיין קאָנקורענץ אויף די אויסלענדישע מערק דער פראַנצויזישער פּראָדוקציע. זאָל אָבער די ענטוויקלונג פון די געשעהענישען געהען אין דער ריכטונג, דאַן וועט די טשעכאָסלאָוואַקישע רעגירונג אָננעמען שריט צום שוץ פון דער טשעכאָסלאָוואַקישער ווירטשאַפט. מיט אַנדערע ווערטער הייסט דאָס, אַז טשעכאָסלאָוואַקיען, וועלכע האָט ערשט מיט צוויי יאָהר צוריק דעוואַלוירט איהר וואַלוטע אויף 17 פּראָצענט און האָט זייט דאַן אָנגענומען אַ רייהע שריט מיט'ן ציל אַדורכצופיהרען די קאָנטראָל איבער איהר וואַלוטע, לאָזט זיך איבער אַלע מעגליכקייטען, אָנצונעהמען די געהעריגע שריט, אויב דאָס וועט זיין נויטיג.

די סאָוויעט-רעגירונג האָט, ווי בעקאַנט, דעם 14 נאָוועמבער 1935 פעסטגעשטעלט דעם קורס פון רובל אויף דער באַזע פון דריי פראַנצויזישע פראַנק. עס איז נאָך נישט בעקאַנט אויב די רעגירונג פון ראַטען-פערבאַנד וועט איצט פעסטשטעלען אַ נייע פערהעלטניש פון רובל צום פראַנצויזישען פראַנק. פון ווירטשאַפטליכען שטאַנדפּונקט איז די דאָזיגע פראַגע נישט אַזוי וויכטיג, ווייל אַלע געשעפטען מיט ראַטען-פערבאַנד ווערען געשלאָסען אין אויסלענדישער וואַלוטע. דער קורס פון רובל האָט פאַר אויסלאַנד נאָר א ווערט פאַר טוריסטען, וואָס ווילען פאָהרען קיין רוסלאַנד און זיי פערשאַפען זיך אין אויסלאַנד רוסישע רובל.

אין איטאַליען איז די דעוואַלואַציע פון פראַנצויזישען פראַנק אויפגענומען געוואָרען אָהן שום קאָמענטאַרען, אָבער אויך אָהן שום אויפרעגונג. אָבער דאָך האָט די איטאַליענישע רעגירונג מאָנטאַג פעראָפענטליכט אַ פעראָרדנונג, לויט וועלכער אַלע בערזעס זענען געשלאָסען געוואָרען ביז מיטוואָך. קיין שום מאָטיווען פאַר דער דאָזיגער פעראָרדנונג איז נישט אָנגעגעבען געוואָרען. עס הערשט אָבער די אַלגעמיינע איבערצייגונג, אַז דאָס איז אַ אָנזאָג, אַז די איטאַליענישע לירע וועט צוגעפּאַסט ווערען צום פראַנצויזישען פראַנק.

אין דעם היטלער-דייטשלאַנד וויל מען די דעוואַלואַציע פון פראַנצויזישען פראַנק אויסטייטשען אַלס אַ „מפּלה פון מאַרקסיזם" פון פראַנקרייך און מען רעדט זיך דאָרט איין, אַז די קרבנות פון דער פראַנצויזישער דעוואַלואַציע וועלען זיין נישט די נגידים, נאָר די אַרבייטער, האַנדווערקער און קליינער מיטעלשטאַנד.

מיט אַ נייעם אינצוטרוי בעציהט מען זיך אין בערלין צו דער מאָנעטאַרער סאָלידאַריטעט און די דריי וועלט-דעמאָקראַטיעס.

אויף אַ ספּעציעלער זיצונג פון ראַט פון דער רייכסבאַנק און אין קאָמענטאַרען פאַר די זשורנאַליסטען האָט שאַכט אויף פאָלגענדען אופן געשילדערט דעם דייטשען שטאַנדפּונקט פון דער פראַגע פון דער אינטערנאַציאָנאַלער וואַלוטע-סטאַביליזאַציע:

די דייטשע רעגירונג איז אין דער מיינונג, אַז די איצטיגע דעוואַלואַציע פון פראַנצויזישען פראַנק, שווייצאַרישען פראַנק און האָלענדישען גולדען איז נישט קיין פאָרטשריט אויפן וועג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער וואַלוטע-סטאַביליזאַציע און סאַנאַציע פון די אינטערנאַציאָנאַלע ווירטשאַפטליכע בעציהונגען. עס איז אויך קיין שום פאָרטשריט די ענגליש-פראַנצויזיש-אַמעריקאַנישע דעקלאַראַציע. אָנשטאָט דעם פונט און דאָלאַר מיט נישט זיכערע פּאַריטעטען איז איצט נאָך צוגעקומען וואַקעלדיגע פראַנצויזישע און שווייצאַרישע פראַנקען און האָלענדישע גולדען. די דייטשע רעגירונג וואָלט געווען גרייט צו אָפּפערן די וואַלוטע פון איהר מאַרק ווען זי וואָלט געהאַט דאָס בעוואוסטזיין, אַז — נישט בערעכענענדיג קיין שום שאָדען די לעבעדיגע אינטערעסען פון דייטשען פאָלק — העלפט זי פאַקטיש צו דער וועלט-סטאַביליזאַציע. אין איצטיגען צושטאַנד זיהט זי אָבער נישט קיין שום נוצען פון אַ דעוואַלואַציע פון מאַרק. דייטשלאַנד קען דעריבער וואַרטען.

די דעוואַלואַציע פון מאַרק וואָלט איבריגענס נישט געלעזט דאָס דייטשע מאָנעטאַרע פּראָבלעם, דייטשלאַנד איז שולדיג אין אויסלאַנד, וואו זי מוז קויפען די נויטיגע רויה-שטאָפען. בכדי דייטשלאַנד זאָל קאָנען צוטרעטען צו דער אַלגעמיינער אַקציע פאַר דער סאַנאַציע פון דער וועלט-ווירטשאַפט מוז זי פריהער צוריקבעקומען קאָלאָניעס, וואָס פּראָדוצירען רויה-שטאָפען; ווייטער דאַרף מען דייטשלאַנד שטרייכען מינדעסטענס אַ טייל פון די אויסלענדישע חובות און ענדליך מוז דייטשלאַנד בעקומען פרישע קרעדיטען, וואָס זאָל ערלויבען דער דייטשער באַנק צו רעקאָנסטרואירען דעם גאָלד-זאַפּאַס, וואָס איז נויטיג בכדי אָפּצושאַפען די דעוויזען-בעגרענעצונגען אין דער קלאַסישער סטאַביליזאַציע פון מאַרק. פאַר די דאָזיגע בעדינגונגען איז דייטשלאַנד גרייט צו רעזיגנירען פון איהר 4-יאָהר-פּלאַן מיט'ן ציל צו שאַפען ערזאַץ-רויהשטאָפען.

אָט אַזעלכע בעדינגונגען שטעלט דייטשלאַנד פאַרן פרייז פון קאָלאָניעס, אויסשטרייכען די אַלטע חובות און בעקומען נייע קרעדיטען וואָלט זי גרייט געווען מיטצואַרבייטען ביי געזונט מאַכען די וועלט ווירטשאַפט. פון די דאָזיגע בעדינגונגען איז צו זעהן אַז דייטשלאַנד טראַכט גאָרנישט וועגען אַ ווירטשאַפטליכער צוזאַמענאַרבייט מיט די אַנדערע פעלקער, להיפוך, זי וואָלט גיכער געגאַנגען אויפן וועג פון פערגרעסערן די אינטערנאַציאָנאַלע ווירטשאַפטליכע שווערינקייטען.

געדענקט, אַז אין דער קאָלעקטור פון

KAFTAL

Łódź, Piotrkowska 54

פאַלען שטענדיג גרויסע געווינסטען.

דאָרט איז געפאַלען אין דער 36-טער לאָטעריע

100.000 זל. אויף נומער 194977

4 מאָל צו 10.000 זל. אויף די נומערן 21864, 57551, 81418, 150988

5 מאָל צו 5.000 זל. — 19 מאָל צו 2.500 זל.

32 מאָל צו 2.000 זל. — 62 מאָל צו 1.000 זל.

ווי אויך אַ גרויסע צאָהל קלענערע געווינסטען.

אויסערדעם איז דאָרט געפאַלען צווישען אַנדערע

1.000.000 זל. אין דער 26 לאָטעריע אויף נומער 61415

1.000.000 זל. אין דער 31 לאָטעריע אויף נומער 72450

לאָסען צו דער 1-טער קלאַס זענען שוין צו בעקומען.

P. K. O. 304.761 קאָנטאָ — בריוולעכע בעשטעלונגען ווערען ערלעדיגט תיכף.

גרויזאַמקייטען פון שפּאַנישען בירגער-קריג

פון אונזער ספּעציעלען קאָרעספּאָנדענט

ס. פראַנק

עס איז נישט קיין לייכטע זאַך צו זיין אַ קאָרעספּאָנדענט, ווען די צענזור פאָרשט גענוי יעדע שורה יעדעס וואָרט. דאָס שיקען בריף ווערט אָפּגעשלעפּט. די פּאָסט פונקציאָנירט אויך נישט פּינקטליך. לעצטענס האָב איך למשל בעקומען א קאַרטעל פון פּוילען, וואָס איז געגאַנגען 13 טעג, בעת נאָרמאַל געדויערט נישט לענגער ווי 4—5 טעג.

די לאַגע ווערט ערגער פון טאָג צו טאָג. עס פערגעהט אַ וואָך נאָך אַ וואָך, און מען זעהט נישט קיין סוף צו דער שפּאַנישער טראַגעדיע. אַ אַכזריותדיגער שטורעם איז אַדורך איבער דעם אומגליקליכען האַלב אינזעל. בלוט גיסט זיך, אונאונטערבראָכען און זאַפּט זיך איין אין דעם פעלזיגען גרונט פון די בערג פון סאָמאָסיערא און גוואַדאַראַמאַ, אין די פעלדער פון אַנדאַלוזיע און אַראַגאָניען. לעצטענס האָבען אַרויסגעוויזען אַ געוויסע איבערמאַכט די אויפשטענדיגע. זיי בעקומען פון די אויסלענדישע „פריינד" גאַנצע עסקאַדרעס שווערע באָמבען אעראָפּלאַנען צוזאַמען מיט פּילאָטען און די לופט-פליהעריי שפּילט איצט כמעט דעצידירענדע ראָלע. די שפּאַנישע רעגירונג דאַגעגען קען אין ערגיץ נישט קויפען קיין געוועהר און אַמוניציע צוליב דעם אַרויספיהר פערבאָט וואָס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אין ענגלאַנד, פראַנקרייך און אַנדערע מלוכות. דאָס שפּאַנישע פאָלק קען נישט פערשטעהן דאָס דאָזיגע פאַלשע שפּיל פון די שכנישע מלוכות און אָפטמאָל הערט מען שאַרפע ווערטער און פּראָטעסטען אויפ'ן אַדרעס פון פראַנקרייך. עס וואַקסט צווישען דער בעפעלקערונג די פערביטערונג פון טאָג צו טאָג און גלייכצייטיג די שנאה צו יענע, וואָס האָבען אַרויסגערופען די דאָזיגע שרעקליכע מלחמה.

די הויפּט אויפגאַבע, וואָס גענעראַל פראַנקאָ האָט זיך איצט געשטעלט איז די עראָבערונג פון מאַדריד. ביז איצט זענען אַלע פּרובען צו פערנעהמען מאַדריד פון צפון זייט דורכגעפאַלען. אַלע אַטאַקעס זענען צוריקגעשלאָגען געוואָרען אין דער באַרג-קייט פון גוואַדאַראַמאַ, וואָס ווערען העלדיש פערטיידיגט דורך רעגירונגס-מיליטער. זעהענדיג די פרוכטלאָזיגקייט פון די ווייטערדיגע פּרובען פון דער דאָזיגער זייט, האָט גענעראַל מאָלאַ קאָנצענטרירט אַ גרויסע אַרמעע אויף מערב פון דער הויפּטשטאָט אין דער געגענד פון טאָלעדאָ מיט'ן ציל צו עראָבערן די דאָזיגע שטאָט און איבעררייסען די באַהן-ליניע, וואָס פערבינדט מאַדריד מיט דער פּראָווינץ וואַלענסיאַ. וואַלענסיאַ, די פרוכטבאַרסטע פּראָווינץ פון שפּאַניען, פערזאָרגט די הויפּטשטאָט מיט פּראָוויאַנט, דעריבער וואָלט דאָס איבעררייסען די באַהן-ליניע מאַדריד — וואַלענסיאַ געווען פאַר דער רעגירונג אַ גרויסער קלאַפּ. דאָס וואָלט בעדייט פאַר דער הויפּטשטאָט — הונגער!

אַלץ מעהר די קאַמפען פערציהען זיך, אַלץ מעהר וואַקסט די גרויזאַמקייט און פערווילדונג פון די קעמפענדע. אין די געגענדען, וואָס זענען פערנומען דורך די אויפשטענדיגע, קומען טעגליך פאָר מאַסען עקזעקוציעס. קודם כל פאַלען אַלס קרבנות די לינקע דעפּוטאַטען, בירגערמייסטערס און פיהרער פון פאָלקס-פראָנט. די אויפשטענדיגע האָבען מורא פאַר א[illegible] אין רוקען און זיי ווענדען דעריבער אָן אין די פערנומענע געגענדען אַ ווילדען טעראָר אָהן רחמנות. לעצטענס זענען זיי געפאַלען אויף אַזאַ טייוולאַנישען איינפאַל: פאַר יעדע באָמבע, וואָס ווערט געוואָרפען דורך די רעגירונגס-אעראָפּלאַנען, דערשיסען זיי 10 אַרבייטער. און פאַקטיש האָבען מיט איינינע טעג צוריק רעגירונגס-אעראָפּלאַנען באָמבאַרדירט גראַנאַדאַ. צומאָרגענס איז פערעפענטליכט געוואָרען אַ ליסטע פון 70 דערשאָסענע אַרבייטער.

וועגען די „ריטערליכע" מעטאָדען פון די אויפשטענדיגע זאָגט אויך עדות פאָלגענדער פאַקט: אין קליינעם שטעטעל אַכאַנדיאַנאָ נעבען בילבאַאָ, האָט געהערשט א יום-טוב'דיגע שטימונג. די בעפעלקערונג האָט זיך פריעהליך געווילט אויף די גאַסען און האָט אויסגעדריקט איהר צופרידענהייט צוליב דעם אַריינקומען פון רעגירונגס-מיליטער. אויף דעם הויפּט-פּלאַץ, וואו עס איז פאָרגעקומען אַ מיליטערישער פּאַראַד, איז געווען פערזאַמעלט א גרויסער המון. פּלוצלונג האָט זיך בעוויזען אַ אעראָפּלאַן, וואָס האָט לאַנגזאַם אָנגעהויבען זיך אַראָפּצולאָזען, מען האָט שוין דייטליך געזעהען די פליהער, וועלכע האָבען פריינדליך בעגריסט דעם המון מיט דעם סאָציאַליסטישען גרוס אויפהויבענדיג די פויסט אין דער הויך. דער המון צווישען וועלכען עס האָבען זיך געפונען אַ סך פרויען און קינדער, האָט אויפגענומען די פליהער מיט ענטוזיאַזם. פּלוצלונג האָבען די פליהער, ווען דער אעראָפּלאַן האָט זיך שוין געפונען אויף אַ הויך פון 20 מעטער, אַראָפּגעוואָרפען 3 באָמבעס. דאָס איז געווען אַ אעראָפּלאַן פון די אויפשטענדיגע. 80 פערזאָן זענען דערהרג'עט געוואָרען. דאָס רוב פרויען און קינדער.

אין דער געגענד פון טערועל, אויפן וועג קיין סאַראַגאָסאַ, קומען פאָר בלוטיגע קאַמפען. מיט איינינע טעג צוריק האָט מען אַרויסגעשיקט אַ אָפּטיילונג פון דער גוואַרדיע פון קאַסטעלאַנאַ צוזאַמען מיט אַ אָפּטיילונג פרייוויליגע. די פרייוויליגע האָבען נישט געהאַט קיין געוועהר, וואָס האָט אויסגעפעהלט אין קאַסטעלאַנאַ. מען האָט זיי בעדאַרפט בעוואָפענען אין אַ קליין שטעטעל אויפ'ן וועג, ווען זיי זענען אָנגעקומען אין דעם שטעטיל, האָבען זיי די גוואַרדיסטען אַרומגערינגעלט און אַלע דערשאָסען און דאַן ענטלאָפען קיין טערועל. ווען די ידיעה וועגען דאָזיגען העסליכען מאָרד איז אָנגעקומען קיין וואַלענסיאַ, האָט דער טרויער און צאָרן פון דער בעפעלקערונג נישט געהאַט קיין גרענעץ. דאָס איז שוין דער צווייטער פאַל פון פערעטערישער דערשיסונג פון אונבעוואָפענטע פרייוויליגע. עס האָט זיך תיכף פאָרמירט א פאָלק אונטער'ן נאָמען „דעספּעראַדאָ" ד. ה. „פערצווייפעלטע".

די דאָזיגע פרייוויליגע האָבען בעשלאָסען נקמה צו נעהמען פאַר דעם טויט פון זייערע חברים. די אויפשטענדיגע האָבען זיך שטאַרק פערפעסטיגט אין טערועל. אָבער לאַנג וועלען זיי זיך שוין נישט קאָנען האַלטען. די רעגירונג האָט קאָנצענטרירט אין דעם אָרט שטאַרקע כוחות. ווייל די עראָבערונג פון טערועל וואָלט געהאַט אַ גרויסע סטראַטעגישע בעדייטונג, ווייל עס וואָלט געעפענט א פרייען וועג פון דער מערב-זייט קיין סאַראַגאָסאַ.

וועגען דער ווילדער אכזריות, וואָס ווערט אָנגעווענדעט בעזונדערס מצד די אויפשטענדיגע וואָלט מען געקענט אָנשרייבען גאַנצע בענדער. אַ קליינער עפּיזאָד, וואָס איז פאָרגעקומען אין וואַלענסיאַ, אַלזאָ אין אַ שטאָט, וואָס געפינט זיך נישט אין דער קאַמפס-ליניע. [illegible]עכטען אינדערפרה האָט מען געפונען אין פּאַרק אַ פערברענטען קערפּער פון אַ מיליציאַנט. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז נאָכדעם ווי מען האָט איהם ערמאָרדעט, האָט מען איהם אויפגעשניטען דעם בויך, אַריינגעוואָרפען בענזין און אונטערגעצונדען. צומאָרגענס האָבען די פרויען אויפן מאַרק לעבהאַפט דיסקוטירט איבן מאַרק וועגען דאָזיגען שרעקליכען פאַל. איין פרוי האָט ערקלערט, אַז אויב די פאַשיסטען וועלען ווידער איבערנעהמען די מאַכט וועלען זיי אַזוי טון מיט אַלע געגנער... די הענדלערקעס האָבען זיך געוואָרפען אויף דער אָנהענגערין פון דער בלוטיגער טאַט און האָבען זי אַזוי צושלאָגען, אַז אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

„אלע יודען זענען קאמוניסטען!“

פון ד"ר יעקב וויגאדסקי

אין דעם יודישען לעבען פערנעהמט דער בלבול נישט נאר א כבוד׳יגען, נאר אויך א שטענדיגען ארט; ער בייט נאר זיין אינהאלט, אבער זיין פארם בלייבט שטענדיג: נעהמען מיר נאר א טייל בלבולים, וואס איז אין פוילען פאר גאר דער לעצטער צייט אויף יודען געווארפען געווארען, זעהען מיר שוין, ווי זיי שיטען זיך ממש, ווי פון א שפעהקארן. מען האט פאר דער צייט יודען בעשולדיגט, אז זיי בע־נעהמען זיך פיינדליך צו פוילען, אז זיי זענען שול־דיג אין אומגליקליכען צושטאנד פון די פוילישע פויערים, אז זיי האבען פערכאפט אין די שטעט און זייערע הענד דעם גאנצען האנדעל און האנדווערק, אז זיי האבען פערכאפט דעם גאנצען פלייש — און פיה־האנדעל, אז זייער שחיטה איז א בארבארישע און פיהרט דערצו, דאס נישט־יודען מוזען אויסהאל־טען די יודישע קהלות, אז זיי האבען פערכאפט דעם מילך־האנדעל א. אז. וו. א. אז. וו. הכלל מ׳קען זא־גען, אז יעדער אנטיסעמיטישער גרעסערער ארטים־טים געגען יודען פערענטפערט זיך שטענדיג מיט א בלבול אויף יודען, וועלכער דארף פערשענגערען די מיאוסע מעשים - תעתועים, וואס ווערען אפגע־טון אדער וואס מען האט בדעה אפצוטון לגבי יודען!..

וויל מען זיך אפגעבען א דין וחשבון מכח השר יודישער לאגע אין פוילען אין א געוויסען מאמענט, איז גענוג איבערצוקוקען די שורה פון בלבולים, וועל־כע זענען אין דעם דאזיגען מאמענט געווארפען גע־ווארען אויף יודען אין דער כראנאלאגישער ריחה...

אין דער לעצטער צייט שארפט דער ווילדער ווי די ענדעקישע פערשפרייטער פון די דאזיגע בלבולים ווערען שטארק אונטערשטיצט און אונטער־געשטופט פון בערלין, וועלכע האט דאך שוין אפילו פערניכטעט די יודען און האט זיך שוין בערא־פט בערוהיגען.... משמעות אבער, אז יודען דריקען נאך זעהר שטארק אויף דעם גרויסען „פיהרער“, וועלכער הערט נישט אויף צו שיטען פעך און שוועבעל אויף יודען און קאמוניסטען!... איצטער האט מען הארטען אבער געווארפען דעם אלט־נייעם בלבול אויף יודען, אז „אלע יודען זענען קאמוניסטען!“ דאס מאל א פנים איז דער בלבול געווארפען געווארען נישט אזוי צוליב יודען, ווי צוליב די קאמוניסטען. די יודען און די קאמוניסטען ווערען ביסלעכווייז פיי פסיכא־לאגיש נישט גלייכגעוואוינטע מענשען אנ׳אמת׳ע „אידעע פיקס“: ווענען וואס זיי זאלען נישט אנהויבען רעדען קומען זיי סוף־כל־סוף ארויף אויף דער דאזיגער משוגעים־אידעע...

אין דער לעצטער צייט שארפט דער ווילדער היטלעריזם זיינע וועלפישע ציין גאנץ בעזונדערס אויף דעם קאמוניזם, אונטער וועלכען ער פערשטייט רוסלאנד. און ער איז פון זיין שטאנדפונקט גערעכט: די ארבייט פון די ריזיגע בעוואפענונגען אין דייטש־לאנד, וועלכע האט בעשעפטיגט אזוי פיל מיליאנען דייטשע ארבייטער, האלט זיך ביים פערענדיגען, די פאליטישע קאלב, וואס רופט זיך היטלעריסטישע דייטשלאנד, הויבט אן ארויסצוווייזען סימנים פון אומרוהיגקייט... דער דייטשער עקספארט האלט אין איין פאלען. ווענען „אויטארקיע“, דעם איינציגען מיטעל, וואס וואלט געקענט ארויסראטעווען דייטש־לאנד פון דעם עקאנאמישען קלעם, און וועלכען דער

„גרויסער פיהרער“ האט ארייגעטריבען האט ליבען „פאטערלאנד“, — קען מען נאר אפשר חלומ׳ען: די אלע בעריהמטע „ערזאצען“ קענען דערווייל דעם נאטירליכען רויה־שטאף נישט ערזעצען!...

אזוי ארום בלייבט פאר דעם גרויסען „דוטשע“ נאר איין וועג: בעוואפענט איז מען פון קאפ ביז די פיס; רוסלאנד האלט זיך אין איין בעוואפענען און וועט זי ווערט זיך נאך עטליכע יאהר אזוי געשיקט אויסהדרייען פון א מלחמה, ווי ביז איצטער, וועט שוין זיין א גוטען טאג! מען וועט שוין זי נישט קענען איינגעהמען!...

מען טאר דעריבער נישט ווארטען! אינאיינעם מיט יאפאן און אפשר נאך מיט וועמען, מוז רוס־לאנד צעריסען און אפהענגיג געמאכט ווערען; פיזן אוראל — פון דייטשלאנד און פון יענער זייט אור־ראל ביז צום שטילען אקעאן — פון יאפאן!

פון דער זייט — גערמאניזאציע, טרעטענדיג די „ווילדע רוסען“ אונטער דעם פרייסישען שטיוועל און פון דער אנדער זייט — יאפאניזאציע, אדער די זעלביגע מעטאדע אפשר אונטער אנ׳אנדער נאמען... דאן וועט זיין רויה־שטאפען לרוב. די האנדעלס־טראק־טאטען, וועלכע דער דייטשער זיגער, פון אונטער דעם צייכען פון דעם ל׳בען גאט אדין, וועט זיי אנדיקטירען און איבערגעבען אין די דייטשע הענט אלע רויה־שטאפען אהן א שיעור, לעדער פאר דער „דייטשער עקספאנסיע“ — אהן א שיעור! די גאנצע איראפעאישע רוסלאנד לכל הפחות וועט דאן ווערען א דייטשע „הינטערלאנד“: אנ׳אפנעהמערין פון דייטשע סחורות און אנ׳אפגעבערין פון רוסישען רויה־שטאף!

דערין בעשטייט לויט דער מיינונג פון דעם גרוי־סען „פיהרער“ — די „מיסיאן“ פון דעם דייטשען פאלק אין מזרח!...

דאן ערשט וועט זיך דייטשלאנד קענען „אפרע־כענען“ מיט „דער פערפלוכטער פראנקרייך“, וועל־כע וועט אויפהערען איינמאל פאר אלע מאל צו בער־דראהען דייטשלאנד. עס וועט דאן אויך קומען א סוף צו דער ענגלישער הערשאפט אויף די ימ׳ען!

פוילען פערשטייט זיך, וועט ווערען א קליינער טייל פון דעם דייטשען „הינטערלאנד“ אין מזרח... גרויס איז דער דייטשער „דוטשע“, ווייט איז זיין קוק און זיס איז זיין חלום!...

„דייטשלאנד, דייטשלאנד — איבער אלעס“..... די גאנצע וועלט וועט ציטערען פאר דייטשלאנד! דייטשלאנד וועט אונטעריאכען און טרעטען מיט די פיס די גאנצע וועלט....

געלויבט און געבענטשט וועט זיין דער דייטשער גאט אדין און זיין וועלפישע תורה!...

על כל פנים גרייט זיך דייטשלאנד איילינ צו א מלחמה מיט רוסלאנד; זוכט זי צוצוציהען צו זיך, וואס מעהר שותפים און דער עיקר פריינד, וואס זאלען פערשטיין, אז דייטשלאנד איז חס וחלילה קיין זאך נישט אויסען, זי וויל פאר זיך גארנישט, זי וויל נאר בעפרייען רוסלאנד פון דעם בלוטיגען און פערברעכערישען קאמוניזם. דייטשלאנד קען שוין מעהר נישט איבערטראגען די יסורים פון דער ארימער רוסלאנד און גיים בעפרייען א׳ רוסלאנד, אי די גאנצע וועלט פון דעם קאמוניזם, „דייטשלאנד וועט שיצען די גאנצע ציוויליזירטע וועלט געגען דעם קאמוניסטישען אומגליק!“

דייטשלאנד קעמפט נאר פאר שלום!...

דערפון נעהמען זיך די קולות און געוואלדען, וואס לאזען זיך הערען פון דייטשלאנד מכוח דער וועלט־סכנה, וואס דראהט מצד דעם קאמוניזם און, פערשטייט זיך, אויך מצד די יודען, וועלכע זענען „אלע קאמוניסטען“.

דעם לעצטען לאזונג האט מען פון בערלין גע־הייסען די נארישע פוילישע ענדעקעס פונאנדערצוש־פייקען און פונאנדערצוטרומייטערען איבער גאנץ פוילען!

דער דאזיגער בלבול איז נישט קיין נייער אויף דער יודישער גאס; ווען ס׳פעהלט די ענדעקעס אויס נייע בלבולים, חזר׳ן זיי איבער די אלטע; הייסט מען נאך דערצו פון בערלין ווערען די ענדעקעס פיי זיך בעזונדערס האפעהדיג: מען פיהלט זיך, ערשטענס גע׳חנפ׳עט דורך דער וואנדערונג פון די בערלינער „חברים“; צווייטענס, איז דאך דאס אנ׳איינגע־פרובטער פאגראם־מיטעל!...

אזוי האט זיך דאס אנגעהויבען א געשריי און א געפילדער, און נישט נאר אין דעם ענדעקישען לאגער: „אלע יודען זענען קאמוניסטען!“ פער־שטייט, וואס מיר האבען צו טון”!.... און דער עולם... פערשטייט גאנץ גוט....

קענען מיר נענען דעם דאזיגען בלבול וואס טון? אזוי ווייטיג, ווי געגען יעדער אנדערן בלבול. די אי־ניציאטארען פון בלבול און די פערשפרייטער איי־נטערעסירען זיך בכלל נישט מיט דער פראגע: צי איז זייער בעשולדיגונג נעגען יודען א ריכטיגע אדער א פאלשע; טייל פערשפרייטער פון בלבול פערשטייען גאנץ גוט, אז די גאנצע מעשה איז א ליגען. די בלבול - וואהפער זוכען אבער אוא בלבול, אין וועלכען דער פינסטערער המון זאל גלויבען און זאל זיך גרינג לאזען אריינגאדען אין זיך...

לײדער האבען מיר צו דעם דאזיגען המון קיין שום צוטריט נישט. פערשטענדיגען זיך מיט איהם אונמיטעלבאר קענען מיר נישט, און די צייטונגען, אין וועלכע מיר „קלערען אויף“, לייענט ער נישט! דעריבער האבען אונזערע „אויפקלערונגען“ א גאנץ קליינע בעדייטונג פאר די פאלאקען; א סך א גרע־סערע בעדייטונג האבען זיי פאר יודען, וועלכע ווער־רען אין א היפשער מאס דורך די אנטיסעמיטישע ליגנער און רכילות - טרייבער אויך אפגענארט; דאס נעהמט פיי זיי אפ דעם מוט צו פערטיידיגען זיך... אזוי ארום שטייען מיר, ווען די מאכט בענעהמט זיך גלייכגילטיג צו די גאנצע העצעריען, פאר די דאזיגע אלע בלבולים גאנץ מאכטלאז. פערשטייט זיך, אז מיר מוזען אויפקלערען, אבער א פלי־זיין איז דאס א שוואכע... מיר פערלאזען זיך אבער ליי־דער צו פיל אויף דעם כוח פון אונזערע „אויפקלע־רונגען“, הכחשות און פעסטע ארגומענטען. ווען מיר וואלטען איין מאל פאר אלע מאל פערשטאנען, אז מיט דעם דאזיגען מיטעל קענען מיר קיין וויכטיגע, ממשות׳דיגע רעזולטאטען נישט דערגרייכען, וואל־טען מיר אפשר געמוזט אנהויבען זוכען אנדערע מיט־לען און מסתמא וואלטען מיר זיי געפונען.....

מיר מוזען אנהויבען זוכען נייע מיטלען אין קאמף געגען די אנטיסעמיטישע בלבולים!

חג־האסיף

חג־האסיף, ווי דער יום טוב הייסט נאך, איז אויך נישט בלויז א זכרון פון שעהנע טעג, ווען די יודען פלעגען אריינברענגען זייער פרוכט פון הארעפאשנער ארבייט אין פעלד אין גארטען אין די שייערען, און וויין־קעלערען.

אמאל האט דער נאמען חג־האסיף, אנטשטאט שמחה, אנשטאט פערגעניגען געברענגט א געפיהל פון וועהטאג און פיין, חג־האסיף — אבער ס׳איז נישט געווען פאר אונז... וואס האבען מיר יודען אריינצו־ברענגען פון פעלד אין שטוב אריין? און עס האט אזא געדאנק אונז פעראומערט און בעטריבט, דער־מאנענדיג אין אונזער ביטערען גלות...

היינט האט דער נאמען פאר אונז גראד א בעדיי־טונג, יודען אין ארץ ישראל פרעהען זיך מיט דעם נאמען. זיי ווייסען פון דער טאג טעגליכקייט, וואס עס מיינט פאר זיי און פאר אונזער לאנד דער דאזי־גער יום־טוב. זיי ווייסען דעם מיין פון הגם: הזורעים בדמעה ברנה יקצרו... פיר זיי איז עס טאקע די אמתע שמחה — דער יום טוב פון זייער הארעפאשנער אר־בייט אויפן פעלד און גארטען...

אבער נישט נאר זיי אליין פייערען דעם חג־האסיף אויך מיר אין גלות פייערען איהם. מיר פרעהען זיך מיט איהם, ווי אויף א חתונה פון אונזערע ברידער, קינדער און פערוואנדטע. זייער יום־טוב איז אויך אונזער יום טוב... מיר פרעהען זיך מיט זייער גליק, פונקט ווי עס וואלט געווען אונזער אייגען גליק.

מיר אטעמען איין דעם גערוך פון די יודישע פעל־דער און גערטנער און סוכות ווען מיר האלטען דעם אתרוג און לולב אין אונזערע הענד, זיי קומען פון יודישע בוימער, געפלעגט פון יודישע הענד און די פרוכט פון יודישער פראצע און שוויים.

היינט זענען מיר אויף אנ׳אמת מקיים דעם „ולקחתם לכם“ — משלכם“, דער אתרוג זאל זיין אייער אייגענער...

מ, עדעלבוים

מסחר

(באלוטער מאטיווען)

פון יצחק יאנאסאוויטש

אין א כמורנעם יונג־הארבסטיגען טאג שפא־נעןביידע דער טאטע און דער זוהן אויף דעם לײמיג דארפישען שליאך. דער וועג א בלאטיגער אנטלויפט אונטער די פיס. שטיוועל, גרויסע, שווערע טאפטשען, צעשפריצען די בלאטע אויף ביידע זייטען. די אויפגעאקערטע רויהע ערד, הויקט זיך אין גרויען־נאסליכען נעפעל. עס שמעקט מיט פוילע בלעטער און געבראטענע קארטאפעל.

נאטע פערקירעוועט אלע מאל צו די פעלדער, ווי באהויעס שיקסעס גראבען קארטאפעל, יעדעס מאל בעת ער פערגנבעט זיך הע״ט מען א שארפען וויבערישען קוויטש און נאכדעם שפרייזט נאטע האסטיג איבער דעם פעלד אין דער קווער.

— טאטע ווארט אויס — שרייט ער — כ׳גיי אויך.

שאיעס פנים איז אנגעכמורעט, זיין ומויל פערלירט די קללות ווי א הין די אייער:

— מיטן קאפ ווי ס׳איז זייך.

— מעגסט אויסען בלייבען.

— כעס דיך נישט — שטאנט נאטע דער זוהן, שוין גוואמען מיט׳ן טאטען — כעס איז אנ׳עבודה זרה.

— א למדן — ברומט שאיע — א למדן א שיקסע קריכער.

— איך קריך — זאגט נאטע כלומרשט בע־לײדיגט — זיי קריכען אליין.

— קריך אויף אלע פיר — האקט שאיע אפ.

— אויבען אראפ קריכט מיר שוין דיין בערי־המעריי... א צלם שארט זיך ארויס פון הינטער עט־ליכע ביימער. א רויט־ווייסער סלופ קומט אנטגעגען. א טארף וואסער׳ל שפיגעלט דעם גרויען פערזאל־קעגטען הימעל. פון די שטרויענע דעכער קאפעט, קאפעט. הינט צעבילען זיך הייזעריג און קלינגען מיט דער זשאווערדיגער קייט, א מאנאטאן קלאפען פון דער דרעש־מאשין. א קליין פלאקס־האריג שיקסעל, מיט ווייסע געגנז, וואס שלאפען שטייענדיג אויף איין פוס, דעם שנאבעל בעהאלטען הינטער פליגעל...

דאס דערפעל סטשעליצע.

— פערקויפסט עפעס יאנטעק ? — שרייט שאיע צו א פויער, וואס צערייבט א שיסעל קארטאפעל פאר די חזירים.

דער פויער א בארוועסער מיט שיימיג טאר־פיקע פיס, קראצט זיך אין גרויען־שטרוי בעדעקטען קאפ.

— כ׳ווייס ? קום אפשר מארגען.

— מארגען — ברומט שאיע — היינט בין איך דא. פערקויף.

— מע קאן נישט מענש איינער — רעדט דער פויער פאמעלעך — מ׳דארף מיט׳ן זוהן איבעררעדען.

טאטע און זוהן גייען ווייטער. א הונט צעבילט זיך, שנאפט די עווערע בעשטיוועלטע טריט און פערשווייגט.

— גאט מארגען אנטאן.

— זאל נאט בעצאהלען קופיעץ.

— נו, וואס אנטאניע, פערקויפסט דאס ביקעל?

— כ׳וואלט פערקויפט — רייסט אנטאן איי־בער דאס דרעשען און פערוויקעלט א מאכארקע — דאס ווייב אבער... איינגעשפארט זיך.

— נו, וואט א ווייב וועסט דו הארכען — נגיט נאטע א הייזעריגען לאך — דארט ווי א ווייב רע־גירט, ווערט דער מאן פערפיהרט.

דער פויער קוקט אויף שאיען אויף נאטען און שאקעלט מיט׳ן קאפ.

— כא. אר׳ן ־ייסען זיך מיט איהר... כ׳על ווארטען.

— געדענק־זשע פערקויף — ווארענט שאיע מיט א פינגער — ווארום מארגען וועל איך אפשר נישט דארפען.

— כא, כא, — שמייכעלט דער פויער — וועסט דארפען. נישט דו איז אנ׳אנדער קופיעץ.

— א פגירה אויף יעדע קאפ — בורטשעט שאיע און לאזט זיך ווייטער.

— כ׳זאג דיר טאטע — ווערט שאיע אנגעצונדען — ט׳איז טרייטעלס ארבייט, ער האט אלע בהמות אויפגעקויפט. ווי כ׳בין א יוד ס׳איז זיין ארבייט. דעם הולטסראקעס ארבייט.

נאטע שווייגט און שווייגענדיג שפאנט ער מיט׳ן טאטען צו דער נאהענטסטער כאטע.

— א גאט העלף וואויטשכו !

— נא ! — זאל בעצאהלען, וואס איז דארט פארע גייעסען ביי אייך ?

— עט אזוי — ענטפערט שאיע קארטאפעל זע־בען נייער געוואקסען.

— נייער געוואקסען — וואונדערט זיך דער פויער.

— אלץ הייסט, מיט גאלד גלייך, סע לוינט זיך דען היינט צו האלטען בהמות אויף פאשע ?

— כ׳ווייס ?

— מעגסט הארכען א קופיעץ, כאטש א יוד געגארען וועל איך נישט, האסט דאכט זיך עפעס א יאלעווקע ?

— כ׳האב, ווי דען ? — מאכט זיך דער פויער טאמעוואטע — און מיט מלחמה, וואס הע״ט זיך ? מיט נאך א מלחמה ?

— וועט זיין... שיס זיי דער טייוועל און אפשר נישט ?

— וועט זיין — זאגט דער פויער זיפצער — נעכטען בייבאכט פיל געווען דער הימעל מיט א־א־פלאנגען אפשר צוואנציג שטיק און אפשר מעהר.. אזוי הויך געפלויגען אזש א שרעק...

— אזוי — ווערט שאיע אומגעדולדיג — זעה די פערקויפסט ?

— ווייסיך ? א שאד דאס בהמה׳לע, ס׳איז הײמליכער אין כאטע, אויסגעהאדעוועט זי... אזא קליינינקע געווען... א שווארצינקע.

שאיען מ׳אגט שוין דער כעס ווייטער.

— הערסט נאטע — רעדט ער צוכעסט — כ׳גיב מיין קאפ אז ס׳איז טרייטעלס ארבייט.

נאטע שפ ייוט נאכ׳ן טאטען און ווייגט.

— ניין זאגסטו — היצט זיך שאיע — גייסט א געוועט? כלינגלעבער וואלט איך איהם ארויס־געלאזט.

— מעט זעהען ס׳גרייסע — ענטפערט נאטע פאוואלע און הייזעריג.

— ניין, ניין — ווערט שאיע נאך מעהר דער צונדען — כ׳וועל איהם שווייגען. כ׳וועל איהם צולאזען ס׳ביסעל בהמות אוועקנעמען פון הינטער דער נאז, כ׳על דא ווארטען ביז אויפדערנאכט, נאר כ׳מוז איהם אפטשאטשעווען...

— מיינטוועגען — זאגט נאטע — ווארט ביז אינדערפריה. איך גיי אהיים.

שאיעס אויגען ווערען פערלאפען מיט בלוט, די אדערן אויפ׳ן האלז ווערען גראב ווי שטריק.

— גייסט אהיים ? — צעשרייט ער זיך — וועסט לאזען אליין א טאטען.

— און אז אליין ? — זאגט נאטע גלייכגילטיג

— דער באבוק וועט דיך אויפכאפען

שאיע בלייבט א רגע שטיין, זיין קול ווערט פלוצלינג ווייך.

— נאטע — זאגט ער — נאטע דערצערן מיך נישט, מיט גוטען וועסטו אלץ פועלן.

— כ׳ווייס קראצט זיך נאטע.

— דארפסט דאכט זיך שיה — ווערט שאיע נאך ווייכער — בלי נדר אינדערהיים גיב איך דיר געלט

שפעט פארנאכט, ווען די זון א גאנצען טאג א בעהאלטענע הינטער די וואלקענס, בעווייזט זיך א בלוטיג־רויטע מיט ארום געשווירענע שטראהלען, ווערען ביידע דער טאטע מיט׳ן זוהן אומרוהיג, די אויגען קוקען נישערן וואלפיש. די הענד אנגעשפאנטע, שטייפע ווארטען, פיבערן און זאר־טען.

די נאכט איז צוגעפאלען פינסטער און ווינ־טיק, שאיע און נאטע זיצען אין ראוו לעם וועג, וואס פיהרט קיין לאדז און ווארטען אויף טרייט־לען, וואס האט היינט אויסגעקויפט אלע בהמות אין דארף. דער הימעל איז א לעכערדיגער זאק מיט בלישטשענדיג פילבער. עס רוישען די יאדלעס און לעם ווייטע דארפישע פייערלעך בילען די הינט. פונדערווייטענט הערט זיך א פערבענקט מודיקען פון א סטאדע בהמות, די בהמה טאטשע אין דער פינסטער דערשראקענע און טרייטעל לויפט פון איין בהמה צו דער אנדערער ווי א שד/ און פאכעט מיט אנ׳אפגעדארטע צווייג ביידע אין ראיו האל־טען איין דעם אטעם. שאיע זוכט מיט פינגערדיגע פינגער עפעס אויף דער ערד. ער דערטאפט א שטיין און ווען טרייטעל מיט די בהמות מיידט איהם אויס גיט ער א ווארף דעם שטיין אין דער לופט. א קורצער געשריי ווי א פלעדערמויז אין דער פינסטערער נאכט. א שטיק פ נזעטערניש גיט זיך א צאפל און פאלט מיט א שטיין, שפיציק בערדל צום הימעל.

די רעשט ארבייט געהערט שוין נאטען. זיינע שווערע שטייפע הענט הויבען זיך און פאלען אין דער פינסטער. זיי הויבען זיך און פאלען אזוי לאנג, ביז וואנען ער פילט אויף זיי א ווארימע קלעביגע פליסיגקייט, דעמאלט טראמפלט ער נאך א פאר מאל מיט די גרויסע שטיוועל איבער דעם ליגענדיגען גוף. שפייט אויס און לאזט זיך גיין.

שאיע צוטרייבט נאך איבערן פעלד די בהמה צעטרייבט זיי אין פערשידענע זייטען, דערנאך לאזט ער זיך א סאפענדיגער אנאגען נאטען, זיין פנים איז דערהיצט און דער ארבעל ווישט דעם שווייס.

— וועט שוין אנזאגען א צעהנטען — ברומט צופרידען אין דער שטיל.

נאטע איז אויך דערהיצט. ער סטארעט זיך אבער צו ...יי, ... אך ...ר תמיד און מיט זיין הייזעריג דערצויגענען קול דערמאנט ער דעם טאטען :

— געדענק... זשע צו געבען געלד אויף שיך...

האסט צוגעזא... טאטע..

דער בלומען-מארק אין רוים

פון א בעזוכער

פון ב. סמאליאר

היימען הייסט ער „קאמפא די פיארי", דער בלומען־מארק, אבער קויפען קאנט איהר דארט פון א קנעפעל ביז א רעמבראנדט־בילד. פון אלטע פערזשאווערטע זאכען ביז די גרעסטע קונסט־זאכען, וואס שטאמען פון אלטע, אריסטאקראטישע פאלאצען.

אוז אלץ וואס איהר קויפט דארט איז א כשר׳ע מציאה.

יעדען מיטוואך איז דער אמניבוס, וואס געהט פון פיאזא ווענעציא צו קאמפא די פיארי, געפאקט מיט דעמזעלבען מעקווירדיגען עולם; עלעגאנטע איטאליענערינס, יונגע גלחים, קינסטלער, געלערטע און א גרויסע צאהל אויסלענדער.

אלע פאהרען זיי צו קאמפא די פיארי, אלע שטייגען זיי דארט אויס צו האנדלען מציאות.

די קאמפא די פיארי איז יעדען מיטוואך דער פלאץ, וואו אלע אין רוים טרעפען זיך. אלע, וואס האבען א ליידענשאפט צו זאמלען אנטיקען. ווען עמיצער האט בלויז גליק, קאן ער דארט פאר א פאר לירעס אויסזוכען צווישען א בארג מיט אלטע פאפירען אויך א וואונדערבארען קונסט־אפדרוק. איינע פון יענע זעלטענע אנטיקען, וואס דער פער־קויפער ווייסט אפילו נישט איהר ריכטיגען ווערט

רוים איז נאך אלץ אומדערשעפליך מיט פערשידע־נע קונסט־זאכען וואס האבען דורות־לאנג גע־פוצט די סאלאנען פון די רייכע פאלאצען, און וואס מען קאן איצט אויפזוכען פאר גראשענס אויף דעם קאמפא די פיארי.

די פרייזען אויף דעם „בלומען־פלאץ" זע־נען זעהר קליינע. פונדעסטוועגען יועט א ריכ־טיגער רוימער קיינמאל נישט צאהלען דעם פרייז, וואס מען יועט פון איהם פערלאנגען. די אויסלע־דער, וואס קומען אויף דעם סקיזער צו האנדלען קאנען נישט פערשטעהן, פארוואס די איטאליענער דינגען זיך. אבער די איטאליענער — זיי ווייסען שוין

אויף קאמפא די פיארי מוז מען זיך דינגען... אויף קאמפא די פיארי זענען נישטא קיין בעשטימ־טע פרייזען!

אונטער די גרויסע זונען - שירמען שטעהען מענגעס מענשען אויף דעם קאמפא און דער האנדעל געהט אן אונטער דער גליידער זון אין פולן ברען.

„ווילט איהר א שטיק פיינע זייד איינהאנד־לען, סיניארא? ערשט־קלאסיגער זייד, ערשט פון דעם מילאנער יאריד... בלויז צוויי לירעס דער מעטער".

„האבען מייגע דאמען אנ׳אינטערעס פאר אני־אלטען קופערנעם קעסעל מיט רעליעף־פיגורען? ניין? מאכט נישט אויס! דעם קופערנעם קעסעל ווען אפשר קויפען די ענגלישע דאמע, וואס קומט אריבער... זי קוקט אזוי אויס, ווי זי זאל האבען אני־אינטערעס פאר אזעלכע אנטיקען... ביי איהר וועל איך מסתמא קאנען נעמען מיט הונדערט לירעס מער ווי ביי אנדערע!"

„ראזיר־מעסערלעך! צוויי טוץ ראזיר־מעסער־לעך פאר אייער מאן! א שעהנע מתנה און קאסט בלויז איין לירע!"

א ניי־מאשין — פארוואס נישט? א בילד פון דעם פויפסט — דאס איז א סחורה פאר טוריסטען... פאלשע ברילאנטען... א פאפוגאי. וואס יועט אייך יעדען טאג פאראויסזאגען אייער צוקונפט... א זיידענער שלאפראק... דאמען־זאקען... א ראדיא־אפאראט... געזאמעלטע ווערק פון עדגאר אלאן פא... אפשר א פערסישען טעפיך... זייף... א דינאמא־מאשין?...

ביי די ביכער־מציאות שטעהט אנ׳ענגלישע יונגע דאמע און בלעטערט אנ׳אלטע אויסגאבע פון באקאטשיא... עטליכע שריט ווייטער שטעהט אנ׳איטאליענער און גריבעלט זיך אין אלטע ליטא־גראפען, אנ׳אלטע געאגראפישע קארטע פון אי־טאליען, „געדרוקט אין 1703" — אבער פילשטענדיג א פאלשע. — איהר ווילט זי? דער פערקויפער פערלאנגט אפ איהר הונדערט לירעס, בעצאהלט

איהם צעהן, וועט איהר זי זיכער קריגען. אז איהר וועט מאכען א מינע, אז איהר געהט אוועק, אז איהר האט איבערהויפט נישט קיין אינטערעס פאר איהר, קאנט איהר זי קריגען פאר זעקס לירעס אויך.

די אלטע ענגלענדערין, וואס וויל דורכאויס קויפען דעם שעהנעם קופערנעם לייכטער, מאכט דאס גאנץ ריכטיג. צוואנציג לירעס וויל דער מאן פאר דעם לייכטער, צוועלף באט זי איהם אן. צוועלף לירעס זאגט זי, איז איהר סאמע לעצטער פרייז.

מער וועט זי קיין גראשען נישט געבען און גלייך לאזט זי זיך אוועקגעהן. נישט אזוי שנעל, אז דער מאן זאל איהר נישט קאנען נאכשרייען, אבער אויך נישט אזוי לאנגזאם, אז דער מאן זאל זעהן אז זי בלאף. גוט געמאכט! איצט איז דער מאן שוין נאך איהר מיט דעם לייכטער אין דער האנד. ער רייסט זיך די האר, ער שווערט זיך ביי אלע הייליגע, ער בעמיהט זיך איהר צו איבערצייגען, אז פון אזעל־כע געשעפטען וועט ער שטארבען א יונגען טויט.

דעם לייכטער פערקויפט ער איהר פאר צוועלף לירעס. נישקשה! ביי די צוועלף לירעס פערדינט ער נאך אויך הונדערט פראצענט! אין צעהן מינוט ארום וועט ער זיך רייסען די האר און שווע־רען ביי אלע הייליגע ארום אנ׳אלטער וראזע, אדער מיט אנ׳אלטער קופערנער טאץ אין האנד, וואס קויפערס וועלען פערזוכען צו קריגען ביליגער.

די קאמפא די פיארי — מען מוז דא ווייסען ווי אזוי זיך צו דינגען. דינגט אהער זיך נישט, זענט איהר א „גרינער". אנ׳אויסלענדער, איינער, וואס מען האלט פאר אנ׳אפגעריסענעם נאר. דינגט איהר זיך יא, קאנט איהר דא אמאל אויסדינגען ווירקליך גוטע מציאות.

זיבעציג-יעהריגע פרוי פון צפת שרייבט א בריף צום הויך-קאמיסאר

אראבישע מערדער זענען בײנאכט א־ריין אין שטוב און האבען אין די בעטען דערשאסען די קינדער און זייער פא־טער. — זייער מוטער און באבע זענען פערוואונדעט געווארען.

א בריף פון ארץ ישראל

פון. י. שפיגעלמאן

עליא ליפשיץ — אזוי הייסט די אלטע פרוי פון צפת, די באבע וואס האט מיט עטליכע טעג צוריק בעגראבען דריי איניקלעך מיט אנ׳אידעם אלטער אונגער, אין איין טאג. אליין איז זי לייכט פערוואונדעט געווארען צוזאמען מיט איהר טאכ־טער, וואס נאר איין פינגער איז ביי איהר אפגעהרי־סען געווארען אין דעם איבערפאל פון דער באנדע אין צפת.

עליא ליפשיץ איז די טאכטער פון דעם טא־מאשאווער רב אין פוילען, און וואוינט שוין א צייט לאנג אלס אלמנה אין ארץ ישראל. זי האט דא חתונה געמאכט די טאכטער איהרע מיט אלטער אונגער, א סופר, וואס שרייבט תפילין, מזוזות און ספרי־תורה, א ישיבה בחור פון ירושלים.

האט געלעבט א פאמיליע אין צפת און נישט געמישט זיך אין פאליטיק און נישט געזוכט קיין פאפולערקייט ביז עס זענען געקומען די מערדער און האבען ארויסגעריסען אויך די אלטע פרוי פון איהר וועלט און האבען זי ארייגעווארפען אין דער עפענטליכקייט. די אלטע, זיבעציג־יעהריגע פרוי שרייבט אנ׳אפענעם בריף צום הויך־קאמי־סאנער.

עס איז נישט קיין לייכטע זאך איבערצולעבען אזא אומגליק. די טאכטער איהרע האט זיך פאר אט דער צייט מעהר ווי איינמאל געוואונשען דעם טויט. און די אלטע וואלט אויך אויסגעביטען איהר לעבען נישט צו זעהן דאס וואס זי האט געזעהן, ווען די מערדער האבען מיט ביקסען אויסגעשאסען אין ערמארדעט איהרע איניקלעך.

אבער זי די אלטיטשקע, איז נאך גאר א קרעפטיגע פרוי, און עטליכע טעג נאך דעם אומ־גליק האט זי זיך אוועקגעזעצט און אנגעשריבען א בריף צום הויך־קאמיסיאנער.

דאס איז דער בריף אין ווערטליכער אי־בערזעצונג:

„אייער עקסעלענץ!"

„איך, די פערמיינזאמטע באבע, אנ׳אלטע זי־בעציג־יעהריגע פרוי, ווענד זיך צו אייער עקסע־לענץ, אלס פארשטעהער פון גרויס־בריטאניע, וועל־כע געוועלטיגט איבער לענדער און פעלקער, און פרעג אייך מיט א ביטער געמיט און מיט א צובראָ־כען הארץ:

„צי האט איהר נישט געהאט די קראפט אויס־צומיידען דעם מארד פון מיין אידעם, אלטער אונ־גער, מיט זיינע דריי פיצעלעך קינדער? צי האט איהר ווירקליך נישט געקענט האלטען אייער יווארט, אייער פערשפרעכען אפצוהיטען דאס לעבען פון די בירגער אין לאנד, וועלכע היטען אפ די געזעצען?

„מיין אידעם און זיינע דריי קינדער האבען שלאפען אויף זייערע געלעגערס אין זייער אייגע־נער היים אין דער נאכט פון 14־טען אויגוסט. מען האט זיי דאך ערמארדעט ווען זיי זענען גע־לעגען אין די בעטען. נעבען זייערע בעטען האבען זיך די מערדער אוועקגעשטעלט און מיט טייוו לאבישער קאלטבלוטיגקייט האבען זיי אויסגעשאָסען זייערע קוילען אין די הערצלעך פון די אָרימע שעפעלעך, וואס האבען נאך נישט פערזוכט דעם טעם פון לעבען און די זינד פון לעבען.

„מיט זיכערקייט און מיט שרעקליכער רוהיג קייט האבען זיך די מערדער אוועקגעשטעלט און האבען אויסגעשאסען זייערע קוילען איינע נאך די אנדערע אין די הערצלעך פון קינדער, וועלכע האבען אפילו נאך נישט דערקענט די טויטשרעק און האבען אפילו נישט פערשטאנען, וואס מען טוט זיי. אט דאס אליין בעווייזט גענוג ווי גרויס עס איז די גרויזאמקייט פון די מערדער. נאכדעם ווי זיי האבען אויסגעשאסען די קוילען אויף צוויי קינדער, וועלכע האבען באלד אויסגעהויכט דעם לעצטען אטעם, האב איך גיך געווארפען א קאלדרע אויף דעם דריטען קינד און איך האב זיך אוועקגעזעצט אויף איהר צו בעשיצען זי, אבער דער מערדער האט מיך אראפגעווארפען פון דער קאלדרע, האט מיך פערוואונדעט און אויסגעשאסען א טויט־שאס אין מיין דריטען איניקעל, פאר מיינע אויגען און פאר די אויגען פון דער אומגליקליכער מוטער, וועלכע האט נישט אויפגעהערט בעטען זיך ביי די מערדער, זיי זאלען איהר ווענינגסטענס איבערלאזען לעבען איין קינד.

„פון אכט קינדער, וואס איך האב אויסגע־טראגען און געבוירען, איז מיר געבליבען לעבען בלויז די איין און איינציגע טאכטער, זי איז מיר געווען מיין טרייסט אין מיין פערפינסטערטען לע־בען. אבער דער גרויזאמער שיקזאל, וואס האט זיך אין מיר אזוי נוקם געווען, האט זיך נאך שווע־רער אוועקגעלעגט אויף מיין איין־און־איינציגע טאכטער, און מיט דער אבשייליכסטער גרויזאמקייט האט זי פערלוירען איהרע קינדער מיט דעם מאן צוזאמען אין עטליכע מינוט. און דאס אלץ אונטער דער פאהן פון דער בריטישער רעגירונג.

„פארוואס זענען ערמארדעט געווארען אט דער שטילער מענש, וואס שרייבט ספרי־תורות, און זיינע דריי שוואלבעלעך?

„צי זענען זיי נישט ערמארדעט געווארען צוליב דעם, וואס די פארשטעהער פון דער מאכט אין שטאט האבען נישט אפגעהיט זייער לעבען?

„יא, זיי זענען געפאלען קרבנות פאר דעם שרעקליכען פעהלער, וואס עס זענען בעגאנגען די פארשטעהער פון דער מאכט, און פון וועמען זאל איך פאדערען דאס בלוט פון די אומשולדיגע קר־בנות?

„אייער עקסעלענץ! איהר האט ווירקליך שוין צופיל בלוט געזעהען אין אייער לעבען, אבער צי האט איהר שוין געזעהען דאס בלוט פון קינדער אויף זייערע געלעגערס? צי האט איהר שוין אויך געזעהען בלוט פון א קינד, וואס יוערט פערגאסען אויף דער מוטער׳ס שויס? אויב אייער עקסעלענץ האט נאך אזעלכעס נישט געזעהען, בעט איך אייך, זייט אזוי גוט און קומט אריבער קיין צפת, און איך וועל אייך פיהרען איבער די פינס טערע געסלעך און וועל אייך איינבריינגען אין א קליין ארים הייזעלע, און איהר וועט מיט אייערע אייגענע אויגען זעהן דאס פערגליווערטע בלוט, ריין בלוט פון אומשולדיגע קינדער, וועלכע עס איז פערגאסען געווארען דורך פון גאט פערשאל טענע מערדער מיט דער שולד פון די פארשטעהער פון דער ענגלישער מאכט.

„און ווען איהר יועט דאס זעהן, בין איך זיכער, אז איהר וועט אויפהויבען דעם צוויבער־שטעקעלע, וואס איהר האט אין אייער האנד, און מיט אמאל וועט אפגעשטעלט יוערען די מערדעריי, און עס וועט אויפהערען פליסען דער שטראם בלוט פון אומשולדיגע מענשען, וואס פערטרינקט די הייליגע ערד פון ארץ ישראל. און עס וועלען אויפהערען יתומים קלאגען אויף זייערע טויטע פאטער און מוטער און אלמנות אויף זייערע פער־שטארבענע מענער, און מוטערס אויף דעם מארד פון קינדער אין זייער שויס, און עס וועלען הער שען שלום ושליה אין לאנד פון די נביאים און פון די רעליגיעס.

„איך שרייב מיט בלוט און טרעהרען און מיט א געבויגענעם קאפ.

עליא ליפשיץ".

„צפת, כ"ט, מנ"א, תרצ"ו".

אט דאס איז דאס בריוועל, וואס די אומגליק ליכע באבע האט געשיקט צום הויך־קאמיסיאנער. די מערדער זענען נישט געכאפט געווארען.

—*X*—

ווי אזוי די סאוויעטען פערבעסערן זייער מילך-ווירטשאפט

פון ל. בארדולין

אין א רוסישען זשורנאל האב איך נאר־וואס אי־בערגעלייענט א בעריכט וועגען דעם ווי אזוי מ׳האט פערבעסערט א געוויסען מין קוה און פערגרעסערט זייער פראדוקטיוויטעט אין א געוויסען געגענד פון דעם פערבאנד פון די סאוויעטען. וויל איך דא איבער געבען אין קורצען דעם אינהאלט פון דעם בעריכט. עס איז אינטערעסאנט אן און פאר זיך און כאראקטע ריסטיש פאר דער טעטיגקייט פון דער סאוויעטישער אדמיניסטראציע.

די געגענד רופט זיך כאלמאגארי. עס איז ווייט אין צפון, ערגעץ לעבען ארכאנגעלסק, לעבען דעם ווייסען ים, דארטען איז ווינטער־צייט זעהר קאלט. די גע־געגד איז זעהר שיטער בעוואוינט, אבער דארטען זענען פאראן ריזיגע גרויסע פעלדער, מיט א סך טייכען און טייכלעך. און זומער - צייט זענען די פעל־דער בעדעקט מיט געדיכטען זאפטיגען גראז און זעהר גינסטיג צוגעפאסט פאר פאשע.

מיט א 150 יאהר צוריק האט מען אראפגע־בראכט אהין אקסען פון האלאנד. די אקסען האבען זיך געפארט מיט דיארטיגע בהמות און עס איז ענט־שטאנען א נייער מין קיה, בעוואוסט אלס די „כאל־מאגארקעס". וואס האבען געגעבען א סך מילך און הערך זיי איז די געגענד א היפש ביסעל אויפגעריכט געווארען. אבער מיט דער צייט איז עס פערלאזען געווארען, און די קיה זענען דעגענערירט געווארען, און די מילך־באלעבאטישקייט איז פמעט ווי בעגראַ־בען געווארען.

דאס איז געווען בלויז מיט פינף יאהר צוריק, אין יאהר 1931, ווען די סאוויעטישע רעגירונג האט געווענדעט איהר בליק אויף יענער געגענד, האט א־סיגנירט ריזיגע סומען געלד, האט אוועקגעשיקט אהין ספעציאליסטען און מיט אמאל אונטערגעהויבען די מילך - באלעבאטישקייט פון יענער געגענד צו א נישט געהערטער שטופע.

עס זענען דארטען געגרינדעט געווארען קאלכאָ־זען און סאוכאזען. קאלכאזען זענען קאלעקטיווע באלעבאטישקייטען פון די ארטיגע פויערים און סאוו־כאזען זענען באלעבאטישקייטען וואס בעלאנגען דיי־רעקט צו דער רעגירונג. די רעגירונג טיילט פאר זיך אפ אושטיק לאנד בויט אויף די נויטיגע געביידעס. שטעלט אן ארבייטער און בעאמטע, צאהלט זיי גע־האלט לויט זייערע פעהיגקייטען און נוצליכקייט. און נעמט זיך דעם פראפיט. אבער אפילו די כאל־כאזען אליין — די באלעבאטישקייטען, וואס בע־לאנגען צו קאלעקטיוון פון פויערים, — האט די רעגירונג געשטיצט מיט געלד, מיט ספעציאליסטען און מיט אנדערע הילף, כדי צו פערבעסערן די לאגע.

און געהאנדעלט האט מען סיסטעמאטיש און ווי־סענשאפטליך אויסגערעכענט מען האט אראפגע־בראכט די בעסטע אקסען מען האט אויפגעבויט די בעסטע שטאלען לויט דאם לעצטע ווארט פון ערפאה־רונג און וויסען. יעדער איינער וואס דרעהט זיך אר־ום די קיה מוז זיין א ספעציאליסט אין זיין פאך און האט געמוזט פריהער דורכמאכען א קורס אין א טעכ־ניקום יעדע פארם האט איהר וועטערינאר און א לא־באראטאריע, וואו דער אינהאלט פון די שפייזען און דער אינהאלט פון דער מילך ווערט שטענדיג אנאלי־זירט און געפארשט.

דער טאג פון ארבייט איז צעטיילט לויט א שטרענ־גער פראגראם אויף שעה׳ן און מינוטען און יעדער ארבייטער ווייסט פינקטליך וואס ער האט צו טון אין יעדער מינוט בעזונדער. טאמער פערשפעטיגט איינער מיט זיין טייל ארבייט אויף א פאר מינוטען, פערהאלט ער אלע אנדערע; ווי אין א גוט־ארגאניזיר־טער פאבריק.

און נעשפייזט ווערען די קיה שטרענג ווי־סענשאפט־ליך אויסגערעכענט. יעדער ביסען ווערט געמאס־טען און געוואויגען, און די שפייז איז פון א זעהר ברייטער פערשידענארטיגקייט, עס איז פאראן א צייט ווען א קוה ווערט געפיהרט צום אקס זיך פארען. און דארטען איז פאראן א ספעציעלער מאן. וואס פיהרט א שטרענגען רעגיסטער וועגען דעם, וועלכע קוה האט זיך געפארט מיט וועלכען אקס און ווען דאס איז פאר געקומען ; און דערנאך פאלגט ער נאך די ווייטערע געשיכטע פון דער אנטוויקלונג און פערצייכענט די רעזולטאטען. מען ווייסט פון פריהער ווען א קוה וועט געלעגען ווערען. עטליכע וואכען פאר געלעגען ווערען היט מען זי שטרענג אפ, זי זאל זיך נישט אנ־קלאפען אן עפעס. כדי עס זאל נישט שאדען דעם קעלבעל, וואס זי טראגט, און ווען זי דארף געלעגען ווערען — פיהרט מען זי אפ אין א בעזונדער אפטיי־לונג, וואו זי געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון אנ׳ערפאהרענער אקושערקע פאר בהמות.

און ווען א קעלבעל ווערט געבוירען ווערט עס פערצייכענט אין די ביכער. זי קריגט איהרע „מעט־ריקעס", און ווערט אפגעפיהרט אין דער אפטיילונג פון קעלבלעך. וואו זיי קריגען ספעציעל צוגעגרייטע שפייז. און ווערט א קעלבעל קראנק — האלט מען עס אפגעזונדערט כדי די אנדערע קעלבלעך זאלען זיך נישט אנשטעקען און דער וועטערינאר גיט אויפן קעלבעל שטענדיג אכטונג. יעדע קוה האט זיך איהר „פאספארט" און א שטרענגער רעגיסטער ווערט גע־פיהרט וועגען איהר געזונד, אויפפיהרונג און פראדוק־טיוויטעט פון דעם ערשטען טאג אן.

און דער רעזולטאט איז א שטוינענדער. איידער די רעגירונג האט דארטען איינגעפיהרט די נייע ארדנונג, האבען די ארטיגע קיה געגעבען און דורכ־שניט צו 1,800 קווארט מילך א יאהר. און איצטער גיבען זיי צוויי און דריי מאל אזויפיל. עס זענען דאר־טען פאראן קיה, וואס גיבען צו זעקס און צו זיבען טויזענד קווארט מילך א יאהר און מעהר. און דער מין קיה איז א בעסערע, א געזינטערער, זיי וואקסען שנעלער, ווערען רייף שנעלער און הייבען אן ווערען פראדוקטיוו שנעלער ווי פריהער. און דאס איז ערשט דער אנהייב. עס איז בלויז דער רעזולטאט פון קאר־גע פינף יאהר ארבייט. און די אלע פערבעסערונגען זענען דערגרייכט געווארען נישט דורך דעם, וואס מען האט אהין געבראכט נייע מינים קיה, וואס גיבען מעהר מילך, דאס זענען די אקסען געווען נייע, בע־סערע און פון א העכערער פראדוקטיוויטעט ; אבער די קוה גופא זענען געווען די פריהערדיגע, איצטער קומען צו אלץ נייע קיה, וואס ווערען געבוירען און דערציגען לויט דער נייער ארדנונג. און זיי וועלען עס ערשט פערבעסערן דעם מין אין דער נאהענטער צוקונפט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג, 4 סעפטעמבער
י"ח תשרי תרצ"ז
זון-אונטערגאנג 5.02
זון-אויפגאנג 6.34

פאר די קהלה-וואהלען אין לאדז
גרויסע פרעקוועזנץ ביים נאכקאנטראלירען דאס וואהל-רעכט

נאך ביי קיין שום וואהלען צו דער לאדזשער קהלה איז די פרעקוועזנץ פון נאכקאנטראלירען די וועהלער-רשימות נישט געווען אזוי גרויס, ווי דאס מאל. אין די לעצטע דריי טעג איז פשוט נישט מעגליך געווען אריינצוקומען אין קהלה-לאקאל, וואו די רשימות זענען קאנטראלירט געווארען. ס'האבען נישט נאר נאכגעקוקט איינצעלנע פערזאנען, נאר אויך יעדער וואהל-קאמיטעט האט געשיקט ספעציעלע מענשען, נאכצוקאנטראלירען צי זייערע פארטיי-מיטגלידער זענען אריינגעטראגען אין די רשימות. ביי דער געלעגענהייט איז געקומען צו אינצידענטען צווישען די פארטיי-שליחים.

דאס בעווייזט, אז דער אינטערעס צו די קהלה-וואהלען צווישען אלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג איז די וואהל-פרעקווענץ וועט זיכער זיין זייער גרויסע.

אין די פערשידענע פארטייען און גרופירונגען קומען שוין פאר אונאויפהערליכע בעראטונגען וועגען בלאקען, פערבינדונגס-ליסטעס (וועלכע ווערען צוגעלאזען ביי די קהלה-וואהלען) און די פערשידענסטע קאנצעפציעס.

אלע קאמבינאציעס מוזען פערענדיגט ווערן ביזן 10 אקטאבער ווייל לויטן וואהל-קאלענדאר וועט מען קענען אריינטראגען קאנדידאטען-ליסטעס צו דער וואהל-קאמיסיע נאר צווישען דעם 16 און 21-טען אקטאבער.

* * *

נעכטען אוונט איז אין לאקאל פון צענטר. יודישען האנדווערקער און קליין-אינדוסטרי - פעראנד גדאנסקא 40 פארגעקומען א קאנפערענץ געווידמעט די קינפטיגע קהלה-וואהלען.

עס האט זיך געשאפען א וואהל-קאמיטעט וואס בעשטעהט פון פארשטעהער פון דער פערוואלטונג פון דער צענטראלע מיט די פארשטעהער פון די בעזונדערע צעכען און פעראיינען, וואס זענען אנגעשלאסען ביי דער צענטראלע.

קיין שום פראטעסטען געגען די שטאט-ראט-וואהלען ווערען נישט אריינגעטראגען ווערען
דעם 22-טען סעפטעמבער וועט פארקומען די ערשטע זיצונג

מ'האלט שוין איצט ביים ליקווידירען די לאדזשער שטאט-ראט וואהלען. די הויפט וואהל-קאמיסיע אמטירט נאך פארמעל יעדען טאג. לויט די פארשריפטען וועט זי מוזען אמטירען ביזן 8 אקטאבער

דאס הייסט ביז דער צייט וואס מ'קען אריינטראגען פראטעסטען געגען די וואהלען. אבער יוי ס'זעהט אויס וועט קיין שום פראטעסט געגען די וואהלען נישט אריינגעטראגען ווערען. ווי מיר האבען זיך אינפארמירט ביי אלע גרופירונגען, וועלכע האבען אנטיילגענומען אין די וואהלען, קלויבט זיך קיינער נישט אריינצוטראגען קיין פראטעסטען.

אמת, די פ.פ.ס. האט געוואלט אריינטראגען א פראטעסט געגען דעם, וואס זיי זענען בע'עולהט' געווארען מיט איין מאנדאט, נאר היות וי דאס אריינטראגען א פראטעסט האלט אויף דאס צונויפרופען די ערשטע זיצונג פון שטאט-ראט, האט פ.פ.ס. דערפון רעזיגנירט.

צוליב דעם מוז די ערשטע זיצונג פון נייעם שטאט-ראט צונויפגערופען ווערען שפעטסטענס ביזן 7-טען נאוועמבער. מ'האלט אבער, אז זי וועט צונויפגערופען ווערען פריהער, וואהרשיינליך דעם 22 נאוועמבער. צוליב דעם, וואס דער נייער שטאט-ראט דארף אנהויבען צו ארבייטען איבער דעם נייעם בודזשעט.

אויף דעם 8-טען אקטאבער איז צונויפגערופען געווארען די לעצטע זיצונג פון שטאטישען בייראט.

Bank Kupiecko-Kredytowy Sp. w Łodzi
№ 29 ul. Piotrkowska № 29
קיין פריוע קאסעטקעס (SAFESY) בעזיצען מיר נישט.
אונזערע פקדונות-ביכלעך זענען די בעסטע שטאלענע קאסעטקע. זיכער און גוט פראצענטירט
זאמעלט אייערע אפשפארונגען אין לאקירט אייערע פרייע געלדער אין
Bank Kupiecko-Kredytowy Spółdz w Łodzi
וועלכע איז א גאראנטיע פאר א זיכערען קאפיטאל ביי א ווערטפערציזונג.
די געזעצליך געשיצטע געהיימנים פון פקדונות ווערט שטרענג אפגעהיטען!

דעוואלואציע פון פראנק האט ארויסגערופען קאמפליקאציעס אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(אג) די דעוואלואציע פון פראנק האט שוין ארויסגערופען קאנסעקווענצען אין דער לאדזשער אינדוסטריע. עס האנדעלט זיך אין דער ערשטער רייהע וועגען איינפלוס פון דער דעוואלואציע פון פראנק אויף די אומזאצען צווישען פראנקרייך און לאדז. די ערשטע רעאקציע אויף דער ידיעה וועגען דער דעוואלואציע פון פראנק איז געווען דאס אפשטעלען זיך די אומזאצען אויפ'ן מארק פון באנוועל-גארן. די אפנעהמער האבען ביי דער קאלקולאציע אנגעטראפען אויף ערנסטע שוועריגקייטען. אויב אין אנהויב פון דער דעוואלואציע זענען די פרייזען אויף גארן בעדייטענד געשטיגען

איז איצט בכלל אונמעגליך צו בעקומען גארן. דאס איז א רעזולטאט פון דער שטעלונג פון די פראדוצענטען און הורטאווניקעס, וועלכע געהען ארויס פון שטאנדפונקט, אז אין אזא הייסע צייט אויפ'ן וואלוטע-מארק איז גלייכער נישט צו מאכען קיין גארן-טראנזאקציעס. עס האט אויך דא מיטגעשפילט די מורא וועגען נאהענטסטען באנוועל-אימפארט. עס האנדעלט זיך אין דעם, אז וואהרשיינליך וועלען די אויסלענדישע באנוועל-הייזער צוליב דער וואלוטע-מהומה נאך מעהר פערשארפען די טראנזאקציע-בעדינגונגען.

אויך אויפ'ן געלד-מארק האבען זיך ארויסגעוויזען געוויסע שוועריגקייטען, סיי די באנק ווי אויך פריוואט-דיסקאנטא האט זיך בעדייטענד פערקלענערט דאס פערשטעהט זיך האט ארויסגערופען פינאנציעלע שוועריגקייטען אין דער מיטעלער טעקסטיל-אינדוסטריע, ווי אויך אין דער קליינער און לייהן אינדוסטריע.

פאסטולאטען פון שטאט-בעאמטע
נאכגעגעבען דורכן אינערן-מיניסטעריום

(א) דער שטאט-פרעזידענט גרודלעווסקי האט מודיע געווען די פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, אז אין רעזולטאט פון דער אינטערווענץ האט דאס אינערן-מיניסטעריום רעדוצירט דעם ספעציעלען הכנסה-שטייער פון די זעלבסט-פערוואלטונגס בעאמטע — פאר די, וואס פערדינען ביז 220 זל. א חודש אויף 5 פראצענט.

דער שטאט-פרעזידענט האט אויך דערקלערט, אז אין הסכם מיט א פערארדנונג פון אינערן-מיניסטעריום, ארבייט ער אויס א טעהעריגען פערשלאג צום וואיעוואדע - אמט בנוגע די אוואנסען פון געוויסע קאטעגאריעס בעאמטע.

בזה האופן ווערען די פאסטולאטען פון די שטאטישע בעאמטע פולשטענדיג נאכגעגעבען.

וועגען קוויטירען בריף

(ז) די לאדזשער פאסט-דירעקציע קלעהרט אויף אז אויב א פאסט-זענדונג נעהמט איבער עמיצער פון די היימישע פונ'ם אדרעסאט, דארף אין דער קוויטירונג אנגעגעבען ווערען-די פרוי, זוהן, טאכטער, דינסט פונ'ם אדרעסאנט.

אינטערווענץ ביים האנדעלס-מיניסטעריום
וועגען די קאנטינגענטען אויף טערקישען באנוועל

(אג) ווי בעוואוסט, איז די לאדזשער טעקסטיל-אינדוסטריע, אויפן יסוד פון א פעראדנונג, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען דורך האנדעלס-מיניסטעריום, פערפליכטעט געווען דורך דעם פויליש-טערקישען קאמפענסאציע-אפמאך צו קויפען א בעדייטענדען כמות טערקישען באנוועל. צוליב דעם אבער, וואס דאס וואלט דער לאדזשער אינדוסטריע געבראכט א גרויסען שאדען, ערשטענס ווייל דער טערקישער באנוועל איז בעדייטענד טייערער ווי דער אמעריקאנישער און צווייטענס

איז זי פון טייערען קוואליטעט, איז אין האנדעלס מיניסטעריום אוועק א דעלעגאציע, וועלכע איז אויפגענומען געווארען פון דירעקטאר פון אינדוסטריע-דעפארטאמענט קאנדע.

אין רעזולטאט פון דער אינטערווענץ, איז בעשלאסען געווארען אז ביז צום סוף פון לויפענדען יאהרר וועט די אינדוסטריע איינקויפען נאר 1000 טאן טערקישען באנוועל און אנהויבענדיג פון קומענדיגען יאהר וועט איינגעקויפט ווערען יעדען חודש צו 500 טאן באנוועל.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי", ציגעל-גאס 27.
טעל. 112-25. דיר.: דוד צעלמייסטער.
היינט, זונטאג, 4.15 נאכמ. און 9.15 אוונט
גאסטשפילען פון „יונגע בינע" (יונג-טעאטער) קינסטל. לייט. ד"ר מיכאל בראנדט
מיט דער בעקאנטער קאמעדיע פון י. פרענער
„סימכע פלאכטע"
רעזשי: מיכאל בראנדט (ד"ר מיכאל וויכערט) מוזיק: הענעך קאן.
דעקאר. און קאסטיומען: דינה מאטוס. כארעאגראפיע: רענע שפאצענקאפ
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און ציאסלעס
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אוו.

קיין ארץ-ישראל
גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.
14-טעגיגער אויספלוג קיין וויען
אבפאהר יעדען טאג. 135 זל.
אויסלענדישע הנחה-און קוראציע-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספליגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
נעמט אן דאס איבערשיקען
פעקלעך קיין ז.ס.ר.ר.

יאהרגאנג 1916

מארגען, מאנטאג ד. 5-טען אקטאבער הויבט זיך אן אין דער מיליטער - אפטיילונג ביים מאגיסטראט (פעטריקאווער 165) דאס רעגיסטרירען די פאבאראוצעס פון יאהרגאנג 1916.

דעם ערשטען טאג דארפען זיך שטעלען די יאהרגאנג פון 1916, וואס וואוינען אויפן שטח פון 1-טען פאליציי-קאמיסאריאט מיט די אותיות

N O P R

און די וואס וואוינען אין 7-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות

I J K

פרעמיער דאנקט דעם לאדזשער וואיעוואדע

(ז) דער פרעמיער סלאוואי-סקלאדקאווסקי האט צוגעשיקט דעם לאדזשער וואיעוואדע א דאנק-בריף פארן רוהיגען אדורכפיהרען די שטאט-ראט-וואהלען.

שטייערן-טערמינען

(ז) דעם 31 ה. ח. פליסט אפ דער לעצטער טערמין פון צאהלען די צווייטע האלב-יאהר ראטע לאקאל-שטייער.

דעם 1 נאוועמבער איז דער לעצטער טערמין פון צאהלען דעם הכנסה-שטייער פארן יאהר 1936.

פראטעסטירטע וועקסלען קיין אויסלאנד

(ז) ארויסשיקען פראטעסטירטע וועקסלען קיין אויסלאנד איז ערלויבט נאר דעם, וואס האט צוגעשטעלט א דערלויבניש פון דער רעוויזיען-קאמיסיע, צו וועלכער מ'דארף זיך ווענדען דעם ווענדען מיט א בקשה דורך דער פערמיטלונג פון דער רעוויזען-באנק.

רעגולירט די ארבייטס-און-לוין-בעדינגונגען אין די בעקערייען

(א) עס איז פאזיטיוו ערלעדיגט געווארען די פראגע פון נארמאלירען די ארבייטס-און-לוין בעדינגונגען צווישען דעם צעך פון בעקער-מייסטער און דער געזעלען-אפטיילונג, וואס איז געבילדעט געווארען ביי דעם דאזיגען צעך.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייגאכט דיזשורירען: ה. דזשבאנוויטש (זגערזשער 57). י. הארטמאן (מלינארסקא 1), י. הישפאנסקי (פריהייטס-פלאץ 2), א. פערעלמאן (ציגעל גאס 32), י. צימער (וואלטשאנסקא 37), וו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 137), פ. וואיטשעצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9, טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אוונט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

קינא EUROPA
נארוטאוויטשא 20
היינט און פאלגענדע טעג!
„יודל מיט'ן פידעל"
אנהייב 12 בייטאג. פריהמארגען-סעאנסע צו 80 גר.

דער גרעסטער יודישער פילם מיט
מאלי פיקאן
אין דער הויפט-ראלע.

„וואר פאר דער פאלקס-שול"

פייערליכע ערעפענונג איז זאל פון שטאט-ראט

פערגאנגענעם פרייטאג האט זיך אין לאדז אנגעהויבען די „וואך פאר פאלקס-שולען", וועלכע וועט דויערן ביזן 8-טען ד.ח.

אין שייכות דערמיט איז אין זאל פון שטאט-ראט פארגעקומען א פערזאמלונג פון געזעלשאפטליכע און קולטור-טוער, לעהרער, שול-ראט א. אנד. צווישען די אנוועזענדע האט זיך געפונען דער סטא-ראסטע ד"ר ווראנא, נאטשעלניק יעלינעק, פרעזי-דענט גאדלעווסקי, וויצע-פרעזעס פון קרייז-געריכט שווידערסקי, נאטשעלניק פון דער בילדונגס-אפ-טיילונג ביים מאגיסטראט וואלטראטיס.

די פערזאמלונג איז געעפענט געווארען פון שול-אינספעקטאר דאבראוואלסקי, דעם פארזיץ האט איבערגענומען פרעזידענט גאדלעווסקי. מיט א רע-פעראט איז ארויסגעטרעטען דער ג. לאוויק האנ-קאווסקי, וועלכער האט אונטערגעשטראכען, אז לאדז איז געווען די ערשטע שטאט אין פוילען, וואו עס האט נאך אין יאהר 1919 איינגעפיהרט צוואנג-שולע. לײדער איז צוליב דעם ווירטשאפטליכען קריזיס אפגעשטעלט געווארען דאס בויען בנינים פאר פאלקס-שולען. דאס האט דערפיהרט דערצו, אז היינט געפינען זיך אין פוילען העכער א מיליאן קינדער, וועלכע האבען נישט וואו צו לערנען. דער רעדנער אפעלירט צו דער געזעלשאפט צו פער-שטארקען די אקציע פון שאפען די נויטיגע פאנדען אויף צו בויען נייע פאלקס-שולען. צום סוף דאנקט דער רעדנער דעם לאדזער מאגיסטראט פאר דעם בויען נייע פאלקס-שולען אין לאדז.

נאך די רעפעראטען איז געוועהלט געווארען א פרעזידיום פון דער „פאלקס-שול-וואך" אין וועל-כען ס'זענען אריין די ה"ה: פרעזידענט גאדלעווסקי, סטאראסטע ד"ר ווראנא, נאטשעלניק יאלטראטוס, דיר. טשאפטשינסקי, אינזש. ריבילאוויטש, טלו-טשעק און סלאווינסקי.

די אקציע פון דער געזעלשאפט צו בויען פאלקס-שולען, וועלכע פיהרט זיך זייט 2 יאהר, האט געהאט גלענצענדע רעזולטאטען. פון די 10 גרא-שענדיגע אפצייכנונגען און אנדערע זאמלונגען זע-נען צונויפגעזאמעלט געווארען 8 און א האלב מיל-יאן גילדען. וועלכע זענען איבערגעגעבען געווארען די שטאטישע און דארפישע זעלבסטפערוואלטונגען.

דער גרעסטער טייל פון דער סומע איז געשא-פען געווארען פון מיטגלידס-אפצאהל. דאס הייסט דורך דער שילער-יוגענד, וועלכע האבען געצאהלט אין די פאוושעכנע שולען צו 5 גר. און אין די מי-טעל-שולען צו 10 גר. א חודש. אזוי ארום האבען די שילער צוגעטראגען דעם גרעסטען חלק ביים אויפבויען דאס שול-וועזען.

די געזעלשאפט צו בויען שולען גיט פאר יעדען שול-בנין א פירעל פון די קאסטען און די פירטעל ווערט געדעקט דורך די זעלבסטפערוואל-טונגען. דערמיט ווערט א דאנק די קרעדיטען, וועל-כע עס גיט די געזעלשאפט פערגרעסערט די זעלבסט-איניציאטיוו און די סומע ווערט פערגרעסערט ביז 34 מיליאן זלאטעס.

אויך אין לאדז ווערט אויף דעם געביט גע-פיהרט א שטארקע טעטיגקייט. עס זענען איינגע-שטעלט געווארען 311 קרייזען, פון זיי ווערען 104 קרייזען, געפיהרט דורך שילער פון פאלקס-און מיטעל-שולען. די צאהל מיטגלידער אין לאדז דערגרייכט 22,928 צווישען זיי 13,467 שילער-יוגענד. עס זענען אויך דא 8 אייביגע מיטגלידער.

אין שייכות מיט דער איצטיגער שול-וואך האט די געזעלשאפט זיך געווענדעט צו די ווירטשאפטליכע אינסטיטוציעס און אונזער שטאט וועגען פערשריי-בען זיך אלס אייביגע מיטגלידער פון דער געזעל-שאפט. די דאזיגע אקציע ברענגט צופרידענשטע-רעזולטאטען. א גאנצע רייה ארגאניזאציעס זענען שוין צוגעטרעטען צו דער געזעלשאפט, ארייינטרא-גענדיג גרעסערע סומען געלד.

פון נעכטען אן האבען זיך געווענדען די אפיטראפסים פון די פאלקס-שולען און פעדאגאגישע ראטען צו די עלטערן פון די שילער און צו אינסטי-טוציעס, אז זיי זאלען אויסקויפען אפצייכנונגען און ציגעל און זיי ארויסהענגען אין די פענסטער.

היינט קומט פאר איבער דער שטאט און אין די אינסטיטוציעס א געלד-זאמלונג לטובת דער שול-אקציע. אין שייכות דערמיט וועלען פארקומען קינ-דער-דעפילאדעס איבער די גאסען פון שטאט און אונטער די קלאנגען פון ארקעסטערס וועט אגיטירט ווערען פאר די געלד- און מיטגלידער-זאמלונגען לטובת דער געזעלשאפט.

פאר די לעצטע 2 יאהר איז אין לאדז צונויפ-געזאמעלט געווארען העכער 170 טויזענד גילדען. פון דער סומע איז געגעבען געווארען 100 טויזענד גילדען אויפצובויען די פאלקס-שול אויף מאס-יעוויטש גאס. כאיני און אין לאדזער קרייז.

ג. מאגיסטראט-בעאמטע
„קאנקורירען" מיט דער מאגיסטראט קאסע
5 ג. בעאמטע פערמשפט פון 6 חדשים ביז 1 יאהר תפיסה

אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען אן אינטערעסאנטער פראצעס. אויף דער בעשולדי-גונגס-באנק זענען געזעסען בעאמטע פון מעלדונגס-אמט ביים מאגיסטראט, וועלכע זענען אנגעקלאגט געווארען אין פיהרען א „קאנקורענץ" מיט דער מא-גיסטראט-קאסע. זיי פלעגען די אינטערעסאנטען פערקויפען איינמעלדונגס-קארטען פון „אייגענער אויסארבייטונג" צו 5 גראשען א שטיק. די דאזיגע קארטען האבען זיי פערקויפט צו אנדערע בעאמטע צו 2 גר. א שטיק. אזוי ארום האט די מאגיסטראט-קאסע: עהאט „קאנקורענטען" צווישען אייגענע בעאמטע.

ענטדעקט דאס „געשעפטעל" האט א פרוי פון איינעם פון די בעאמטע, וועלכע האט געהאט טענות צו איהר מאן אויפ'ן ראמאנטישען באדען.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער מאגיסטראט האט געהאט שאדען 40 טויזענד זל. ס'איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז די בעאמטע ראגאווסקי און פיעטרושטשאק האבען אויך גענומען כאבאר ביי די הויז-אדמיניסטראטארען.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זענען געזעסען די געוו. בעאמטע: יאן בארטש, טיטוס דיטקאוס-קי, יאן לענארט, טעאפיל אלעיניטשאק, וואצלאיו יורטשאק, מיעטשיסלאוו ראגאווסקי, פעליקס פיעט רושטשאק און די ברידער בארטשאוו.

דאס געריכט האט פערמשפט פינף פון זיי צו 6 חדשים ביז איין יאהר תפיסה, צו 300 זל. שטראף און פערלירען די רעכט אויף 5 יאהר.

צוויי זענען בעפרייט געווארען.

דערשאסען דעם פאטער — א סאדיסט
איז א מאמענט ווען ער האט געוואלט ערמארדען די מוטער

אין קרייז-געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם 20-יאהריגען מיכאל טווארדאיוסקי, וועלכער האט — נעמענדיג אין שוץ די מוטער — ערמארדעט דעם פאטער.

דער פאטער, קאראל טווארדאיוסקי, א שיכור און אוואנטוריסט, האט אפט געשלאגען די פרוי מכות רצח, געפייניגט די קינדער און זיי פעריאגט פון שטוב. אנומעלטען האט ער זיין 13-יעהריגער טאכטער געגעבען א קאפיע און מהאט זי געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל. דער פרוי האט ער אויס-געזאקט אגאוויג, צום זוהן האט ער עטליכע מאל געשאסען פון א רעוואליוער, און צום גליק נישט געטראפען.

אין קריטישען טאג האט ער די פרוי נאכגע-יאגט אין גאס, געשלעפט פאר די האר און גע-שריגען: איצט איז געקומען דיין סוף!

דער זוהן, מיכאל, זעהענדיג די לאגע פון דער מוטער, האט ארויסגעכאפט א רעוואליווער און דעם אכזר דערשאסען אויף טויט.

אויסהערענדיג די עדות און פערטיידיגונג האט דאס געריכט ארויסגעטראגען אן אורטייל, לויט וועלכען מיכאל איז פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה אפצולעגען דאס אויספיהרען די שטראף אויף 2 יאהר. באלד נאכן ארויסטראגען דעם פסק-דין איז טווארדאיוסקי גלייך בעפרייט געווארען פון ארעסט.

טעאטער פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20
ווילנער יודישע אפערעטען-טרופע
מיט'ן אנטייל פון גוט-בעקאנטע ארטיסטן
נחמה, קאדיש, חאש ש. קוטנער
אנסאמבל: אידינא, בלאט אברהם, גראדנער אברהם, חאש יוסף, טאפפער עדיא, ליפאווסקא אסתר, נחמה, נייוווירט יוסף, פעטערמאן, קאדיש, מוטנער שלמה, ראבין מנחם, רייכער עטקע
היינט, זונטאג, 4 נאכמ. פאפולערע פרייזען און 9 אוונט
„אמעריקאנער ליטוואק"
אפערעטע אין 2 אקטען מיט עפילאג, פון לעש. מוזיק: אלשאנעצקי. רעזשי: קאדיש.
אייגענע דעקאראציעס און קאסטיומען. גרויסער ארקעסטער דיר.: דוד ביינעלמאן.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון „פילהארמאניע". אנפיהרונג: ב. אסס.
מארגען, מאנטאג, ווערט צוליב'ן קאנצערט פון קוסעוויצקי — נישט געשפילט.

לאדזער אנגעזעהענער יודישער סוחר
זיך אויפגעהאנגען אין א וואלד

ליטוואק, ערב סוכות, האבען פויערים פון דארף סטאווקי הינטער לאדז געפונען אין וואלד הענגען א מענש. די דערשראקענע פויערים האבען דאס מיטגעטיילט דער פאליציי וואו אין דארף ראמ-בען. די אנגעקומענע פאליציי האט איהם אפגע-שניטען פון בוים. ער איז געווען אנגעטון אין א טונקעלען אנצוג און מאנטעל. דער אנגעקומענער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט דעם טויט.

פון די דאקומענטען, וואס מ'האט ביי איהם געפונען, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער זעלבסט-מערדער איז אדאלף גאלדבערג, בעזיצער פון א שרייב-מאשין-געשעפט אויף אנדזשעיא 6. יאהרען לאנג האט ער זיין געשעפט געהאט אין בנין פון גראנד-האטעל. די לעצטע צייט האט ער זיך געפונען אין פינאנציעלע שוועריגקייטען. אין זיינע געשפרע-כען מיט זיינע אנגעשטעלטע האט ער געזאגט, אז אויב די געשעפטען וועלען זיך נישט פערבעסערן, וועט ער געצוואונגען זיין צו בעגעהן זעלבסטמארד.

פערגאנגענעם מאנטאג איז ער אוועק פון גע-שעפט און ערקלעהרט, אז ער פאהרט צו זיין שוועגער קיין קאנסטאנטין. אנשטאט קיין קאנסטאנטין איז ער אוועק אין וועלדעל הינטער סטאווקי און זיך אויפגעהאנגען.

דער זעלבסטמערדער האט איבערגעלאזט עט-ליכע בריף צו דער פרוי און קינדער. אין וועלכע ער בעט קיינעם נישט צו בעשולדיגען אין זיין טויט. צו דעם פערצווייפעלטען שריט האט איהם געשטויסען זיין קריטישע לאגע.

דער טויטער קערפער איז געבראכט געווארען קיין לאדז.

KINO TEATR
MIRAZ
היינט און פאלג. טעג!
די פרעהליכסטע פוילישע מיליטערישע קאמעדיע א. נ.
„דאדעק — אויפ'ן — פראנט"
אין דער הויפטראלע:
ADOLF DYMSZA

טייערער געווארען געבעקס

אין לאקאל פון האנדווערקער-קאמער אין לאדז איז אונטער דעם פארזיץ פון פרעזעס פון האנד-ווערקער-קאמער, ה. קאפטשינסקי פארגעקומען א זי-צונג וועגען פרייז פון געבעקס. ס'זענען אנוועזענד געווען פערטרעטער פון די האנדווערקער-קאמער פרעזעס קאפטשינסקי, דירעקטאר דאבאש פון קריסטליכען צעך, סטארשי — גראלינסקי באיאנקע און צאללער.

פון יוד. בעקער-צעך סטארשי קלמן צוויליך, וו. סטארשי מענדעל קופערמינץ, משה רעמבעלינסקי, בנימין הענעכאוויטש.

ה' גראלינסקי רעפערירט וועגען דער שטייגערונג פון געבעקס, בעגרינדעט דורך די פארגעליגטע קאל-קולאציע.

די קאלקולאציע איז געווארען איינשטימיג אק-צעפטירט דורך די אנוועזענדע, און ס'איז בע-שטימט געווארען 65 גר. פאר 2 קילא ברויט און 75 גר. פאר 1 קילא זעמעל.

גלייכצייטיג לענט פאר דער ה' גראלינסקי, אז איין ענצעלנע זעמעל זאל קאסטען 5 גראשען, דאס הייסט, אויף א קילא זאל זיין 15 זעמעל. די וואג פון די זעמעל וועט ווערען קאנטראלירט.

נאך דער קאנפערענץ אין דער האנדווערקער-קאמער איז די דעלעגאציע פון ביידע צעכען, און פערטרעטער פון די האנדעלס-קאמער אוועק אין דער סטאראסטווע, וועלכע איז נאך אונטער-האנדלונגען צווישען דעם סטאראסטע און די פער-טרעטער פון די צעכען געקומען צו א הסכם, דאס א 2 קג. ברויט קאסט 60 גר., 1 ק' זעמעל 75 גראשען, 1 ק. ראזאווע ברויט 25 גר. די דאזיגע פרייזען זענען ענטגילטיג.

היינט זונטאג דעם 4-טען אקטאבער זענען ארויס געפאהרען נאך ווארשא אויף א ארגאניזאציאנס-זי-צונג פון די יודישע בעקער אין פוילען אין צוזאמענ-האנג מיט דער דערהעהטערונג פון מעבאניזירען די בעקערייען אין די פערזאנען פון סטארשי קלמן צוויליך, וו. סטארשי מענדעל קופערמינץ, משה רעמ-בעלינסקי. יצחק מאיר פאקולא.

בעריכטען וועגען זומער-קאלאניעס און האלב-קאלאניעס

די וואיעוואדישע קאמיסיע פאר ענינים פון זומער-קאלאניעס אין לאדז דערמאהנט, אז דער טערמין פון אפגעבען בעריכטען פון דער אדורכ-געפיהרטער אקציע פון זומער-קאלאניעס איז אפ-געלאפען דעם 1 אקטאבער ה. י.

גלייכצייטיג ווערט געמאלדען אלע פעראינ-טערעסירטע, אז דאס אפגעבען בעריכטען פון דער אקציע פון זומער-קאלאניעס און האלב-קאלאניעס פאר קינדער און יוגענד פערפליכטעט אלע אינ-סטיטוציעס, וואס פערנעהמען זיך מיט דער זומער-קאלאניעס-אקציע אונאפהענגיג דערפון, צי זיי האבען גענאסען פון מלוכה-סובווענץ, צי זיי האבען געפיהרט זייער אקציע מיט זייערע אייגענע מיטלען.

בעריכטס-פארמולארען קען מען בעקומען אין ביורא פון דער וואיעוואדישער קאמיסיע, אגרא-דאווא 15, צימער 38.

דער שטרייק פון קינא-אפעראטארען

(א) דער שטרייק פון די קינא-אפעראטארען וואס האט זיך אנגעהויבען עהרנעכטען, דויערט ווייטער.

די קינא-אפעראטארען פאדערען א קאלעקטי-ווען אפמאך (לעת עתה פלעגען זיי פערדינען פון 30 ביז 70 זלאטעס) וועכענטליך.

אינ'ם קינא „ריאלטא" האבען די שטריי-קענדע אפעראטארען אקופירט די קאבינע. בכדי נישט צולאזען צו דער דעמאנסטראציע פון די פילמען.

ליקווידירט א רייה געזעלשאפטען

(א) לויט ווי מיר האבען געמאלדען, האט די שטאטישע סטאראסטווע אדורכגעפיהרט א קאנטרא-ציע און בערוטיות'ריגע פארשונג פון א רייה אר-גאניזאציעס און געזעלשאפטען וועלכע זענען גע-ווען רעגיסטרירט און האבען אבער א לענגערע צייט נישט עקזיסטירט פארמעל, אדער — עקזיסטירט בלויז אינ'ם רעגיסטער, אינדערעמת'ן האבען זיי אבער נישט ארויסגעוויזען קיין שום טעטיגקייט.

אין רעזולטאט פון די פארשונגען וועלען אנ'ערך 50 פערשידענע לאקאלע געזעלשאפטען אפיציעל ליקווידירט ווערען.

Dr. med.
J. Schlosser
כירורג
ul. CEGIELNIANA 30, tel. 122-16.
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 4—7 אוונד.

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
נאוראטאוויטשא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32

פייערליכע ערעפנונג פון נייעם לאָקאַל פון פ. ק. אַ.

פאַרגאַנגענעם דאָנערשטאַג, ד. 1־טען ד. ח. איז פאַרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון נייעם לאָקאַל פון פ. ק. אַ. אין לאָדז.

צו דער ערעפנונג זענען געקומען פאַרשטעהער פון אַלע קרייזען און שיכטען פון דער בעפעלקערונג, אָנהויבענדיג פון אַרבייטער ביז פאַבריקאַנטען, וואָרום אַלע געניסען דאָך פון דער טעטיגקייט פון פ.ק.אַ.

דאָס איבערטראָגען די בוראָ פון פ. ק. אַ. אין נייעם לאָקאַל, אויף אַל. קאָשטשושקי 15 איז ספּעציעל צוגעגרייט געוואָרען צו דעם צוועק, און גיט די גאַראַנטיע, אַז זי וועט האָבען די מעגליכקייט צו בעדינען די גרויסע צאָהל אינטערעסאַנטען.

11 פאַרמיטאַג איז דער הויפּט־אָפּעראַציע־זאַל פון פ. ק. אַ. איבערפילט געוואָרען מיט אַ גרויסע צאָהל פערבעטענע געסט, וועלכע זענען בעגריסט געוואָרען פון וויצע־פּרעזעס פון פ. ק. אַ. קאָזשימיעזש סטזשעגאַצקי, אין דער בעגלייטונג פון ראַט און פערוואַלטונג.

צו דער פייערליכקייט זענען געקומען דער וואָיעוואָדע ה' האוקע־נאָוואַק, גענ. לאַנגנער, שטאָט־פּרעזידענט גאַדלעווסקי, סטאַראָסטע ד"ר וואַ־אַנע, קרייז־סטאַראָסטע מאַקאָווסקי, פּרעזעס פון דער האַנדעלס־קאַמער, פּרעזעס פון דער האַנדווערקער־קאַמער, פּאָליציי־קאָמענדאַנט טאַכוואַנסקי, אינספּ. גייִדזשעלסקי, פאַרשטעהער פון דער פינאַנץ־מאַכט, דירעקטאָר פון דער באַנק־פּאָלסקי אין לאָדז ה' רידכער, דעלעגאַציעס פון סוחרישע און געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, פאַרשטעהער פון דער פּרעסע און פון זשורנאַליסטן־סינדיקאַט.

די פייערליכע ערעפנונגס־רעדע האָט געהאַלטען פּיסקאָפּ יאַשינסקי. בעגריסונגס־רעדעס האָבען געהאַלטען פּרעזידענט גאַדלעווסקי, פּרעזעס פון דער האַנדעלס־קאַמער, אַ גרויסע רעדע האָט געהאַלטען דער וויצע־פּרעזעס פון פ. ק. אַ. סטזשעגאַצקי, דער רעדנער האָט געדאַנקט די אַנוועזענדע פאַר זייער בעזוך און געוואונטשען פּראָדוקטיווע אַרבייט לטובת די קליענטען.

נאָך דער פייערליכקייט האָבען די געסט בעזוכט ד' בוראָ און די טעכנישע איינריכטונגען. צום סוף האָט דער עולם פאַרבראַכט ביי אַ גלעזעל וויין.

פּרעזעס פון פ. ק. אַ. דר. גרובער אין לאָדז

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן עפענען די זעלבסטשטענדיגע אָפּטיילונג פון פ. ק. אַ. אין לאָדז, האָט די האַנדעלס־קאַמער בעשלאָסען איינצואָרדנען אַ באַנקעט, כדי אונטערצושטרייכען די גרויסע בעדייטונג וואָס די ווירטשאַפטליכע ספערען שרייבען צו דער דאָזיגער אינסטיטוציע, צום באַנקעט, וועלכער איז געבעטען פאַרגעקומען זענען איינגעלאַדען געוואָרען דער פּרעזעס פון פ. ק. אַ. ד"ר הענריק גרובער, וויצע־פּרעזעס קאָזשימיעזש סטזשעגאַצקי, דירעקטאָר פון שטייער־דעפּאַרטאַמענט ביים פינאַנץ־מיניסטעריום ה' לובאָוויצקי און די מיטגלידער פון דער פ. ק. אַ. דירעקציע.

אויפ'ן באַנקעט איז די האַנדעלסקאַמער געוואָרען רעפּרעזענטירט דורכ'ן פּרעזעס, וויצע־פּרעזעס און פאַרזיצערס פון דער קאָמיסיעס און פיל פער־פעטענע הויכגעשטעלטע פּערזענליכקייטען.

דער פּרעזעס פון דער האַנדעלס־קאַמער ה' מאַרטשישעווסקי האָט בעגריסט די געסט מיט אַ קורצער רעדע, אין וועלכער ער האָט אָנגעוויזען אויף דער גרויסער בעדייטונג וואָס די פ. ק. אַ. אָפּטיילונג האָט פאַר לאָדז און געדאַנקט פאַר ערפילען דעם פּאָסטולאַט פון די ווירטשאַפטליכע קרייזען ביי אונז אין שטאָט.

אַלס ענטפער האָט פּרעזעס ד"ר גרובער געהאַלטען פאָלגענדע רעדע:

„מיר הערען אָפט דעם שטאַנדפּונקט, אַז דער אומפערמיידליכער גורל פון פּוילען איז נויט, ווייל מיר האָבען אַן איבער־פלוס פון אַגראַר־בעפעלקערונג און די שטעט זענען נישט פעהיג צו אַזאַ אינדוסטריאַליזאַציע, אַז זיי זאָלען בענוצען דעם איבערפלוס צום וואויל פון לאַנד. מיט דעם דאָזיגען שטאַנדפּונקט ערקלערט זיך די איבעריגע עמיגראַציע פון פּוילען און איהר נייטהאַפטיגקייט דאַרף מען צושרייבען דעם פאַקט, אַז מ'האָט איינגעטליך ביז איצט נישט געפּרובט צו לעזען דאָס דאָזיגע פּראָבלעם פון דער פּראַקטישער זייט, ריכטענדיג זיך מיטן פּראָבלעם מיידען מיר אויס דעם פאַקט, אַז אַ פּראָבלעם, וואָס האָט אַזאַ וויכטיגע פּראַקטישע בעדייטונג ווי ס'איז די בעפעלקערונגס־בעוועגונג, קען מען לעזען אויסשליסליך אויף אַ רעאַלען אופן, און נעמליך דורך דעם פּרוב צו שאַפען אַרבייטס־וואַרשטאַטען, דורך אַ סיסטעמאַטישער אַקציע צו פערגרעסערן די אויפנאַהמס־פעהיגקייט פון מאַרק און אויסמעסטערן די ווירטשאַפט, דאָס זענען נישט קיין פאַנטאַזיעס.

דאָס פעהלען פון אַ גוטער ווירטשאַפט, אויף וואָס מען בעקלאָגט זיך, סהר, דאַרף מען זוכען נישט אין דעם קומערל פון מענשליכער טעטיגקייט, וואו ס'זענען פאַרהאַן ווערטער, נאָר וואו ס'זענען פאַרהאַן פאַקטען.

אַז די קאָנסעקווענץ פון אַרבייט און די רעאַליזאַציע פון פּראָגראַם שאַפען רייכטימער טראָץ די טעאָריעס — לערנט אונז די געשיכטע פון לאָדז, די פּראָבלעמען וואָס זענען נוגע לאָדז — אַלס גרעסטער אין דער מלוכה אַרבייטס־וואַרשטאַט און כמעט די גרעסטע אַרבייטער־שטאָט פון אַ דעצידירענדער בעדייטונג, נעמען איצט אָן אַן אַלפּוילישן כאַראַקטער און ענטשטעהן אויטאָמאַטיש ווען ס'רוקט זיך נאָר אַרויס די פראַגע פון דער פּוילישער אינדוסטריע.

— איך האַלט, אַז ס'וועט זיך פיל ענדערן צו גוטנס אין די שטענדיגע שטאַנדפּונקטען, ווען מיר וועלען אָננעהמען אַלס אַקסיאָמע, אַז דאָס דערהאַלטען די אַרבייטסרעכטאות ביי דער אַרבייט איז דער איינציגער בעדינג צו שאַפען דעם פּוילישען וואוילזיין: מיר זענען ביז איצט שטענדיג פון אַ צו הויכען קוק צוגעגאַנגען צו די עקאָנאָמישע שוועריגקייטען, אין וועלכע מיר לעבען, פערגעסענדיג אָפט די פשוטס'טע אמת'ן. דער נייעסטער סטיל שאַפט נישט אָפּ דעם ראַדיקאַלען קאָנסערוואַטיווען אמת, אַז נאָר דעמאָלט קען מען רעדען וועגען גרויסע קאַפּיטאַלען, ווען פאַר זיי געהט אַ גרויסע אַרבייט, אין דער רייהענפאָלגע זענען ענטשטאַנען די רייכטימער אין אויסלאַנד, אויף וועלכע מיר קוקען מיט קנאה, קאַפּיטאַל האָט די געוואוינהייט, אַז ער פאַלט נישט אַראָפּ פון הימעל, ער בעפרוכפּערט זיך נישט פון זיך אַליין און מוז ווערען אונטערגעלעהנט מיט דער טעטיגקייט פון מוח און הענד, ווען מיר וועלען צוריקקעהרען די בירגער־רעכט דער גוט־אָרגאַניזירטער אַרבייט, וועלען מיר זעהען, אַז דער פּלאַץ וועט זיך בעסער אָנהערען. קליידען, וועט פאַרברויכען מעהר קוילען און וועט לייענען מעהר ביכער. דאָס מעכאַנישע אָפּשרייבען פון אַרבייטער און צושרייבען דעם אַרבייטס־געבער גאָהער פערקעהרט וועט נישט אונטערשטיצט ווערען מיט קאָנקרעטער טעטיגקייט, מיט אַ ווירטשאַפטליכער פּערספּעקטיוו, דעריבער ווען מען רעדט וועגען דער ציגנטע פון פערבעסערונג, איז פאַר יעדען פיל נעהנטער דער פּלאַן פון גוט־אָרגאַניזירטע אַרבייטען, וועלכע ווערען גערופען אינוועסטיציע־פּלאַן, איידער דער לאַנגישער פּראָגראַם און פאַראויסזעהונגען וועלכע ראַטעווען דעם דופק פון ווירטשאַפטליכען לעבען.

די סיטואַציע פון איינגעטרוקענטן פּוילישען קאַפּיטאַל־מאַרק, איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך פאַקטאָרען, וועלכע איז נישט שטענדיג ביי אונז אָפּהענגיג פון דער מלוכה־פּאָליטיק. דער טאַריף־קאַמף, פּראָהיביציע־קאַמף, רעגלאַמענטאַציע פון דעוויזען־פערקעהר, זענען אונטערגענומען געוואָרען מחוץ די גרעניצען פון אונזער לאַנד און דאָס אין מלכות, וועלכע מ'קען אַמווייניגסטען חושד זיין אין עטאַטיזם, וואָס וואָלט אונז פערבליבען, ווען מיר וואָלטען געוואָרט דערויף, וואָס עס וועט ווייטער זיין, נישט געבענדיג פון זיך אַ טרנישט און אַראָפּבויגענדיג דעם קאָפּ פאַר די קלעפּ פון גורל. זייענדיג אין אַנפאַנגס־סטאַדיום פון ווירטשאַפטליכען לעבען און נאָך מעהר פון פינאַנציעלען, מוזען מיר זיך מאַכען אַ געווידען און רעאַלען ציל פאַר אונזער צוקונפט. דער דאָזיגער ציל דאַרף זיין דאָס שאַפען גרויסע געלד־רעזערוואַרען, וואָס מאַכען מעגליך דאָס פינאַנסירען דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען אויף אַ העכערן ניוואָ, וואָס ביז איצט, אָבער דאָס שאַפען די דאָזיגע קאַפּיטאַלען קענען אין קיין שום פאַל נישט זיין דורך אַ געדאַנקלאָזער מעכאַניק פון די דרוק־מאַשין. מיר מוזען שטרעבען צום פסדר'דיגען פערגרעסערן די פערמעגליכקייט פון דורכשניטליכען בירגער אויפן וועג פון פעסטשטעלען דעם דאָזיגען פּרימיטיוו, וועלכע בעוויזט וואונדער און וועלכע הייסט עקאָנאָמיע.

אויף דעם דאָזיגען פּרימיטיוו שטיצט די קאַפּיטאַל־מאַכט פון מערב, אויף די קאַפּיטאַלען, וועלכע זענען דעפּאָנירט אין פינאַנציעלע אינסטיטוציעס, וועלען צוריקקעהרען צום ווירטשאַפטליכען לעבען, אויב זיי וועלען דינען צום פינאַנסירען די אַרבייט פון הענד און מוח. וועט גלייכגילטיג זיין די פראַגע וואו ס'געפינט זיך דער צענטער פון דיסטריבוציע. מ'דאַרף אָבער געדענקען, אַז פינאַנצען זענען נישט קיין אַבסטראַקטער בעגריף, זיי זענען אַן אָרגאַניזאַציע פון הונדערט־פּראָצענטיגער פּראַקטישער בעדייטונג. זיי זענען דער הילפס־אַפּאַראַט פאַרן ווירטשאַפטליכען לעבען: דער געלד־פערקעהר איז געשאַפען געוואָרען צו בעדינען די ווירטשאַפט, און נישט פערקעהרט. דעריבער איז דאָס געלד שטאַרקער דאָרט, וואו נעבען דער קאַפּיטאַליזאַציע און פאַרזיכטיגער עמיסיע־פּאָליטיק איז די גרעסטע צאָהל אַרבייטס־הענד פערנומען ביי דער אַרבייט. אַ וויכטיגע ראָל צו דינען דעם געלד־פערקעהר ערפילט גאָלד, מיר מוזען שטרעבען צום שטענדיגען פערגרעסערן פון זיינע רעזערווען,, אָבער גלייכצייטיג דאַרף מען געדענקען, אַז דאָרט וואו מ'טוט גאָרנישט, וועט דאָס געלד זיין שטענדיג שוואַך, כאָטשבי מצד דעם צאָהלונגס־בילאַנס, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די קוועלען פון דער עמיסיע־באַנק פלאַצען פון גאָלד, ווייל דער איינציגער ווירקליכער יסוד פון אַ גוטער ווירטשאַפט איז די סטאַביליקייט פון דער וואַלוטאַ, דער צוטרוי פון בירגער, וועלכער בויט דעם גרויסען רעזערוואואַר פון די געזעלשאַפטליכע קאַפּיטאַלען האָט איהר מקור אין דער איבערצייגונג, אַז די וואַלוטאַ פערטראָגט נישט קיין עקספּערימענטען און פערלאַנגט די סטאַביליגקייט וואָס שטיצט אויף אַ פערנונפטיגער ווירטשאַפט.

איינע פון די גרעסטע און אפשר דער גרעסטער אָרטיגער אויטאָריטעט אין די ענגלישע פינאַנסען, האָט ערשט נישט לאַנג געזאָגט, אַז די גאַראַנטיע פאַר אַ סטאַבילער וואַלוטע איז נישט דער צוואַקס פון גאָלד, נאָר די פערקלענערונג פון דער אַרבייטס־לאָזיגקייט. די דאָזיגע פערקלענערונג וועט זיך ביי אונז אָהן ספק אָנהויבען אין אַ ברייטער פאָרם, ווען די לאָזונג פון אַרבייט וועט אַרויסגערוקט ווערען אין אויבענאָן. דעמאָלט וועלען אַ גרויסע צאָהל אַרויס פון אונטער די פּוילישע מאַשינען פּראָדוקטען פון פּוילישע הענד, וועלכע וועלען זיין בעשטימט פאַר די ברייטע מאַסען פּוילישע קאָנסומענטען, כדי דערצו צו דערגעהן, מוזען מיר איבעראַרבייטען די דינאַמיק פון פאָלק אין לעבעדיגע רעאַלע ווערטען. מיר אַליין מוזען דאָס טון, ווייל קיינער וועט פאַר אונז די דאָזיגע אַרבייט נישט אויספיהרען, אויב אומיצער צווייפעלט אין די איינענע כוחות זאָל ער אויפקוקען, דעמאָלט וועט דער שוואונג פון דער ווירטשאַפטליכער איניציאַטיוו, אַרויסגעוויזען ווערען דורך שעפערישע מענשען, וועלכע בויען און פיהרען די לאָדזער אינדוסטריע געפינען פיל נאָכפאָלגער".

די רעדע פון פּרעזעס גרובער איז בעשאָנקען געוואָרען מיט רוישענדע אַפּלאָדיסמענטען. דער באַנקעט אין דער האַנדעלס־קאַמער האָט זיך פערצויגען ביז אין די שפּעטע אָוונט־שעה'ן.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונגען (קאָמוניקאַטען)

„שמחה פלאַכטע"

„שמחה פלאַכטע" אויפגעפיהרט דורך דעם גוט בעקאַנטען אַנסאַמבל פון דער „יונגער בינע" (יונג־טעאַטער) האָט זעהר אויסגענומען ביים לאָדזער עולם.

„שמחה פלאַכטע" פערמאָגט אַזוי פיל אונמיטעלבאַרע פריילעכקייט, וואונדערבאַרע סיטואַציעס און פיינע סאַטירע. דער עולם זיצט געשפּאַנט אויף אַלע דריי אַקטען און נעמט אויף דעם וויץ מיט האַרציגען געלעכטער.

היינט ווערט „שמחה פלאַכטע" געשפּילט אין טעאַטער ראַזמאַיטאָשטשי צוויי מאָל: 4 נאָכמיטאָג און 9.15 אָוונד.

„אַמעריקאַנער ליטוואַקי" אין פילהאַרמאָניע

די פּרעכטיגע אָפּערעטקע „אַמעריקאַנער ליטוואַק"— האָט דעם יום־טוב ווירקליך געשלאָגען דעם רעקאָרד פון אַלע ביז־איצטיגע אָפּערעטען. דער פילהאַרמאָניע זאַל איז געווען ביי יעדער פאָרשטעלונג איבערפילט.

„אַמעריקאַנער ליטוואַק" — ווערט געשפּילט היינט זונטאָג 4 נאָכמ. און 9 אָוונד.

מאָנטאָג ווערט צוליב'ן קאָנצערט פון קוסעוויצקי— נישט געשפּילט.

ווילבוג־כאָר אין לאָדז

דער בערימטער כאָר פון דער ווילנער יודישער בילדונגס־געזעלשאַפט (ווילבוג) מאַכט איצט אַ טורנע איבער וואַרשא און לאָדז. ווילבוג פערנעמט אַ חשוב'ען אָרט אין דעם יודישען ווילנע, אין דעם צענטער פון דער יודישער קולטור־בעוועגונג. דער ווילבוג־כאָר האָט זיך בערימט געמאַכט אין גאַנץ פּוילען מיט זיינע פילמאַליגע אַרויסטריטען אין פּוילישען ראַדיאָ. ס'איז אַגב דער ערשטער פאַל ווען אויף די פאַלעס פון פּוילישען ראַדיאָ האָבען זיך פונאַנדערגעטראָגען די קלאַנגען פון יודישען פאָלקס־כאָר.

די קאָנצערטען קומען פאָר דעם 9־טען און 10־טען ד. ח. 7.30 אָוונד אין זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ גאַס 20.

פון פּוילישען טעאַטער

היינט 12 בייטאָג ווערט געשפּילט די קאָמעדיע „מילאָשטשי ניעדאָסטאַטשניע".

4 נאָכמיטאָג — „לודזשע נאַ קזשע", אין אָוונד 8.30 „וויעלקאַ מילאָשטש".

ראַדיאָ־פּראָגראַם

זונטאָג, דעם 4־טען אָקטאָבער

8 צייט־סיגנאַל, 8.18 מוזיק (פּליטען), 8.50 ידיעות, 10.30 פּליטען, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 פריהמאָרגען פון אָפּערעטען - מוזיק אויסגעפיהרט פון לאָדזער סימפאָנישען אָרקעסטער אונטער דער דיר. פון פּיעטרושקאַ, 2.45 פּליטען, 3 לייכטע מוזיק. אודיציע, 3.30 אודיציע פאַר דערפער, 4 רעקלאַמע־קאָנצערט, 4.15 ראַטגעבער פאַר ספּאָרטלער, 5 קאָנצערט, 6.30 רעדע פון מיניסטער שוויענטאָסלאַווסקי, 7 ליטעראַרישע סקיצע, 7.15 פערוויילונגס־מוזיק, 7.45 וויאָלענטשעל - קאָנצערט, 8.20 ספּאָרט־ידיעות, 8.35 לאָקאַלע ספּאָרט־ידיעות, 8.40 פּאָליטישע איבערזיכט, 8.50 אָוונט־ידיעות, 9 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע בוואַליעס". 9.30 קאָנצערט, 10 רעוועלערסען - קאָנצערט, 10.30 טאַנץ־מוזיק (פּליטען)

NADESZŁY
Kapelusze
pilśniowe i sztywne
HABIG I HÜCKEL
w różnych gatunkach
B. KLAJNBAUM
Piotrkowska 31, tel. 262-18.
88, „ 238-16.

1. סטאָמאַטאָלאָגישע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
Dr. med. פון
Sadokierski
פּעטריקאָווער 56, טעל. 129-77
כירורגיע פון ציינער, קיהן־באַקען און יאַסלעס

ה. אַקערמאַן

ער און זיינע פרויען

ראָמאַן פון יודישען לעבען

38

נאָכ'ן אויסטרינקען מיין גלעזעל בראָנפען האָט מיר סיאָמע אַרויסגעשיקט פּאַראויס אין דרויסען און האָט געזאָגט, אַז ער קומט גלייך אַרויס, מאַלט איין, אַז די מינוט זיינע האָט גענומען אַ האַלבע שעה — אָבער מילא — איך האָב געוואַרט.

ביים אַרויסקומען פון יענעם הויז האָט סיאָמע צו מיר אַ וואונק געטון מיט'ן בעלמעזאָטען אויג זיי'עם און האָט מיר אַ שטורקע געטון אין דער פּלייצע, ווי איינער רעדט: „האָב איך עס פערבראַכט — דער רוח זאָל עס נעמען !!..." — און מיר זענען ווייטער געפאָהרען.

ווייזט אויס, אַז ביים פערלאָזען דער מיידעלס הויז האָט סיאָמקע אָפּגעטאַרעט איהר פּאָרטמאָנע מיט געלד, און ער האָט די גאַנצע געשיכטע געוואָלט אַרויפלייגען אויף מיר. איז נאָך יענעם טאָג געקומען צו לויפען די אָרימע מיידעל צו מיין באַלעבאָסטע אין דער פּראַטשעשניאַ אַריין מיט אַ געוויין, אַז איינער פון איהרע מענשען — ס'הייסט איך אָדער סיאָמע — האָט איהר בע'גנב'עט.

איך מיט סיאָמען זענען נאָר וואָס געהאַט צוריקגעקומען פון שטאָט מיט'ן ליידיגען וואָגען אָנצולאָדען נאָך פּעקלעך, און סיאָמע האָט, ווייזט אויס, בעמערקט ווי דאָס מיידעל איז אַריינגעקומען אין דער פּראַטשעשניאַ און ער האָט שוין פערשטאַנען, וואָס עס האָט זי געבראַכט אַהער.

איך האָב פון גאָרנישט געוואוסט וואָס צו זאָגען, און ווען איך מיט סיאָמען זענען אַריינגעקומען אין דער פּראַטשעשניאַ — איז שוין דאָרטען געשטאַנען דאָס מיידעל מיט אַ זשאַנדאַר, און דער זשאַנדאַר האָט מיך מיט סיאָמען גענומען בעזוכען. דעם ערשטען האָט ער גענומען בעזוכען סיאָמען און ער האָט ביי איהם גאָרנישט געפונען. נאָכדעם האָט ער זיך גענומען צו מיר — און אַזוי שנעל ווי ער האָט גענומען בעטאַפּען מיינע קעשענעס, האָט ער באַלד פון דאָרט אַרויסגענומען דער מיידעל'ס פּאָרטמאָנע מיט'ן געלד. זי האָט דאָרטען געהאַט אַ 15 רובעל מזומן געלד. מיר האָט אָנגעהויבען צו האַקען דער קאָפּ און כ'האָב נישט געוואוסט, וואָס ס'טוט זיך מיט מיר. איך האָב גענומען שרייען, וויינען, אַז איך בין נישט שולדיג; אַז איך ווייס נישט פון וואָס צו זאָגען, אָבער מיין וויינען און שרייען האָט מיר געהאָלפען ווי אַ טויטען באַנקעס, און אין 15 מינוט אַרום בין איך שוין געלעגען אַ פערשפּאַרטער אונטער גראַטעס, אַנ'אומשולדיגער אַנ'עלענדער, פאַר וועמען עס איז נישט געווען קיינער ווער ס'זאָל זיך אָננעמען.

ליגענדיג אַ פערשפּאַרטער אין דער „חד גדיה" איינער אַליין, האָב איך זיך ערשט איצטער אַרומגעקוקט אין וואָס פאַר אַ שווינדלערישער לאַגע איך געפין זיך. עס האָבען זיך פּלוצים ביי מיר אין קאָפּ גענומען פונאַנדערוויקלען בילדער פון מיין לעבען פון קליינערהייט אָן ביז אַט דער רגע שווינדלערישען מאָמענט, די ישיבה, וואו איך האָב געלערנט... די אַלע „טעג" וואָס איך האָב געגעסען... מיין חתונה מיט סערקען... די בושה, וואָס זי האָט מיר אָנגעטון... מיינע בעציהונגען מיט ראַכעל'ן... מיין חתונה מיט בהיה'ן... אַלעס האָט זיך מיר איצטער דורכגעדרעהט פאַר מיינע ווי־דלעבדיגע אויגען..

— וואָס זאָל איך טון ? וואָס זאָל איך טון ?

— האָב איך זיך אַליין געפרעגט, און האָב אַליין קיין ענטפער נישט געפונען. און כאָטש איך בין אין דער גנבה גאַר נישט געווען שולדיג — האָב איך זיך דאָך אַליין בעשולדיגט — איך האָב זיך אַלץ געפילט זינדיג אין מיינע אייגענע אויגען.

אַ מידער אַ דערשלאָגענער האָב איך זיך אַרויפגעוואָרפען אויף די נאַרעס און כ'האָב געפּרובט צוהאַלטענדיג זיך מיט ביידע הענט ביי מיין צעטומלטען קאָפּ, אנטשלאָפען ווערען.

כ'ווייס נישט צי מען קאָן דאָס רופען שלאָפען, אָבער סיי ווי בין איך אַזוי אַ גאַנצע נאַכט געלעגען מיט פערטאַיעט מיט צוגעמאַכטע אויגען און איך האָב נישט געוואוסט וואָס מיט מיר טוט זיך.

אַזוי בין איך געלעגען ביז דער פרי־המאָרגען האָט אָנגעהויבען אַריינקוקען אין מיין קאַמער און ערשט דאַן האָב איך זיך אָנגעהויבען אויף אַנ'אמת'ן אַרומצוקוקען וואו איך בין.

אין אַ ווינקעל פון מיין נאַרע האָב איך באַלד דערזעהען אַ זאַך פון וואָס עס איז מיר נישט גוט געוואָרען אויפ'ן האַרצען און איך האָב געפיהלט, אַז אַט חלש איך און פאַל אַנידער, און איך ווייס טאַקע נישט וועסער זכות עס איז מיר דאַן ביי־געשטאַנען וואָס איך האָב דאָס אויסגעהאַלטען.

אין ווינקעל איז געווען אַ קופּע מיט צואה, וואָס איז ווייזט אויס, אַזוי פערבליבען נאָך פריש פון אַ פריהערדיגען אַרעסטאַנט, וועלכער איז דאָרט געזעסען איידער איך בין אהינגעקומען. אַ חוץ דעם איז געווען נאָס די פּאָדלאָגע פון השתנה, און איך האָב געמיינט, אַז איך עק זיך.

די ווינקלען פון דער סטעליע זענען געווען „בעוואַקסען" מיט שפּינוועבס און די ווענט זענען געווען אויסגעשמירט מיט פערטריקענט בלוט פון געהרג'עטע וואַנצען.

דאָס פענסטער איז געווען זעהר הויך, כמעט ביי דער סטעליע, און פערקלאַפּט מיט גראַטעס, אַזוי, אַז ווי איך זאָל זיך נישט געוועהן אַרויפדראַפּען אויף דער נאַרע, וואָלט איך אויך דאָס פענסטער נישט געקאָנט דערגרייכען.

עס איז מיר איצט געקומען אויפ'ן געדאַנק דניאל, ווען ער האָט זיך געפונען אין גרוב מיט די לייבען ; אָבער צי גאָט וועט מיך ראַטעווען פון דאַנען, ווי ער האָט געראַטעוועט דניאל'ן — דאָס, זעהט איהר, האָב איך שוין נישט געוואוסט.

(פאָרטזעצונג קומט)

Charlie Chaplin

היינטיגע צייטען

היינט איז פאַלג. טאָג!

דער גרעסטער קאָמיקער פון דער וועלט

אין גרעסטען פילם פון אַלע צייטען

נידריגסטע פרייזען פון די פּלעצער:
באַלקאָן 54 גר. | 85 גר. II פּל. | 1.09 זל. I פּל.

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צייטבען פון די נייעסטע אַקטואַליטעטען. — נעקסטער פּראָגראַם: „ROSE MARIE“ מיט J. Macdonald אין דער הויפּט-ראָלע

קלאַנג-קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

ליעבער וועלכע נייעס
וערען אויסגענומען ביליג ביי ג. נאַרדמאַן שרודמיעסקאַ 8

פאַרשפּרייט דעם נייעם **פאָלקסבלאַט**

MOTORY

elektr.

OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda rójkąt i rozruszniki własnego wyrobu WARSZTATY REPERACYJNE, przewijanie maszyn. Instalacje elektr. Reklamy neonowe.

Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000.

בעקאַנטמאַכונג.

דאָס קאָנצעסיאָנירטע בּיטשריפטן-בּיוראָ צו דער געריכטס- און אַדמיני-סטראַציוו-אינסטאַנצען פון

SALOMON ZALCMAN

איז איבערגעטראָגען געוואָרן פון 1-טען סעפּטעמבער ד. י. פון זגערזשער 23 אויף **זגערזשער 50**

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער „SZTUKA“
קאָפּערניקאַ 16, טעל. 140-72.

היינט פּרעזענטירען מיר, פילמען איבער אַלע פילמען! די שענסטע ליבעס-פּאָעמע און אויפפירונג

„שווארצער מלאך“

זעהר ריהרענדע ליבעס-דראַמע פון אַלע צייטען, מיטן אָנטייל פון די גלענצענדע אַרטיסטען:
FREDRYC MARCH, MERLE OBERON i HERBERT MARSHALL
נעקסטער פּראָגראַם: **BOUNTY** אין די הויפּטראָלן: **Charles Laughton i Clark Gable**

דאָקטוירים-אָפּטיילונג

רעפאָרמאַצקע פּילען

מיט דער מאַרקע גייסטליכער בעקאַנט פון יאָהר 1902 רעגולירען דעם מאָגען, שיצען פון רעוומאַטיזם, לעבער-ליידען, יענען דיקקייט, אַטרעטיזם, דאָס קומען בלוט איז קאָפּ. שטילען די יסורים פון העמאָרוידען, רייניגען דאָס בלוט און ביי נייגונגען צו אבסטרוקציע-ווינטער רורריינגונגס-מיטעל.
צו געברויכען 1 אָדער 2 פּילען אַ נאַכט.
פּרייז פון אַ שאַכטעל 1.35:
צו פאַרלאַנגען אין די אַפּטייקען און סקלאַדען מיט'ן גייסטליכען (Zakonnik)

Dr. med.
Michał Wejs
אינערליכעאון קינדער-קראַנקהייטען
לאַגעוויצקאַ 25, טעל. 215-18.
צוריקגעקעהרט
עמפּאַנגס-שעה'ן פון 11—1 און 6—8³⁰ אָוו.

DR.
J. HERSZFINKIEL
ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען
צוריקגעקומען
נעהמט אָן ביי זיך זשעלאַנאַ 8a
טעל. 111-87
ווי אויך אין דער לעטשניצע „פּאַמאָץ“ אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב — פון 8—1 בייטאָג

Doktór Med.
Szymon Grinberg
55 פּילסודסקיעגאָ 55
טעלעפאָן 168-58
נעמט אָן פון 8-טען ד. ח.
פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
J. GOLDBERG
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אָן פון 11—1 און פון 7—8 אָוונט

Dr. I. Piechowicz
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פּערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
שרודמיעסקאַ 18, טעל. 107-79.
נעמט אָן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אָוו.

Lek. Dentysta
St. Gelberg
Zawadzka 14, tel. 108-33
צוריקגעקעהרט.

Dr.med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען
בענעדיקטאַ 37 שערפּיען .6
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

Dr. L. RAPEPORT
אוראַלאַג
נירען און בּרוך-קראַנקהייטען
Cegielniana 8, tel. 236-90
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונט.

DR. MED.
G. FRIEDSTEIN
אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעצ. פון לעבער, מאָגען, סטאַלצאָווע קישקע און המאָרידען
ציגעל-נאַם 11, טעל. 117-95
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 6—8 אָוונט.

Dr. J. SCHORR
אינערליכע קראַנקהייטען
גדאַנסקאַ 11
טעל. 22-685
צוריקגעקעהרט
פון איוואַניטש

DR. MED.
MARKOWICZOWA
choroby skórne i weneryczne
MONIUSZKI 2
tel. 166-35
p o w r ó c i ł a
Przyjmuje od 8—1 i od 3—8 wiecz.

Lekarz-dentysta
L. Winnykamień
צוריקגעקעהרט
פּל. קאָשטשעלני 4, טעל. 179 24
נעמט אן פון 4—8 אָוונד.

Dr. med.
S. Druebin
Przyjmuje porody i operacje ginekologiczne
w swej prywatnej klinice
„S A N T E“
ul. 6-go Sierpnia 17, tel. 153-10.

Dr. med.
Bernard SPIRO
אינערליכע קראַנקהייטען, רענטגען
פּיעטריקאָווער 114,
טעל. 178-35.
נעמט אָן פון 5-7 אָוונד.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט
צוריקגעקעהרט

Lek.-Dentysta
Helena Halpern
Nurutowicza 2, tel. 170-96
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן אַ גאַנצן טאָג

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראַנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערוועז-קראַנקהייטען
האָבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

Dr. I. ZYW
כירורג
צוריקגעקעהרט
11-go LISTOPADA 17,
Telefon 123-41
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 אָוונד

DR.
Michał URBACH
נערוועז און אינערליכע קראַנק.
היילן און פיזיקאַלישע טעראַפּיע
נעמט אָן פון 1—2 און פון 5—7 נאָכמ
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג-כירורג
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און אורין-קראַנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאָכמיטאָג
צוריקגעקעהרט.

Dr. O. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz. w niedzielę i święta od 10—1.

לעטשניצע

פאַר וועגעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-78
טעגליך פון 8 פרית ביז 9 אָוונד.
וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע
אין טעגליך אַ גאַנצען טאָג לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ בּעראַטונג 3 זל.

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA“
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

Dr. med.
Józef Imich
ספּעציאַליסט פאַר האַלז, נאָז און אויערן-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
MONIUSZKI 1, tel. 20-997.

Dr. med.
FELIKS TURYN
אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעצ. פון פערדייאונגס-אָרגאַנען
צוריקגעקעהרט
Al. Kościuszki 22, tel. 133-05.

Dr. med
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע- און פרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92.
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.
דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
אין פון 12 ביז 1 בייטאָג.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11—2 און פון 5—8³⁰ אָוו

Doktór
M. Kalisz
אוניווערזיטעט אין וואַרשע
צאָהן-אַרצט
סטאָמאַטאָלאָג -כירורגיע
פּיעראַצקיעגאָ 7 (עוואַנגעליצקאַ)
טעל. 108-26
אויפנאַהם-שעה'ן פון 3—7.

DR.
Daniel Kon
STERLINGA 5, tel. 228-08
אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד.
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וועגעריש קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

לעטשניצע

פאַר וועגעריש-קראַנקע מענער - שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אָוונד.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרויען-דאָקטאָר פון 11—1 און פון 5—7 אָוונד.
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. ŁASKI
פּאַלודניאָווע 2
צוריקגעקערט
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 9 ביז 11 און פון 3 ביז 7 אָוו.

ד"ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
צוריקגעקעהרט
פאַר פרויען - אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

DR.
S. Kantor
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער-שוועכע)
90 פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 6—9 אָוו.

Dr. med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פּרייזען:

Dr. med.
H. KRAUSKOPF
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
זגערזשער 15 טעל. 113-47
צוריקגעקעהרט.
נעמט אָן פון 8.30—10 פריה און 4—8 אָוו.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער. וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Doktór
A. S. Tenenbaum
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעציעל לונגען)
צוריקגעקעהרט
Piotrkowska 109
telef. 220-25

KONSUM PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

עמפעהלט פערטיגע חתונה-אויסשטייער פון די בעסטע אויסארבייטונגען
פון דער ווידזעווער מאנופאקטור צו רעוועלאציאנס נידריגע פרייזען

רעפּוּמיינער 54. צופאהר מיט די טראמוואַיען 10 און 6 מיר ערמעגליכן דאס גרויסיקן פעקלעך קיין סאוויעט-רוסלאנד אויפן גרונד פון א ספּעציעלן אפּמאך מיט פארשטייער פון Z.S.S.R. אינפארמאציעס אויפן ארט

ATA czyści i szoruje wszystko!

A 185 b

KINO TEATR METRO PRZEJAZD 2

אנהויב 12 8 ווינער

היינט און פאלגענדע טעג! צום ערשטען מאל אין לאדז די ליבלינגען פון פובליקום

FLIP i FLAP

אין דער נייעסטער און פרעהליכסטער קאמעדיע — א. ג.

ציגיינער=מיידעל

וואונדערשעהנע מעלאדיעס מוזיק און געזאנג

KINO TEATR ADRIA GŁÓWNA 1

אנהויב 1 8 זייגער

קלאבגקינא-טעאטער RAKIETA

שענקעוויטשא 40 טעל. 141-22

היינט און פאלגענדע טעג! דאס געניאלע מייסטער-שפּיל פון מייסטער פון דער מאסקע

KARLOFF

„אונזיכטבארער שטראהל"

אין דער ראלע פון ענטדעקער פון אונזיכטבארן שטראהל, וואס האט געבראכט פערניכטונג און היילונג

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג. אויפ'ן I סעאנס זענען אלע פלעצער צו 54 גר.

SHIRLEY TEMPLE

טרעהרען און בראוואס פון דער 7 יעהריגער

אין גרויסען — פילם —

„גאלדהאריגער קונדס"

אויסער Shirley Temple נעהמען אויך אנטייל JOHN BOLES, R. HUDSON פרייזען פון די פלעצער I פל. 1.09 זל. II פל. 90 גר. III פל. 50 גר. הנחה-קופאנען צו 70 גר. אנהויב פון די סעאנסען 4 נאכמיטאג, זונטאג און יום טוב 12 בייטאג

מלאנג-קינא-טעאטער PRZEDWIOŚNIE

זשעראמסקיעגא 74/76 (רוג קאפערניקא)

היינט און פאלגענדע טעג

CORSO

רייזען פון די פלעצער פון 54 גר.

היינט און פאלגענדע טעג! גרויסער קאנקורענצלאזער דאפּעלטער פּראגראם! היינט און פאלגענדע טעג!

1) „פאר דיר טאנץ איך"

אין די הויפּטראלען: Jean Harlow, Tone Powell

2) כ'וועל נישט אפּגעבן ס'קינד

אין די הויפּטראלען: Chester Morris i Sally Eilers

קליינע אנאנסען!

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

צו פערמיטען צימערן מיט קוכע צו ערפאהרען שוו. יאקובא 6, פראגע ביים ווירט ל. ראטבארט. שוין די וואוינונגען צו זעהען.

פערשידענעס

א פעהיגער, ענערגישער אדמיניסטראטאר נעמט אן הייזער און אדמיניסטראציע. בעסטע רעפערענצען. אפערטען אין פאלקסבלאט פאר „על-על"

געלעגענהייטליך צו פערקויפען א געטראגענעם קאראקול-פאלטען, זעהר ביליג, שרודמיעסקא 38, וו. 6.

אכטונג ראשעל-מאשינען! ווער עס וויל ארויסנעמען אויף לוין קאן אפּגעבן אפערטען אונטער „ראשעל-מאשין".

זאלען אלע סוחרים און מעקלערס וויסען, אז טריקאטאזש, ווינטער-שטאף אלע סארטען בעקומט מען ביי סקאסאווסקי, ליסטאפאדא 11 43.

געלעגענהייטליך צו פערקויפען א נייאדערן שלאפצימער און א קרעדענס ווי אויך א רונדער טיש מיט 5 שטוהלען און פאטעל. צו ערפאהרען שענקעוויטשא 52, וו. 21.

א געזיכערטע פרנסה אין צענטרום שטאט איז אפּצוגעבן א בודקע פון פאפּיראסן אפערטען אונטער „קיאסק".

געלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפען קרעדענץ, טיש, שפּיגעל, קאזעטקא, בעט מיט מאטראץ גרויסע קינדער-בעט ניקעל און מארמאר וואשטיש בעזיכטיגען טעגליך פון 3 ביז 5 נאכמיטאג. גדאנסקא 46 וו. 17 לינקע אפיצינע 1-טער שטאק.

ווער עס וויל דינגען א קיאסק פון פאפּיראסן קאן זיך ווענדען פעטריקאווער 59 וו. 20 זאפארט אוועקצוגעבן.

פרייע פאסטענס

ס'נויטיגט זיך א נייערין צו סוועטערס, אלטשטאט 5 ביי פאגעלמאן. וו. 16.

א יונגערמאן צו ראשעל ארבייט קען זיך מעלדען מאנטאג אין דער טריקאטאזש פאבריק, זאוואדזקא 5

עס נויטיגט זיך א מאשיניסט און א יונגעל אין א שאקאלאד-פאבריק. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער A. J.

עקספּעדיענטקע אין א סוועטער-געשעפט ווערט געזוכט זאוואדזקא 44. וו. 24 פון 2 ביז 4

א קוואליפיצירטע הערן-שניידער-ארבייטער אויך מיטנייערס זאפארט צו מעלדען זיך פעטריקאווער 64 4. איינגאנג וו. 45.

נויטיג א פעהיגער האנדשפּולער ביי ג. טענענבוים פאלודניאווא 20. וו 90

ראקאלען

אפּצוגעבן א צימער ערשטען שטאק, זונען זייט איינגאנג פון טרעפען-הויז און אנ'ארט צו שלאפען פאר 2 פערזאן, וואלטשאנסקא 144, וו. 65.

2 שטובען מיט א קיך און אלע בעקוועמליכקייטען צו פערדינגען שרודמיעסקא 56 ביים ווירט.

צו פעררינגען א שטוב מיט א קיך פון זאפארט צו ערפאהרען סאלנא 6 ביי כוואט

איבערצוגעבן אנ'ערשטקלאסיגע זוניגע וואוינונג מיט ניי מעבעל צו ערפאהרען לימאנאווסקי 10. וו. 9.

פערטרעטונג פון ד. פ.

Jos J. LEINKAUF, A. G. WIEN

פיהרט אויס איבערציהונגען אין דער שטאט און אויסער דער שטאט אין אייגענע מעבעל-וואגאנען.

די בעסטע בעדינגונגען.

איבערציהונגען און עקספּעדיציעס נאך

ארץ=ישראל

אין גענצאמעלטע וואגאנען ערלעדיגט שנעל און פינקטליך צו מעסיגע פרייזען

„POLSKI LLOYD"

Sp. Akc. oddział w ŁODZI, Narutowicza 13 tel centrala: 250·15.

Palestine Shipping Co. Ltd.

Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

פערטרעטונג:

מיטן 1-טן ד.ח. האבן מיר געלאזט אין בעוועגונג אויף דער ליניע

לאדז—טשענסטאכאו

א נייעם לוקסוס-איינגעארדנטען אויטאבוס, וואס געהט אפּ פון לאדז 7.30 און פון טשענסטאכאו 5 א זייגער

אפּפאהר פון באהנהאף אויף וואלטשאנסקא 232/234

אינפארמאציעס טעל. 221=31

Łódzka Komunikacja Samochodowa Sp. z o. o. w Łodzi.

געדענקט, שטשענשליווי

ביי

א גרויסער אויסוואהל פון

אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות

אויף אנציגער און פאלטענס

פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% בילליגער

זומט און איבערצייגט אייך

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

געדענקט פראנט II שטאק.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg publiczny na wykonanie i dostawę różnych materjałów włókienniczych wełnianych, lnianych i bawełnianych na potrzeby instytucji miejskich w łącznej ilości 49550 metrów bieżących.

Oferty składać należy w Wydziale Gospodarczym, ulica Zawadzka Nr. 11, front, III piętro, pokój Nr. 59 do dnia 15 października 1936 roku godziny 10 rano po czym nastąpi otwarcie tychże przy współudziale oferentów.

Warunki ogólne przetargu i opis techniczny powyższych materjałów są do przejrzenia w Wydziale Gospodarczym, pokój Nr. 59.

Łódź, dnia 3. X 1936 r.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

Warszawskie

TOWARZYSTWO POŻYCZKOWE na ZASTAW RUCHOMOŚCI

Sp. Akc. Oddział w Łodzi, Zachodnia 31

(L O M B A R D)

zawiadamia, że w dniu 21 października 1936 roku i dni następnych od godziny 10-ej rano odbywać się będzie LICYTACJA przy ul. Zachodniej 31 w Łodzi, zastawów nieprolongowanych we właściwym terminie. Numery zastawów, podlegających licytacji, ogłoszone będą w „Kurjerze Łódzkim" w dniu 11 października 1936 roku w numerze 279 i wywieszone w biurze.—

Zastawy niesprzedane na licytacji w pierwszym terminie, sprzedawane będą w drugim terminie, począwszy od dnia 23 października 1936 roku.

Procenty należy wpłacać przed dniem 11 października 1936 r., gdyż po tym terminie zastawcy dopłacą koszty probierni państwowej za cechowanie prób i za ogłoszenia.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufma
Czcionkami i drukiem tłocz. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.